

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 6.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE – obowiązują wymagania z klas 4–5 oraz:

I.1. Czytanie i odbiór utworów literackich – liryka

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
– nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, – krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór, – mówi, kim jest osoba mówiąca w wierszu, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wskazuje bohatera wiersza, – odróżnia podmiot liryczny od adresata, – wymienia wartości wskazane w utworze, – odróżnia wers od strofy (zwrotki), – wie, czym są rym, wers, refren, – z pomocą nauczyciela / kolegi/ koleżanki wymienia nazwy środków artystycznych: epitet, porównanie, przenośnia,	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – podejmuje próbę uzasadnienia wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór, – wskazuje wartości ważne dla podmiotu lirycznego, poety, bohatera lirycznego w omawianych utworach, – określa nastrój wiersza, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama), który stanowi interpretację omawianego utworu, – opowiada o osobie mówiącej (podmiocie lirycznym) w wierszu,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – określa temat wiersza, – opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, – wyodrębnia obrazy poetyckie, – nazywa uczucia, jakie wzbudza w nim czytany utwór, – prezentuje swoje rozumienie omawianego utworu, w tym w formie przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy, – wskazuje cechy podmiotu lirycznego, – określa cechy bohatera wiersza, – rozpoznaje w wierszu przenośnię, uosobienie, ożywienie, apostrofę, pytanie	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach, – opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża swoją opinię na jego temat, – porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, – opisuje adresata utworu, – wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, wzbudzane w nim przez czytany utwór, – wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, – wyjaśnia znaczenie przenośne w tekście,	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – prezentuje informacje na temat wiersza w formie, którą sam wybierze, w tym interaktywnej, – samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu, odwołując się do jego treści, – wyjaśnia funkcje epitetów, porównań, metafor, wyrazów dźwiękonaśladowczych, uosobień, ożywień, apostrof, pytań retorycznych, powtórzeń, zdrobnień, zgrubień, pytań retorycznych, odwołując się do treści omawianego utworu, – odczytuje sens przenośny w utworze, – wyczerpująco omawia

wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, zdrobnienie, zgrubienie, pytanie retoryczne, powtórzenie, – odróżnia utwór wierszowany od utworu epickiego, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł, – rozpoznaje obraz poetycki, – zna pojęcie wiersza białego, – zna pojęcia: pieśń, piosenka patriotyczna.	– przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, – wskazuje adresata utworu, – wskazuje bohatera utworu, – wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata, – rozpoznaje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy, zdrobnienia, zgrubienia, powtórzenia w omawianych tekstach, – odróżnia środki językowe: ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie, zdrobnienie, zgrubienie, – wypowiada się na temat tytułu wiersza, – wskazuje obrazy poetyckie, – wyjaśnia, co to jest wiersz biały, – rozpoznaje utwór liryczny jako pieśń, piosenkę patriotyczną.	retoryczne, powtórzenie, zdrobnienie, zgrubienie, – wie, że utwór może mieć sens dosłowny i przenośny, – wybiera z wiersza informacje potrzebne do interpretacji i analizy utworu, – wyjaśnia sens zawarty w tytule wiersza, – wskazuje cechy wiersza białego, – wymienia cechy pieśni, piosenki patriotycznej.	– uzasadnia własne rozumienie utworu, – rozpoznaje funkcje środków stylistycznych: epitetu, porównania, uosobienia, metafory, apostrofy, ożywienia, pytania retorycznego, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, – odróżnia sens dosłowny od przenośnego, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – wyjaśnia znaczenie tytułu wiersza, – interpretuje obrazy poetyckie, – udowadnia, że utwór ma cechy wiersza białego – wskazuje cechy pieśni, piosenki patriotycznej w danym utworze.	sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, – określa nastrój utworu i uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując się do treści dzieła, – charakteryzuje bohatera utworu, odwołując się do treści wiersza, – porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i prezentuje wnioski wynikające z tego zestawienia, – rozpoznaje pieśń, piosenkę patriotyczną wśród innych gatunków literackich.
--	---	--	---	---

I.1. Czytanie i odbiór tekstów kultury – epika i teksty popularnonaukowe

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE I POPULARNONAUKOWE				

– rozpoznaje utwór epicki, – odróżnia utwór epicki od wiersza, – wymienia elementy świata przedstawionego, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje fikcję literacką, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wskazuje elementy realistyczne (prawdopodobne) w omawianych utworach, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wymienia wybrane gatunki literackie: mit, przypowieść, opowiadanie, powieść, nowela, – nazywa elementy budowy utworu: tytuł, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wymienia wybrane wydarzenia omawianego utworu, – rozpoznaje narratora, – wymienia bohaterów utworu, – rozpoznaje wątek główny w utworze, – nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wymienia cechy utworu epickiego, – określa elementy świata przedstawionego w utworze, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, – wymienia cechy gatunkowe mitu, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, – wymienia odmiany opowiadania i powieści, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, – wyszukuje w tekście określone informacje, – rozpoznaje elementy budowy utworu – tytuł, – ustala kolejność wydarzeń w utworze, – rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, – wymienia niektóre cechy bohaterów, – odróżnia fabułę od akcji, – rozpoznaje wątki poboczne, – wyjaśnia znaczenie dosłowne w utworze, – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – wskazuje wartości ważne dla bohaterów w omawianych	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – rozpoznaje czytany utwór jako epikę – rozpoznaje przynależność utworu do gatunków: mitu, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, – rozpoznaje odmiany opowiadania i powieści, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy, – opowiada o elementach świata przedstawionego, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w omawianych utworach, – rozpoznaje elementy budowy utworu – puentę, – opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, – wskazuje dialog w utworze, – nazywa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, – wymienia większość cech bohaterów, – nazywa rodzaj narracji: pierwszoosobowa, trzecioosobowa, – omawia wątek główny, – wymienia zdarzenia składające się na akcję w utworze,	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski z analizy, – wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w przeczytanych utworach, – uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, przypowieści, opowiadania, powieści, – uzasadnia przynależność utworu do odmiany opowiadania i powieści, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy, – rozpoznaje elementy budowy utworu – punkt kulminacyjny, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, – rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, – określa relacje łączące bohaterów utworu, – uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu, – odróżnia bohatera	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – porównuje elementy świata przedstawionego z różnych utworów, – dowodzi, że czytany utwór należy do określonego rodzaju, gatunku literackiego i odmiany opowiadania / powieści, podając odpowiednie przykłady z tekstu, – rozpoznaje elementy budowy utworu: tytuł, puentę, punkt kulminacyjny, i wyjaśnia ich funkcje, – prezentuje wg własnego pomysłu, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami, – charakteryzuje bohatera w omawianym utworze, w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, – określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób.
--	--	--	---	---

znaczenie dosłowne w tekście, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi opowiada o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń, – rozpoznaje dialog i monolog, – wie, czym jest tekst popularnonaukowy, – rozpoznaje słownictwo związane z prasą.	utworach, – rozpoznaje informacje ważne w utworze, – tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama, spektakl teatralny), który stanowi interpretację utworu, – odróżnia dialog od monologu, – wskazuje dialog w utworze, – wymienia cechy tekstu popularnonaukowego, – odróżnia tekst popularnonaukowy od literackiego, – wymienia przykłady słów związanych z prasą.	– określa doświadczenia bohaterów literackich, – prezentuje własne rozumienie utworu, – ocenia bohaterów literackich i zdarzenia, – rozpoznaje mniej ważne informacje w utworze, – rozpoznaje fakty i opinie, – wymienia cechy identyfikujące teksty kultury należące do literatury, – odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy, spektaklu teatralnego, – wyjaśnia, na czym polegają różnice między dialogiem a monologiem, – rozpoznaje tekst popularnonaukowy, – stosuje słownictwo związane z prasą.	głównego od drugoplanowego, – określa tematykę utworu, – omawia wątek poboczny, – odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji, – porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych, – porównuje doświadczenia bohaterów czytanych utworów z własnymi doświadczeniami, – dowodzi, że omawiany tekst należy do literatury popularnonaukowej.	
---	---	--	--	--

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – obowiązują wymagania z klas 4–5 oraz:

II.1. Gramatyka języka polskiego – części mowy

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
CZĘŚCI MOWY				

– rozpoznaje w tekście rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i przysłówki, – zna pojęcie rzeczowników osobliwych, – wie, że istnieją rzeczowniki nieodmienne, – zna pojęcia czasownika dokonanego i niedokonanego, – stosuje odpowiednie formy czasownika, – z pomocą nauczyciela analizuje budowę czasowników dokonanych i niedokonanych, – wie, że czasowniki mogą występować w stronie czynnej i biernej, – wie, że da się przekształcać czasownik ze strony czynnej na bierną i na odwrot, – odróżnia czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, – wymienia z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi przymiotniki i przysłówki, które się nie stopniają, – wymienia partykułę i wykrzyknik jako nieodmienne części mowy, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, – wyjaśnia, czym się charakteryzuje odmiana rzeczowników osobliwych, – wyjaśnia, czym są rzeczowniki osobliwe, – zna zasady odmiany rzeczowników osobliwych, – rozpoznaje rzeczowniki nieodmienne, – rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane, – uzupełnia zdania odpowiednimi formami czasownika, – zestawia czasowniki dokonane z niedokonanymi, – rozpoznaje stronę czynną i bierną czasownika, – odróżnia stronę czynną od biernej w prostych zdaniach, – wie, jakie czasowniki są przechodnie, a jakie nieprzechodnie, – podaje przykłady przymiotników i przysłówków, które się nie stopniają, i wie dlaczego, – wskazuje partykuły i wykrzykniki oraz wyjaśnia ich podstawową rolę w zdaniu,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – poprawnie odmienia w różnych przypadkach rzeczowniki o nietypowej fleksji, – wskazuje przykłady rzeczowników osobliwych, – odmienia rzeczowniki osobliwe, – podaje przykłady rzeczowników nieodmiennych, – wyjaśnia, czym się cechują czasowniki dokonane i niedokonane, – porównuje czasowniki dokonane i niedokonane, – przekształca zdania ze strony czynnej na bierną i odwrotnie, – omawia stronę czynną i bierną czasownika, – wyjaśnia mechanizm przekształcania stron czasownika, – wyjaśnia, jakie są czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, – używa przymiotników i przysłówków, które się nie stopniają, we właściwym kontekście, – stosuje partykuły i wykrzykniki w swoich wypowiedziach, wzmacniając ich ekspresję,	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – analizuje teksty i dostrzega w nich rzeczowniki o nietypowej odmianie, – poprawnie odmienia rzeczowniki osobliwe, – odnajduje w tekście przykłady rzeczowników nieodmiennych, – odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, – układa zdania z czasownikami dokonanymi i niedokonanymi, – łączy w pary czasowniki dokonane i niedokonane, – stosuje stronę czynną i bierną czasownika, – przekształca w zdaniach stronę czynną na bierną i odwrotnie, – tworzy z czasowników przechodnich formy strony biernej, – podaje przykłady czasowników nieprzechodnich, – ocenia, kiedy zastosowanie w tekście strony biernej jest uzasadnione, – wie, kiedy przymiotniki i przysłówki się nie stopniają, – rozróżnia różne typy	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – tworzy własne teksty, w których świadomie używa rzeczowników o nietypowej odmianie, uwzględniając ich fleksję, – bezbłędnie stosuje formy rzeczowników osobliwych, – rozpoznaje i prawidłowo stosuje aspekt czasownika, – poprawnie stosuje stronę bierną i czynną, zgodnie z intencją wypowiedzi (np. w formalnych i nieformalnych tekstach), – świadomie i poprawnie stosuje przymiotniki i przysłówki, które się nie stopniają, – świadomie używa partykuły i wykrzyknika, – wie, że partykuła i wykrzyknik to wyrazy poza związkami zdania; – pisze teksty, w których odpowiednio dobiera i modyfikuje zaimki, aby uzyskać określony efekt komunikacyjny.
--	--	---	---	---

zaimki.	– wie, jak zapisać partykuły i wykrzykniki, – rozpoznaje zaimki w zdaniu, – zna różne rodzaje zaimków, – dostrzega funkcje zaimków w zdaniu.	– tworzy zdania z różnymi typami zaimków , – poprawnie określa funkcję zaimków.	- partykuł (np. wzmacniające, przeczące, pytające) i omawia ich funkcję, – podaje przykłady zaimków i nazywa ich rodzaje, – dostrzega, jakie znaczenie mają zaimki w wypowiedzi i jak wpływają na styl tekstu.	
---------	---	--	--	--

II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo dla klasy 6</i>				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
– nazywa podstawowe części zdania: podmiot i orzeczenie, – zna orzeczenie i podmiot jako części zdania, – wie, na jakie pytanie odpowiadają orzeczenie i podmiot, – wie, że orzeczenie jest zwykle wyrażone czasownikiem, – wie, że podmiot jest zwykle wyrażony rzeczownikiem w mianowniku, – wie, że istnieją zdania bezpodmiotowe, – wie, że można przekształcić zdanie z	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wymienia wszystkie części zdania (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik) i określa ich funkcje, – odróżnia orzeczenie i podmiot od innych części zdania, – wskazuje w zdaniu orzeczenie i podmiot, – wie, czym różni się orzeczenie czasownikowe od orzeczenia imiennego, – wskazuje łącznik i orzecznik w orzeczeniu imiennym, – dostrzega związek podmiotu z orzeczeniem, – wie, że podmiot może być	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – poprawnie wskazuje i nazywa wszystkie części zdania oraz określa ich funkcję w wypowiedzeniu, – wyjaśnia, czym się różni orzeczenie czasownikowe od orzeczenia imiennego, – wyjaśnia, czym może być wyrażony łącznik, a czym – orzecznik, – rozpoznaje różne rodzaje podmiotu, – omawia zdania bezpodmiotowe, – omawia konstrukcje z czasownikiem <i>się</i>,	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – analizuje zdania pod kątem ich budowy i funkcji części zdania, – rozpoznaje orzeczenie czasownikowe i imienne, – rozpoznaje łącznik i orzecznik w orzeczeniu imiennym, – stosuje zdania bezpodmiotowe, – podaje przykłady zdań bezpodmiotowych, – stosuje konstrukcje z czasownikiem <i>się</i>, – odróżnia i stosuje typy zdań złożonych współrzędnie i	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – tworzy własne teksty, świadomie używając różnych części zdania i budując logiczne struktury, – poprawnie posługuje się różnymi typami orzeczeń i podmiotów, – poprawnie stosuje zdania bezpodmiotowe w swoich wypowiedziach, – poprawnie stosuje różne części zdania, – tworzy wypowiedzi, w których celowo wykorzystuje różne typy zdań złożonych, dostosowując je do stylu

podmiotem w wypowiedzenie bezpodmiotowe, – zna konstrukcje z czasownikiem <i>się</i>, – wskazuje przykłady wyrazów, które mogą pełnić funkcję dopełnienia, przydawki i okolicznika, – wie, na jakie pytania odpowiadają części zdania, – rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone, – zna pojęcia zdania złożonego współrzędnie i podrzędnie, – z pomocą nauczyciela potrafi przekształcić zdanie złożone w pojedyncze.	wyrażony inaczej niż rzeczownikiem w mianowniku, – rozpoznaje zdania bezpodmiotowe, – przekształca zdania z podmiotem w wypowiedzenia bezpodmiotowe, – rozpoznaje konstrukcje z czasownikiem <i>się</i>, – wskazuje przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu, – rozpoznaje zdania pojedyncze i zdania złożone oraz ich podstawowe rodzaje (współrzędnie i podrzędnie złożone), – przekształca proste zdania złożone na pojedyncze i odwrotnie.	– odróżnia części zdania, – odróżnia zdania pojedyncze od różnych typów zdań złożonych i stosuje je w wypowiedziach pisemnych i ustnych, – sprawnie przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, – odróżnia zdania współrzędnie złożone od podrzędnie złożonych.	podrzędnie w zależności od celu wypowiedzi, – modyfikuje konstrukcje składniowe w sposób świadomy i poprawny, – analizuje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie.	wypowiedzi i odbiorcy, – świadomie i bezbłędnie stosuje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, – przekształca zdania złożone w celu osiągnięcia określonego efektu językowego i stylistycznego.
--	---	---	--	---

II.2. Zróżnicowanie języka

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8) i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
– zna termin: frazeologizm, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi wymienia frazeologizmy omawiane na lekcji, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi korzysta ze słownika frazeologicznego, języka polskiego i wyrazów obcych, terminów literackich, – zna termin: wyrazy wieloznaczne, – wyjaśnia znaczenia prostych wyrazów wieloznacznych, – wskazuje w zdaniach wyrazy wieloznaczne, – odróżnia wyrazy neutralne od wartościujących, – zna wyrazy nacechowane emocjonalnie, – odróżnia zdrobnienia od zgrubień, – wie, że istnieją różne odmiany języka, – wyjaśnia, czym jest język mówiony, a czym – pisany, – dostrzega związki między odmianą języka a sytuacją	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wyjaśnia, czym jest związek frazeologiczny, – rozpoznaje związki frazeologiczne w wypowiedziach, – korzysta ze słowników: frazeologicznego, języka polskiego, wyrazów obcych i terminów literackich, – rozpoznaje znaczenia wyrazów wieloznacznych, – rozpoznaje zdania z wyrazami wieloznacznymi, – rozpoznaje wyrazy neutralne i wartościujące, – rozpoznaje wyrazy nacechowane emocjonalnie, – rozpoznaj zdrobnienia i zgrubienia, – wymienia cechy języka mówionego i pisanego, – zna różne odmiany języka, – dostosowuje język do sytuacji komunikacyjnej.	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – wyjaśnia, czym jest związek frazeologiczny, – dostrzega obecność związków frazeologicznych w języku używanym na co dzień, – podaje przykłady związków frazeologicznych, – korzysta w praktyczny sposób ze słowników: frazeologicznego, języka polskiego, wyrazów obcych, terminów literackich, – wyjaśnia, czym są wyrazy wieloznaczne, – wyjaśnia znaczenia wyrazów wieloznacznych, – podaje przykłady zdań z wyrazami wieloznacznymi, – podaje przykłady wyrazów neutralnych i wartościujących, – zastępuje wyrazy nacechowane ujemnie słowami neutralnymi lub nacechowanymi dodatnio, – omawia cechy języka mówionego i pisanego,	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – wyjaśnia znaczenie omawianych związków frazeologicznych, – redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi, – sprawnie posługuje się słownikami: frazeologicznym, języka polskiego, wyrazów obcych, terminów literackich, – podaje przykłady wyrazów wieloznacznych, – podaje znaczenia wyrazów wieloznacznych, – stosuje zdania z wyrazami wieloznacznymi, – wyjaśnia, czym różnią się wyrazy neutralne od wartościujących, – zastępuje wyrazy obraźliwe ich neutralnymi odpowiednikami, – odróżnia język mówiony od pisanego, – stosuje różne odmiany języka, – wie, jaką odmianę języka	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – redaguje różne formy wypowiedzi z wykorzystaniem związków frazeologicznych, – świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje różne słowniki, – stosuje w wypowiedzi wyrazy wieloznaczne, – świadomie stosuje wyrazy oceniające, – poprawnie posługuje się językiem mówionym i pisanym.

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
komunikacyjną.		– wyjaśnia związki między użyciem odpowiedniej odmiany języka a sytuacją komunikacyjną	stosować w zależności od sytuacji komunikacyjnej.	

II.4. Ortografia i interpunkcja

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
– zna podstawowe zasady ortografii, – stosuje kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu zdania, – stosuje przecinek w oczywistych miejscach, – zna nazwy: cudzysłów, dwukropek, średnik, nawias.	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – stosuje podstawowe zasady ortograficzne, – poprawnie używa przecinków podczas wyliczania, – stosuje cudzysłów i dwukropek.	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – poprawnie stosuje większość zasad ortograficznych, popełniając sporadycznie błędy, – używa znaków interpunkcyjnych w zdaniach zgodnie z podstawowymi zasadami, – poprawnie stosuje przecinki w zdaniach złożonych,	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – stosuje poprawnie zasady ortograficzne i dostrzega własne błędy, – analizuje użycie interpunkcji w tekstach i potrafi poprawić błędy interpunkcyjne, – świadomie używa przecinków w zdaniach złożonych i rozumie ich wpływ na czytelność tekstu,	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – pisze bezbłędnie pod względem ortograficznym, stosując wyjątki i trudne wyrazy, – świadomie stosuje interpunkcję w swoich wypowiedziach, – tworzy poprawne i przemyślane konstrukcje składniowe, w których

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA				
		– rozumie funkcję cudzysłowu, dwukropka, średnika i nawiasu oraz stosuje je w swoich tekstach.	– stosuje średnik i nawias zgodnie z zasadami składni.	interpunkcja wspiera jasność i logiczność tekstu, – poprawia błędy ortograficzne i interpunkcyjne w cudzych tekstach, uzasadniając swoje poprawki.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI – obowiązują wymagania z klas 4–5 oraz:

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OPOWIADANIE, OPIS, W TYM POSTACI, PRZEŻYĆ WEWNĘTRZNYCH I SYTUACJI, SPRAWOZDANIE, LIST OFICJALNY, TEKST O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM				
– zna podstawowe formy wypowiedzi (opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym), – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi tworzy: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze	<u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u> – wymienia zasady zapisywania dialogu, – gromadzi słownictwo potrzebne do napisania różnych form wypowiedzi: opowiadania, w tym twórczego, opisu, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdania, listu oficjalnego, tekstu o charakterze argumentacyjnym, – tworzy plan opowiadania, w tym twórczego, opisu, w tym	<u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u> – wskazuje tezę i argumenty w tekście o charakterze argumentacyjnym, – tworzy logiczną, pełną semantycznie i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny, – tworzy wypowiedź argumentacyjną, w której podejmuje próbę uzasadnienia	<u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u> – porządkuje słownictwo potrzebne do napisania opisu, opowiadania, sprawozdania, – stworzy spójne, rozwinięte, o właściwej kompozycji i układzie graficznym formy wypowiedzi: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, – stosuje w wypowiedzi	<u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u> – samodzielnie i bezbłędnie tworzy spójne, bogate treściowo i językowo różne formy wypowiedzi, dbając o ich właściwą kompozycję i układ graficzny, – dostrzega błędy w swoich pracach oraz wypowiedziach innych osób, – dokonuje korekty własnych błędów w krótkich i dłuższych formach wypowiedzi,

Treści nauczania wskazane w <i>Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)</i> i zawarte w podręczniku <i>Zamieńmy słowo</i> dla klasy 6				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
OPOWIADANIE, OPIS, W TYM POSTACI, PRZEŻYĆ WEWNĘTRZNYCH I SYTUACJI, SPRAWOZDANIE, LIST OFICJALNY, TEKST O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM				
argumentacyjnym, – z pomocą nauczyciela / koleżanki / kolegi rozpoznaje elementy kompozycyjne danej formy wypowiedzi.	postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdania, listu oficjalnego, tekstu o charakterze argumentacyjnym, – tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym, – tworzy tezę i argumenty, – pisze na podstawie planu opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym, – podejmuje próbę włączenia opisu i dialogu do opowiadania.	tezy, – rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji, – selekcjonuje informacje, – tworzy spójne, uporządkowane wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, w tym twórcze, opis, w tym postaci, przeżyć wewnętrznych i sytuacji, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym, – stosuje odpowiedni do danej formy wypowiedzi układ graficzny i kompozycję.	pisemnej akapity, – stosuje argumenty w swoich wypowiedziach, – tworzy bezbłędnie wypowiedź argumentacyjną, – tworzy różne rodzaje argumentów, – ilustruje swoje argumenty przykładami.	– tworzy urozmaicone pod względem stylu opowiadanie odtwórcze i twórcze, – stosuje akapity dopełniające myślowej całości wypowiedzi.

JUNIOR EXPLORER 6 PLAN WYNIKOWY	
CELE OSIĄGANE PRZEZ UCZNIA	
UCZEŃ NA POZIOMIE PODSTAWOWYM	UCZEŃ NA POZIOMIE PONADPODSTAWOWYM
Starter: Ready, steady, go!	
Słucha ze zrozumieniem informacji o kangurach – uzupełnia brakujące informacje w tabeli. Nazywa kraje i narodowości: – przyporządkowuje nazwy krajów odpowiadającym im flagom, – uzupełnia luki w zdaniach nazwami krajów i narodowości. Zna i nazywa członków rodziny: – przyporządkowuje nazwy żeńskich członków rodziny nazwom męskich, – na podstawie podanego tekstu tworzy opis własnej rodziny. Zna i stosuje słownictwo dotyczące wyglądu i charakteru człowieka: – rozwiązuje krzyżówkę, – na podstawie podanego opisu człowieka tworzy własny opis kolegi z klasy.	Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat krajów anglojęzycznych i ich flag. Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat swoich relacji rodzinnych. Samodzielnie i poprawnie tworzy tekst mówiący o relacjach w swojej rodzinie. Samodzielnie i poprawnie tworzy opis człowieka.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Zna i nazywa zawody: – łączy nazwy zawodów z odpowiadającymi im definicjami, – odgaduje nazwy zawodów, patrząc na czynności wykonywane przez ludzi, – pozyskuje informacje dotyczące preferencji przy wyborze zawodu. Nazywa sporty niebezpieczne. Zna i stosuje słownictwo związane z tematem zdrowia i utrzymywania dobrej kondycji: – uzupełnia luki w dialogu wyrazami z ramki, – odczytuje dialog z podziałem na role. Nazywa środki transportu: – odnazuje nazwy środków transportu w podanym diagramie literowym, – odpowiada na pytanie dotyczące używanych przez siebie środków transportu. Zna i nazywa gatunki filmów i programów telewizyjnych: – uzupełnia tabelę oraz mówi o swoich preferencjach dotyczących gatunków filmów i programów telewizyjnych, – pozyskuje od kolegi informacje dotyczące preferencji, jeśli chodzi o wybór filmów i programów telewizyjnych, i uzupełnia nimi tabelę; mówi o tych preferencjach. Zna i stosuje zasady tworzenia zdań oznajmujących, pytających	Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat preferencji dotyczących wyboru zawodu. Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat uprawianych przez siebie dyscyplin sportowych. Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat środków transportu, z których korzysta. Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat preferencji dotyczących wyboru filmów i programów telewizyjnych. Zna i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach czasy <i>present simple</i> i <i>present continuous</i>.
--	---

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

i przeczących w czasach <i>present simple</i> i <i>present continuous</i>: – do podanych twierdzeń tworzy zdania o przeciwnym znaczeniu, – odpowiada na pytania, nazywając czynności wykonywane rutynowo i w danym momencie. W swoich wypowiedziach może popełniać błędy. Zna i stosuje zasady tworzenia stopnia wyższego i najwyższego przymiotnika: – opisuje ustnie ilustrację, używając wyrazów podanych w ramce, – uzupełnia luki w zdaniach imionami kolegów opisanych w dalszej części zdania, – uzupełnia luki w zdaniach przymkami <i>in</i> lub <i>of</i>. Pozyskuje i przekazuje informacje dotyczące cen wybranych przedmiotów. Zna i stosuje zasady tworzenia zdań oznajmujących, pytających i przeczących z czasownikiem <i>be</i> w czasie <i>past simple</i>: – uzupełnia luki w zdaniach tym czasownikiem. Zna i nazywa elementy żywności: – opisuje, co znalazło się na pikniku, używając wyrażenia <i>there was/were</i> oraz nazw produktów żywnościowych. Zna znaczenie i zasady użycia oraz potrafi stosować czasowniki <i>must/mustn't</i>:	Swobodnie i poprawnie prowadzi rozmowę dotyczącą cen wybranych przedmiotów. Zna i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach czasownik <i>be</i> w czasie przeszłym prostym. Zna i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach wyrażenie <i>there was/were</i> oraz nazwy produktów żywnościowych. Swobodnie i poprawnie wyraża swoją opinię na temat podanych faktów, używając czasownika <i>must/mustn't</i>.
--	--

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

– wyraża swoją opinię na temat podanych faktów. Zna i stosuje zasady tworzenia zdań oznajmujących, pytających i przeczących w czasie <i>past simple</i>: – klasyfikuje czasowniki, dzieląc je na regularne i nieregularne, – odpowiada na pytania o czynności przeszłe. Może popełniać błędy. Mówiąc o czynnościach przyszłych, zna i stosuje zasady tworzenia zdań oznajmujących, pytających i przeczących z użyciem wyrażenia <i>be going to</i>: – uzupełnia luki w zdaniach odpowiednią formą wyrażenia <i>be going to</i> oraz czasownikami podanymi w ramce, – odpowiada na pytania dotyczące planów na dany rok szkolny.	Zna i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach czas <i>past simple</i>. Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat planów na dany rok szkolny, używając wyrażenia <i>be going to</i>.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 4–9; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 169	

Unit 1 Keep in touch Opener	
Czyta ze zrozumieniem informację o laptopie zasilanym energią solarną: – wyraża opinię na temat czynności wykonywanych przez kobietę na zdjęciu. Tworzy listę środków służących do komunikowania się. Mówi, jakich środków komunikacji używa, kontaktując się z wybranymi osobami; może popełniać błędy.	Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat czynności wykonywanych za pomocą laptopa. Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat komunikowania się ze sobą ludzi.
Materiały dodatkowe: <i>Książka nauczyciela: Notka kulturowa</i> str 28; <i>Książka nauczyciela: Wprowadzenie do rozdziału 1. – scenariusz lekcji</i> str. 29	

Unit 1a Teens' Time: A video call	
Słucha i czyta ze zrozumieniem: – określa, które z podanych zdań są zgodne z treścią tekstu; poprawia błędne zdania, popełniając przy tym błędy. Zna znaczenie emotikonów i nazywa je w języku angielskim: – przyporządkowuje emotikony odpowiadającym im wyrazom. Zna wybrane rzeczowniki i czasowniki dotyczące sposobów komunikowania się ze sobą ludzi i ich używa: – przyporządkowuje rzeczy przedstawione na ilustracjach nazwom przedmiotów podanym w ramce, – dopasowuje wyrazy podane w ramce do luk w tekście. Popełnia przy tym nieliczne błędy. Zna zasady stosowania i tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających z użyciem czasowników w czasie <i>present simple</i> i <i>present continuous</i>: – uzupełnia luki w zdaniach czasownikami podanymi w nawiasach w czasie <i>present simple</i> lub <i>present continuous</i>. Słucha ze zrozumieniem: – uzupełnia luki w zdaniach wyrazami z nagrania; popełnia błędy.	Poprawnie wykonuje zadanie na rozumienie tekstu czytanego. Poprawnie stosuje w zadaniach rzeczowniki i czasowniki dotyczące sposobów komunikowania się ze sobą ludzi. Swobodnie i poprawnie stosuje zdania oznajmujące, przeczące i pytające w czasie <i>present simple</i> i <i>present continuous</i>. Poprawnie wykonuje zadanie na rozumienie tekstu słuchanego.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 10–11; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 169	

Materiały dodatkowe/Testy: *Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide* str. 94; *Short Test 1a* www.dlanauczyciela.pl

Unit 1b Animal talk	
Czyta ze zrozumieniem sekcję <i>Guess What?</i> – ciekawostkę dotyczącą płetwali błękitnych. Czyta i słucha ze zrozumieniem: – odpowiada na pytania otwarte do tekstu, popełniając przy tym nieliczne błędy, – dopasowuje wyrazy z tekstu do podanych definicji, popełniając błędy. Zna i stosuje rzeczowniki i czasowniki dotyczące sposobów komunikowania się: – słucha nagrania i poprawnie wymawia rzeczowniki i czasowniki dotyczące sposobów komunikowania się, – uzupełnia luki w tekście w języku polskim na podstawie opisu osoby niedosłyszącej w języku angielskim; popełnia przy tym drobne błędy, – pokazuje, jak można komunikować się bez słów z użyciem mowy ciała. Zna czasowniki, które nie występują w formie ciągłej: – przetwarza zadania w języku angielskim na zdania o tym samym znaczeniu z użyciem podanych czasowników; może popełniać błędy. Słucha ze zrozumieniem: – przyporządkowuje podane osoby nazwom urządzeń służących do	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Zwraca uwagę na poprawną wymowę wyrazów w języku angielskim. Poprawnie uzupełnia luki w tekście w języku polskim na podstawie opisu osoby niedosłyszącej w języku angielskim. Poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach czasowniki, które nie występują w formie ciągłej.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

komunikowania się; popełnia nieliczne błędy.	Poprawnie wykonuje zadanie na rozumienie ze słuchu.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 12–13; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 170	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 95; <i>Short Test 1b</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 1c On the phone	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – uzupełnia luki w dialogach wyrazami z nagrania, popełniając nieliczne błędy. Zna pytania i odpowiedzi stosowane w rozmowach telefonicznych, zawarte w rozmówkach <i>Phrase Book</i> i wykorzystuje je w rozmowie: – w podanych w <i>Phrase Book</i> dialogach uzupełnia luki zgodnie z treścią nagrania, – przyporządkowuje zdania stosowane w rozmowach telefonicznych funkcjom, jakie pełnią w tych rozmowach, – odgrywa dialogi w parach; w zadaniach tych popełnia błędy. Zna znaczenie i zastosowanie czasownika <i>have to</i>: – wyszukuje czasownik <i>have to</i> w formie oznajmującej i przeczącej w podanych dialogach, – uzupełnia luki w zdaniach odpowiednią formą czasownika <i>have to</i>, Może popełniać w tych zadaniach błędy. Ma świadomość, że w języku angielskim stosuje się odpowiedni ton i intonację w zdaniach pytających i odpowiadających im odpowiedziach.	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Poprawnie wykonuje zadanie na rozumienie ze słuchu. Samodzielnie i poprawnie prowadzi rozmowę telefoniczną. Zna i poprawnie stosuje czasownik <i>have to</i>.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Słucha ze zrozumieniem: – ćwiczy ton i intonację podanych zdań. Tworzy opos obrazka przy pomocy słów podanych w ramce; popełnia przy tym błędy. Tworzy własny opis obrazka, popełniając błędy.	Poprawnie stosuje odpowiedni ton i intonację w podanych pytaniach i odpowiedziach. Poprawnie i swobodnie tworzy opis obrazka.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 14–15; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 170	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 95; <i>Książka nauczyciela Short Test 1c</i> www.dlanauczyciela.pl	

Review 1	
Uczeń wykonuje zadania powtórzeniowe dotyczące rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej opartych na materiale z rozdziału 1. podręcznika, popełniając przy tym błędy. Uczeń, przy pomocy nauczyciela rozwiązuje	Uczeń poprawnie wykonuje zadania powtórzeniowe dotyczące rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej opartych na materiale z rozdziału 1. podręcznika.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń, Test yourself</i> str. 16–17; <i>Podręcznik, „Are you a cybernaut?”</i> str. 21	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Książka nauczyciela: Quiz “Are you a cybernaut?” – wskazówki dla nauczyciela</i> str. 39; <i>Bank pomysłów Reinforcement</i> str. 14-15, <i>Consolidation & Extension</i> str. 36-37, <i>Special Needs</i> str. 54-55; <i>Standard test, Standard test+ (o podwyższonym stopniu trudności), Basic test o obniżonym stopniu trudności)</i> , www.dlanauczyciela.pl , www.generator.dlanauczyciela.pl	

Explorers’ Club: Reading with your fingers	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – rozumie kluczowe słownictwo podane w części <i>Glossary</i>, – odpowiada na pytania otwarte do tekstu; popełnia nieliczne błędy.	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego.

Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: Podręcznik, Projekt: Texting str. 23

Materiały dodatkowe/Testy: Zeszyt ćwiczeń: Explores' Club str. 90

Unit 2 The travel bug

Opener

Czyta ze zrozumieniem krótki tekst o Wenecji.

Słucha i czyta ze zrozumieniem:

– odpowiada na pytania, wybierając jedną z dwóch podanych odpowiedzi.

Zna i nazywa różne środki transportu.

Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat środków transportu.

Materiały dodatkowe: Książka nauczyciela: Notka kulturowa str 42; Książka nauczyciela: Wprowadzenie do rozdziału 2. – scenariusz lekcji str. 43

Unit 2a Teens' Time: An amazing story

Czyta i słucha ze zrozumieniem:

– porządkuje podane fakty w kolejności odpowiadającej zdarzeniom z tekstu,
– przyporządkowuje podane w ramce wyrazy odpowiadającym im ilustracjom.

Wykonując podane zadania, popełnia błędy.

Zna i stosuje wybrane rzeczowniki i czasowniki związane z podróżowaniem:

– uzupełnia luki w zdaniach wyrazami z ramki; może popełniać błędy

Poprawnie wykonuje zadania związane z rozumieniem tekstu czytanego i słuchanego.

Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat podróżowania, nazywając nazwy przedmioty i czynności związane z podróżowaniem.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Słucha ze zrozumieniem: – wybiera jedną z trzech podanych ilustracji odpowiadającą treści nagrania; popełnia drobne błędy. Zna zasady tworzenia i stosowania czasu <i>past simple</i>: – uzupełnia luki w zdaniach odpowiednią formą czasownika w czasie <i>past simple</i>, popełniając drobne błędy.	Poprawnie wykonuje zadania związane z rozumieniem tekstu słuchanego. Poprawnie wykonuje zadanie związane z uzupełnianiem zdań odpowiednią formą czasownika <i>be</i> oraz czasownikami regularnymi i nieregularnymi w czasie <i>past simple</i>.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 18–19; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 170	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 95; <i>Short Test 2a</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 2b The mistery of the missing pilot	
Czyta ze zrozumieniem sekcję <i>Guess What?</i> – ciekawostkę dotyczącą bezpieczeństwa związanego z podróżowaniem różnymi środkami transportu. Czyta i słucha ze zrozumieniem: – uzupełnia luki w tekście podanymi zdaniem, tak aby całość tworzyła spójny i logiczny tekst, – do podanych definicji wyszukuje w tekście odpowiadające im wyrazy. Wykonując podane zadania, popełnia błędy. Zna podane słownictwo dotyczące podróżowania w powietrzu, podróży i wycieczek: – określa, które z trzech podanych wyrazów pasują do danego zdania, oraz uzasadnia, dlaczego dany wyraz do danego zdania nie pasuje.	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat podróżowania w powietrzu, podróży i wycieczek.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Może popełniać błędy. Słucha ze zrozumieniem: – uzupełnia notatkę brakującymi informacjami dotyczącymi szczegółów wycieczki; popełnia drobne błędy. Pyta i odpowiada na pytania dotyczące wakacji, popełniając błędy. Zna zasady tworzenia przysłówków sposobu od przymiotników oraz wyjątki, których należy nauczyć się na pamięć: – uzupełnia luki w zdaniach przysłówkami sposobu, popełniając błędy. Słucha ze zrozumieniem: – uzupełnia zdania, wybierając jeden z dwóch podanych przysłówków sposobu. W podanym zadaniu popełnia nieliczne błędy.	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu słuchanego. Swobodnie i poprawnie prowadzi rozmowę dotyczącą wakacji oraz relacjonuje, co powiedziała o wakacjach wybrana osoba. W swoich wypowiedziach poprawnie stosuje przysłówki sposobu. Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu słuchanego.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 20–21; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 170	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 96; <i>Short Test 2b</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 2c A fascinating story	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – odpowiada na pytania otwarte do tekstu. Popełnia nieliczne błędy. Zna słowa i wyrażenia stosowane podczas relacjonowania zdarzeń	Poprawnie wykonuje zadania związane z rozumieniem tekstu czytanego.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

w określonym porządku chronologicznym zawarte w rozmówkach <i>Phrase Book</i>: – uzupełnia luki w tekście podanymi słowami i wyrażeniami z rozmówek <i>Phrase Book</i>, – na podstawie podanej w rozmówkach <i>Phrase Book</i> relacji zdarzeń tworzy własną relację. W obydwu zadaniach popełnia błędy. Zna i nazywa kierunki świata. Przyporządkowuje podane nazwy miast i kierunków świata odpowiadającym im miejscom na mapie; może popełniać błędy. Słucha ze zrozumieniem: – porządkuje podane fakty w kolejności odpowiadającej treści nagrania, popełniając błędy. Ma świadomość, że podobnie napisane wyrazy nie są identycznie wymawiane; słuchając wymowy podanych wyrazów, zakreśla te, które są wypowiedziane. Pisze pracę na temat wybranej przygody z przeszłości: – pisze opowiadanie na podstawie ilustracji i podanych zwrotów. W pracy pisemnej popełnia błędy.	Swobodnie i poprawnie relacjonuje zdarzenia przeszłe w określonym porządku chronologicznym. Swobodnie i poprawnie określa położenie miast na mapie, używając nazw kierunków świata. Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu słuchanego. Samodzielnie i poprawnie pisze pracę na temat wybranej przygody z przeszłości.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 22–23; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 170	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Short Test 2c</i> www.dlanauczyciela.pl	

Review 2	
Uczeń wykonuje zadania powtórzeniowe dotyczące rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej oparte na materiale z rozdziału 2. podręcznika, popełniając przy tym błędy.	Uczeń poprawnie wykonuje zadania powtórzeniowe dotyczące rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej oparte na materiale z rozdziału 2. podręcznika.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń, Test yourself str. 24–25; Podręcznik: 20 second talks str. 35</i>	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Książka nauczyciela: Game "20 second talks" – wskazówki dla nauczyciela str. 53; Bank pomysłów Reinforcement str. 16-17, Consolidation & Extension str. 38-39, Special Needs str. 56-57; 20 second talks Standard test, Standard test+ (o podwyższonym stopniu trudności), Basic test (o obniżonym stopniu trudności), www.dlanauczyciela.pl, www.generator.dlanauczyciela.pl</i>	

DVD Club: Immigrants	
<u>Przed obejrzeniem filmu</u> Rozumie kluczowe słownictwo z filmu podane w części <i>Glossary</i>. Odpowiada na pytania otwarte. Podpisuje zdjęcia podanymi w ramce wyrazami. <u>Podczas oglądania filmu</u> Określa, które ze zdań są zgodne z treścią filmu. W podanych zdaniach wybiera i zaznacza jeden z dwóch wyrazów, zgodny z treścią filmu. <u>Po obejrzeniu filmu</u> Odpowiada na pytania otwarte do filmu, wybierając jedną z dwóch podanych odpowiedzi. W określonych wyżej zadaniach popełnia błędy.	Poprawnie wykonuje zadania związane z prezentowanym filmem DVD.

Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: *Zeszyt ćwiczeń, DVD CLUB: „Immigrants” str. 26-27*

Unit 3 About town

Opener

Czyta ze zrozumieniem krótką informację o centrach miast zamkniętych dla ruchu kołowego.

Słucha ze zrozumieniem:

- określa, który z dialogów odpowiada prezentowanemu w książce zdjęciu.

Zna i nazywa miejsca i budynki w mieście:

- tworzy listę takich miejsc,
- odpowiada na pytanie o ulubione miejsce/budynek.

Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat części miasta zamkniętej dla ruchu kołowego.

Swobodnie i poprawnie opisuje swoje miasto oraz ulubione miejsca i budynki.

Materiały dodatkowe: *Książka nauczyciela: Wprowadzenie do rozdziału 3. – scenariusz lekcji str. 55*

Unit 3a Teens' Time: A robbery

Czyta i słucha ze zrozumieniem:

- odpowiada na pytania otwarte do tekstu,
- uzupełnia zdania czasownikami z ramki.

W określonych wyżej zadaniach popełnia błędy.

Zna i nazywa rzeczy oraz ludzi związanych z danym miejscem:

- przyporządkowuje nazwy miejsca podanym rzeczom i osobom,

Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego.

Poprawnie klasyfikuje przedmioty i ludzi związanych z danymi miejscami, poprawnie wymawia nazwy miejsc.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

– klasyfikuje podane ilustracje, podając nazwy miejsc; może popełniać błędy. Słucha ze zrozumieniem: – w podanym tekście zakreśla jedną z trzech podanych odpowiedzi, zgodnie z treścią nagrania. Może popełniać błędy. Zna zasady tworzenia i stosowania czasu <i>past continuous</i>: – uzupełnia luki w zdaniach czasownikami z nawiasów w czasie <i>past continuous</i>; popełnia błędy.	Poprawnie wykonuje zdanie na rozumienie ze słuchu. Poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach czas <i>past continuous</i>.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 28–29; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 171	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 97; <i>Short Test 3a</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 3b Street artists	
Czyta ze zrozumieniem sekcję <i>Guess What?</i> – ciekawostkę dotyczącą Justina Bibera. Czyta i słucha ze zrozumieniem: – określa, czy podane zdania są zgodne z treścią tekstu, czy też brak w nim informacji na dany temat, – przyporządkowuje podane definicje odpowiadającym im wyrazom z tekstu. W podanych zadaniach popełnia błędy.	Poprawnie wykonuje wszystkie zadania na rozumienie tekstu czytanego.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Zna i stosuje złoństwo związane ze sztuką uliczną: – klasyfikuje podane wyrazy – określa, jakimi są częściami mowy, – na podstawie ilustracji nazywa rodzaje sztuk ulicznych oraz czynności, które były wykonywane podczas prezentowania tych sztuk. W wykonywanych zadaniach popełnia drobne błędy. Zna znaczenie, zasady tworzenia zdań oraz różnice pomiędzy czasami <i>past simple</i> i <i>past continuous</i>: – uzupełnia luki w zdaniach wstawiając czasowniki w odpowiednim czasie, – uzupełnia luki w zdaniach tłumacząc fragmenty zdań z j. polskiego na j. angielski. W podanych wyżej zadaniach popełnia drobne błędy.	Poprawnie i swobodnie wypowiada się na temat sztuk ulicznych. Poprawnie i swobodnie wykonuje zadania związane z użyciem czasów <i>past simple</i> i <i>past continuous</i>.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 30–31; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 171	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 97; <i>Książka nauczyciela, Notka kulturowa</i> str. 58; <i>Short Test 3b</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 3c I'm sorry	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – odnawia słowa i wyrażenia służące przeproszeniu kogoś za coś, – potrafi zareagować na przeprosiny, – uzupełnia podane dialogi, przepraszając lub przyjmując przeprosiny. Zna wybrane zwroty i wyrażenia używane podczas przeproszenia przyjmowania przeprosin zawarte w rozmówkach <i>Phrase Book</i>: – powtarza je za nagraniem, używając poprawnej intonacji,	Poprawnie wykonuje wszystkie zadania na rozumienie tekstu czytanego i słuchanego. Poprawnie i adekwatnie do sytuacji stosuje poznane zwroty i wyrażenia używane podczas przeproszenia i przyjmowania przeprosin. Poprawnie i swobodnie tworzy minidialog, przepraszając i przyjmując

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

– pracując w parze z kolegą, odgrywa scenki z rozmówek <i>Phrase Book</i>. W wymienionych powyżej zadaniach popełnia drobne błędy. Zna i stosuje zaimki osobowe: – uzupełnia luki w zdaniach odpowiednią formą zaimków osobowych. Może popełniać błędy. Ma świadomość, że czasownik, do którego dodana jest końcówka <i>-ing</i>, bądź przyimek <i>in</i> może brzmieć podobnie: – potrafi określić, które z dwóch zapisanych zdań zostało wypowiedziane przez lektora, – potrafi powtórzyć zdania z czasownikami w czasie <i>past continuous</i>. Wie, że opisując wydarzenia z przeszłości, używa się czasów <i>past simple</i> i <i>past continuous</i>, oraz że łącząc te czasy, często używa się słowa <i>when</i>: – uzupełnia luki w zdaniach spójnikami <i>when</i> lub <i>and</i>, – z podanych słów buduje zdania w czasach <i>past simple</i> i <i>past continuous</i>, tworząc opowiadanie, – tworzy własne zakończenie do podanego opowiadania. W zadaniach wskazanych powyżej popełnia błędy.	przeprosiny; odgrywa go w parach. Swobodnie i poprawnie używa w swoich wypowiedziach zaimków osobowych. Poprawnie i swobodnie tworzy opowiadanie o zdarzeniach przeszłych z użyciem czasów <i>past simple</i> i <i>past continuous</i>.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 32–33; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 171	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 98; <i>Short Test 3c</i> www.dlanauczyciela.pl	

Review 3

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Uczeń wykonuje zadania powtórzeniowe dotyczące rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej oparte na materiale z rozdziału 3. podręcznika, popełniając przy tym błędy.	Uczeń poprawnie wykonuje zadania powtórzeniowe dotyczące rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej oparte na materiale z rozdziału 3. podręcznika.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń, Test yourself str. 32–33; Podręcznik, A picture is worth a thousand words str. 47</i>	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Książka nauczyciela: Game "A picture is worth a thousand words" – wskazówki dla nauczyciela str. 65; Bank pomysłów Reinforcement str. 18-19, Consolidation & Extension str. 40-41, Special Needs str. 58-59; Standard test, Standard test+ (o podwyższonym stopniu trudności), Basic test (o obniżonym stopniu trudności), www.dlanauczyciela.pl, www.generator.dlanauczyciela.pl</i>	
DVD Club: Living in Venice	
<u>Przed obejrzeniem filmu</u> Rozumie kluczowe słownictwo z filmu podane w części <i>Glossary</i>. Odpowiada na pytania otwarte. Podpisuje zdjęcia podanymi w ramce wyrazami. <u>Podczas oglądania filmu</u> Odpowiada na pytania ogólne do treści filmu. W podanych zdaniach wybiera i zaznacza wyraz zgodny z treścią nagrania. <u>Po obejrzeniu filmu</u> Odpowiada na pytania otwarte do filmu. W określonych wyżej zadaniach popełnia błędy	Poprawnie wykonuje zadania związane z prezentowanym filmem DVD.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń, DVD Club: „Living in Venice” str. 36-37</i>	

Unit 4 Feeling at home Opener	
Czyta ze zrozumieniem krótką informację na temat nietypowego zwierzęcia domowego – misia koala. Zna nazwy przedmiotów, dzięki którym można utrzymać czystość i higienę: – spośród podanych nazw przedmiotów wybiera te, które można znaleźć w łazience, – słucha odgłosów, kojarzy je i nazywa przedmioty, które wydają takie dźwięki, – tworzy listę przedmiotów, które służą do utrzymania czystości i higieny w domu. Może popełniać błędy.	Poprawnie i swobodnie wypowiada się na temat utrzymania czystości w domu i higieny osobistej.
Materiały dodatkowe: <i>Książka nauczyciela: Notka kulturowa str 66; Książka nauczyciela: Wprowadzenie do rozdziału 4. – scenariusz lekcji str. 67</i>	

Unit 4a Teens' Time: Packing for a trip	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – odpowiada na pytania zgodnie z treścią tekstu, wybierając jedną z trzech podanych odpowiedzi, – uzupełnia luki w zdaniach wyrazami z tekstu. W powyższych zadaniach popełnia nieliczne błędy. Zna podane w ramce słownictwo dotyczące utrzymania higieny osobistej: – uzupełnia luki w zdaniach wyrazami z ramki, popełniając błędy.	Poprawnie wykonuje zadanie związane z rozumieniem tekstu czytanego. Poprawnie nazywa rzeczy służące do utrzymania higieny osobistej oraz wykonuje zadanie związane z rozumieniem tekstu ze słuchu.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Słucha ze zrozumieniem: – przyporządkowuje przedmioty podanym osobom, zgodnie z treścią nagrania. W powyższych zadaniach popełnia drobne błędy. Zna i stosuje zaimki dzierżawcze: – w podanych zdaniach określa właściwą formę zaimka dzierżawczego, wybierając jeden z dwóch podanych wyrazów, – pyta i odpowiada na pytania dotyczące posiadania przedmiotów. W zadaniach tych popełnia drobne błędy.	Swobodnie i poprawnie rozmawia na temat przynależności przedmiotów do osób i zwierząt.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 38–39; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 171	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 98; <i>Short Test 4a</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 4b Household chores	
Czyta ze zrozumieniem sekcję <i>Guess What?</i> – ciekawostkę dotyczącą jurt. Czyta i słucha ze zrozumieniem: – uzupełnia luki w e-mailu zgodnie z treścią dwóch tekstów; popełnia drobne błędy. Zna i nazywa prace wykonywane w domu: – przyporządkowuje nazwy prac wykonywanych w domu przedstawionym ilustracjom, – łączy czasowniki z odpowiadającymi im rzeczownikami,	Poprawnie wykonuje zadania związane z rozumieniem tekstu czytanego.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

– uzupełnia luki w zdaniach brakującymi czasownikami, – pyta i odpowiada na pytania dotyczące wykonywania prac w domu. Może popełniać błędy. Zna znaczenie i zasady stosowania czasowników modalnych <i>can, must, have to, should</i>: – przyporządkowuje podane zdania regułom podanym w sekcji <i>Grammar</i> – reaguje właściwie w opisanych sytuacjach, używając słów podanych w nawiasach W zadaniach tych popełnia błędy.	Samodzielnie i swobodnie wypowiada się na temat prac wykonywanych w domu. Poprawnie i swobodnie reaguje w określonych sytuacjach, stosując czasowniki modalne <i>can, must, have to, should</i>.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 40–41; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 171	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 99; <i>Short Test 4b</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 4c What's your problem?	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – uzupełnia luki w dialogach wyrazami z nagrania, – odpowiada na pytanie otwarte na temat wysłuchanych dialogów. W wykonywanych zadaniach popełnia drobne błędy. Zna wskazane w rozmówkach <i>Phrase Book</i> słowa i wyrażenia związane z udzielaniem i pozyskiwaniem rad: – na podstawie opisanych sytuacji wybiera jedną z trzech możliwych reakcji.	Poprawnie wykonuje zadania dotyczące czytania ze zrozumieniem.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

W wykonywanym zadaniu popełnia drobne błędy. Zna i stosuje łączniki <i>so</i> i <i>because</i> w zdaniach złożonych: – uzupełnia luki w zdaniach, używając <i>so</i> lub <i>because</i>. We wskazanym wyżej zadaniu popełnia błędy. Ma świadomość, jak wymawiana jest końcówką <i>-er</i> w wyrazach angielskich. Potrafi powtórzyć podane wyrazy i zdania. Czyta ze zrozumieniem e-mail z prośbą o radę: – uzupełnia luki w tekście łącznikami <i>so</i> i <i>because</i>, popełniając drobne błędy. Odpisuje na e-mail, udzielając rad z wykorzystaniem podanych wyrażeń; w e-mailu popełnia błędy.	Poprawnie i swobodnie oraz adekwatnie do danej sytuacji prowadzi rozmowę, udzielając rad bądź je przyjmując. Zna i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach łączniki <i>so</i> i <i>because</i>. Poprawnie wykonuje zadania dotyczące czytania ze zrozumieniem. Samodzielnie i poprawnie pisze e-mail, udzielając w nim rad.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 42–43; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 172	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Short Test 4c</i> www.dlanauczyciela.pl	

Review 4	
Uczeń wykonuje zadania powtórzeniowe dotyczące rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej oparte na materiale z rozdziału 4. podręcznika, popełniając przy tym błędy.	Uczeń poprawnie wykonuje zadania powtórzeniowe rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej oparte na materiale z rozdziału 4. podręcznika.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń, Test yourself</i> str. 44–45; <i>Podręcznik: Help! What should I do?</i> str. 59	

Materiały dodatkowe/Testy: Książka nauczyciela: Gra „Help! What should I do?” – wskazówki dla nauczyciela str. 77; Bank pomysłów: Reinforcement str. 20-21, Consolidation & Extension str. 42-43, Special Needs str. 60-61; Standard test, Standard test+ (o podwyższonym stopniu trudności), Basic test (o obniżonym stopniu trudności), www.dlanauczyciela.pl, www.generator.dlanauczyciela.pl

Explorers' Club: Green living

Czyta i słucha ze zrozumieniem:

- rozumie kluczowe słownictwo podane w części *Glossary*,
- określa, czy podane zdania są zgodne z treścią tekstu; wykonując ćwiczenie, popełnia nieliczne błędy.

Poprawnie wykonuje zadania związane z rozumieniem tekstu czytanego.

Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: Podręcznik, Projekt: *My green week* str. 61

Materiały dodatkowe/Testy: Zeszyt ćwiczeń, *Explore* str. 91

Unit 5 It's festival time

Opener

Czyta ze zrozumieniem krótką informację dotyczącą święta Diwali, obchodzonego w Indiach.

Słucha ze zrozumieniem:

- zna nazwy świąt przedstawionych na ilustracjach,
- łączy nazwy świąt z nazwami krajów, w których są one obchodzone,
- uzupełnia brakujące w tabeli informacje wyrażeniami z tabelki, zgodnie z treścią nagrania.

We wszystkich wskazanych wyżej zadaniach popełnia drobne błędy.

Poprawnie wykonuje wszystkie zadania na rozumienie tekstu ze słuchu.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Wymienia nazwy świąt obchodzonych w Polsce, podając kiedy są obchodzone i jakie tradycje są z nimi związane.	Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat świąt obchodzonych w Polsce.
Materiały dodatkowe: Książka nauczyciela: Notka kulturowa str. 80; Książka nauczyciela: Wprowadzenie do rozdziału 5. – scenariusz lekcji str. 81	

Unit 5a Teens' Time: Happy New Year	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – w podanych zdaniach zakreśla jedno z podanych wyrażień, tak aby było zgodne z treścią nagrania, – odpowiada na pytania otwarte do tekstu. W wymienionych zadaniach może popełniać błędy. Zna i stosuje formy czasu <i>present perfect</i>: – zna i podaje formę <i>past participle</i> podanych czasowników, – uzupełnia luki w zdaniach odpowiednią formą czasowników w nawiasach w czasie <i>present perfect</i>. We wszystkich wskazanych wyżej zadaniach popełnia drobne błędy. Zna i nazywa różne rodzaje świąt i uroczystości oraz nazwy czynności z nimi związanych: – słucha nagrania i porządkuje podane nazwy świąt i uroczystości w kolejności podanej w nagraniu, – uzupełnia luki w zdaniach nazwami świąt i uroczystości z sekcji <i>Vocabulary</i> oraz czasownikami z nawiasów w czasie <i>present perfect</i>, – na podstawie podanych na liście czynności określa, co osoby zrobiły bądź czego nie zrobiły, przygotowując się do uroczystości; na podstawie podanych czynności odgaduje, o jakiej uroczystości jest mowa.	Swobodnie i poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu słuchanego i czytanego. Poprawnie stosuje czas <i>present perfect</i> we wszystkich typach zdań. Swobodnie i poprawnie prowadzi rozmowę na temat świąt, uroczystości i czynności z nimi związanych.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

W podanych zadaniach popełnia błędy.	
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 46–47	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> , <i>Grammar Guide</i> str. 100; <i>Short Test 5a</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 5b Mardi Gras in New Orleans	
Czyta ze zrozumieniem sekcję <i>Guess What?</i> – ciekawostkę dotyczącą tradycyjnych kolorów używanych podczas parady w Nowym Orleanie. Czyta i słucha ze zrozumieniem: – odpowiada na pytanie otwarte do tekstu, – uzupełnia luki w zdaniach przymiotnikami z ramki. W podanych zadaniach popełnia błędy. Zna wybrane rzeczowniki i czasowniki związane z tematem świąt i uroczystości: – przyporządkowuje podane w ramce rzeczowniki ilustracjom, – uzupełnia luki w tekście czasownikami z ramki. W obydwu wskazanych wyżej zadaniach popełnia drobne błędy. Tworzy zdania w czasie <i>present perfect</i>, używając określników czasu <i>ever</i>, <i>never</i>: – w podanym tekście wyszukuje przykłady zdań w czasie <i>present perfect</i>	Swobodnie i poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Swobodnie i poprawnie prowadzi rozmowę na temat świąt, uroczystości, przedmiotów i czynności z nimi związanych.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

z określnikami <i>ever, never</i>, – z podanych wyrazów tworzy zdania w czasie <i>present perfect</i>, – tworzy i odpowiada na pytania z użyciem czasu <i>present perfect</i> i określników <i>ever, never</i>. We wszystkich wskazanych wyżej zadaniach popełnia drobne błędy.	Swobodnie i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach czas <i>present perfect</i> z określnikami czasu <i>ever, never</i>.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 48–49; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 172	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Książka nauczyciela, Notka kulturowa</i> str. 84; <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 100; <i>Short Test 5b</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 5c Good wishes	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – przyporządkowuje podane dialogi nazwom świat i uroczystości, – przyporządkowuje podane zdania odpowiadającym im dialogom. Popełnia drobne błędy. Słucha ze zrozumieniem: – uzupełnia luki w tekście rozmówek <i>Phrase Book</i> słowami zgodnie z treścią nagrania, – wybiera poprawne uzupełnienie luk w tekście, tak aby całość tworzyła spójny i logiczny tekst. Popełnia przy tym błędy. Ma świadomość, że Anglicy używają również wyrazów obcego pochodzenia,	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Swobodnie, poprawnie i adekwatnie do sytuacji składa życzenia.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

np. francuskich. – przyporządkowuje zwroty obcego pochodzenia odpowiadającym im zwrotom w j. angielskim. Czyta ze zrozumieniem tekst zawarty na plakacie oraz notatki Janet: – uzupełnia luki w tekście e-maila, wykorzystując informacje z plakatu oraz notatki Janet, – pisze e-mail do przyjaciela, zapraszając go na festiwal piosenki obcojezycznej w swojej szkole. W podanych zadaniach może popełniać błędy.	Samodzielnie i poprawnie pisze e-mail do przyjaciela, zapraszając go na festiwal piosenki obcojezycznej w swojej szkole.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 50–51; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 172	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Short Test 5c</i> www.dlanauczyciela.pl	

Review 5	
Uczeń rozwiązuje zadania powtórzeniowe dotyczące słownictwa, gramatyki i komunikacji językowej z rozdziału 5. podręcznika, popełniając przy tym błędy.	Uczeń poprawnie wykonuje zadania powtórzeniowe dotyczące słownictwa, gramatyki i komunikacji językowej z rozdziału 5. podręcznika.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń, Test yourself</i> str. 52–53; <i>Podręcznik: Risk it!</i> str. 73	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Książka nauczyciela: Gra „Risk it!” – wskazówki dla nauczyciela</i> str. 91; <i>Bank pomysłów Reinforcement</i> str. 22-23, <i>Consolidation & Extension</i> str. 44-45, <i>Special Needs</i> str. 62-63; <i>Standard test, Standard test+ (o podwyższonym stopniu trudności), Basic test (o obniżonym stopniu trudności)</i> , www.dlanauczyciela.pl , www.generator.dlanauczyciela.pl	

DVD Club: High altitude people	
<u>Przed obejrzeniem filmu</u>	Poprawnie wykonuje zadania związane z prezentowanym filmem DVD.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Rozumie kluczowe słownictwo z filmu podane w części <i>Glossary</i>. Odpowiada na pytania otwarte. Podpisuje zdjęcia podanymi w ramce wyrazami. <u>Podczas oglądania filmu</u> Określa, czy podane zdania są zgodne z treścią filmu, czy nie. Uzupełnia luki w zdaniach, zgodnie z treścią filmu. <u>Po obejrzeniu filmu</u> Odpowiada na pytania otwarte do filmu, wybierając jedną z dwóch podanych odpowiedzi. W określonych wyżej zadaniach popełnia błędy.	
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń, DVD Club: High altitude people</i>, str. 54-55	

Unit 6 Life in the future Opener	
Czyta ze zrozumieniem krótką informację o ludziach przebywających w kosmosie. Zna i nazywa ludzi i przedmioty związane z kosmosem; tworzy listę takich wyrazów, wykorzystując słownik dwujęzyczny. Słucha ze zrozumieniem: – odpowiada na pytania otwarte do nagrania, wybierając jedną z trzech	Poprawnie wykonuje zadanie związane z rozumieniem ze słuchu.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

podanych odpowiedzi; popełnia nieliczne błędy. Nazywa czynności wykonywane przez astronautów na przedstawionej fotografii; może popełniać błędy.	Swobodnie i poprawnie opisuje przedstawioną fotografię.
Materiały dodatkowe: <i>Książka nauczyciela: Notka kulturowa str 92; Książka nauczyciela: Wprowadzenie do rozdziału 6. – scenariusz lekcji str. 93</i>	

Unit 6a Teens' Time: The sky at night	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – odpowiada na pytanie otwarte do tekstu, – uzupełnia luki w zdaniach wyrazami z tekstu. W obydwu zadaniach popełnia drobne błędy. Zna podane w części <i>Vocabulary</i> słownictwo związane z szeroko pojętym tematem przestrzeni kosmicznej: – przyporządkowuje wyrazy przedstawionym fotografiom, popełnia błędy. Słucha ze zrozumieniem: – uzupełnia luki w notatce zgodnie z treścią nagrania. We wskazanym zadaniu popełnia błędy. Zna zasady dotyczące tworzenia i zastosowania czasu <i>future simple</i>: – przyporządkowuje zdania do odpowiadających im zasad, – uzupełnia luki w zdaniach odpowiednią formą czasowników z ramki.	Poprawnie wykonuje zadania związane z rozumieniem tekstu czytanego. Zna i poprawnie stosuje słownictwo dotyczące przestrzeni kosmicznej. Poprawnie wykonuje zadanie na rozumienie tekstu ze słuchu. Poprawnie tworzy i stosuje czasowniki w czasie <i>future simple</i>.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

We wskazanych powyżej zadaniach popełnia błędy.	
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 56–57; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 172	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 101; <i>Short Test 6a</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 6b Science fiction	
Czyta ze zrozumieniem sekcję <i>Guess What?</i> – ciekawostkę dotyczącą książki Juliusza Verne. Słucha i czyta ze zrozumieniem: – przyporządkowuje zdania poszczególnym częściom tekstu, – wyszukuje w tekście wyrazy odpowiadające ilustracjom. W obydwu zadaniach popełnia nieliczne błędy. Zna i poprawnie wymawia wskazane rzeczowniki wiążące się z tematami: kosmos, technologia, super bohater: – tworzy mapy myśli przyporządkowując odpowiednim grupom tematycznym wyrazy z ramki, – odpowiada na pytania otwarte dotyczące fantastyki. We wszystkich zadaniach wymienionych powyżej popełnia drobne błędy. Słucha ze zrozumieniem: – odpowiada na pytania zgodnie z treścią nagrania; popełniając błędy.	Poprawnie wykonuje zadania związane z rozumieniem tekstu czytanego. Poprawnie i swobodnie wypowiada się na temat zagadnień związanych z fantastyką. Poprawnie wykonuje zadanie na rozumienie tekstu ze słuchu.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Zna zasady dotyczące tworzenia i zastosowania czasu <i>future simple</i> oraz określniki tego czasu: – z podanych wyrazów tworzy zdania w czasie <i>future simple</i>, – przyporządkowuje początek odpowiadającemu mu zakończeniu zdania. W podanych powyżej typach zadań popełnia drobne błędy.	Poprawnie i swobodnie używa w swoich wypowiedziach czasu <i>future simple</i> wraz z jego określnikami.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 58–59; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 172	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Książka nauczyciela, Notka kulturowa</i> str. 96; <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 101; <i>Short Test 6b</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 6c In the future	
Zna wyrażenia dotyczące wyrażania opinii przedstawione w sekcji <i>Phrase Book</i>. Czyta i słucha ze zrozumieniem: – odpowiada na pytania otwarte do tekstu dialogu, – wymienia przedmioty, które widzi na fotografiach, – wyraża aprobatę bądź dezaprobatę dotyczącą przedstawianych opinii, – porządkuje podane zdania, tworząc z nich dialog, – uzupełnia luki w tekście dialogu podanymi wyrażeniami, – dobiera odpowiednią reakcję do opisanej sytuacji. W wymienionych zadaniach może popełniać błędy Ma świadomość, jak są wymawiane w wyrazach angielskich litery <i>ch</i>, <i>ck</i> oraz <i>c</i>.	Poprawnie wykonuje zadania związane z rozumieniem tekstu czytanego. Poprawnie i swobodnie opisuje przedstawione fotografie, wyraża opinie na temat przyszłości, dyskutuje na temat opinii wyrażanych przez inne osoby.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Potrafi powtórzyć podane wyrazy. Pisze tekst dotyczący przyszłości: – tworzy listę zdarzeń, które będą miały miejsce w przyszłości lub nie, używając czasu <i>future simple</i>. W wymienionych zadaniach popełnia błędy.	Samodzielnie i poprawnie pisze o zdarzeniach, które będą miały miejsce w przyszłości lub nie, używając czasu <i>future simple</i>.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 60–61; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 172	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Short Test 6c</i> www.dlanauczyciela.pl	

Review 6	
Uczeń rozwiązuje zadania powtórzeniowe dotyczące rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej oparte na materiale z rozdziału 6. podręcznika, popełniając przy tym błędy.	Uczeń poprawnie wykonuje zadania powtórzeniowe dotyczące rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej oparte na materiale z rozdziału 6. podręcznika.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń, Test yourself</i> str. 62–63; <i>Podręcznik: Fortune Telling Fun</i> str. 88	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Książka nauczyciela, Gra „Fortune Telling Fun” – wskazówki dla nauczyciela</i> str. 103; <i>Bank pomysłów Reinforcement</i> str. 24–25, <i>Consolidation & Extension</i> str. 46–47, <i>Special Needs</i> str. 64–65; <i>Standard test, Standard test+ (o podwyższonym stopniu trudności), Basic test (o obniżonym stopniu trudności)</i> , www.dlanauczyciela.pl , www.generator.dlanauczyciela.pl	

Explorers' Club: Futuristic inventions	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – rozumie kluczowe słownictwo podane w części <i>Glossary</i>, – określa, które ze zdań są zgodne z treścią tekstu oraz o których nie ma mowy w tekście. Może popełniać nieliczne błędy.	Poprawnie wykonuje zadania związane z rozumieniem tekstu czytanego.

Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: Podręcznik, Projekt: *Inventions* str. 87

Materiały dodatkowe/Testy: *Zeszyt ćwiczeń, Explores' Club* str. 92

Unit 7 It's a material world

Opener

Czyta ze zrozumieniem krótką informację na temat ręcznie wykonywanych poduszek.

Zna nazwy przedmiotów używanych do dekorowania domu:

- wymienia, które z podanych na liście przedmiotów ma u siebie w domu,
- sporządza pełną listę posiadanych przez siebie przedmiotów z użyciem słownika dwujęzycznego.

Słucha ze zrozumieniem:

- określa, które z wymienionych na liście przedmiotów posiada Fiona.

Może popełniać błędy.

Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat przedmiotów używanych do dekorowania domu oraz ulubionych przedmiotów użytych do dekoracji jego domu.

Poprawnie wykonuje zadanie na rozumienie tekstu ze słuchu.

Materiały dodatkowe: *Książka nauczyciela: Notka kulturowa* str 106; *Książka nauczyciela: Wprowadzenie do rozdziału 7. – scenariusz lekcji* str. 107

Unit 7a Teens' Time: Everyday gadgets

Czyta i słucha ze zrozumieniem:

- odpowiada na pytania otwarte do tekstu,
- odnawia w tekście wyrazy odpowiadające podanym w zadaniu ilustracjom.

W wymienionych powyżej zadaniach popełnia drobne błędy.

Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Zna i klasyfikuje rzeczowniki podane w sekcji <i>Vocabulary</i>: – dzieli podane rzeczowniki na trzy grupy: materiały piśmienne i papiernicze, przedmioty użytku osobistego oraz przedmioty używane w domu, – uzupełnia luki w tekście wyrazami z sekcji <i>Vocabulary</i>. Słucha ze zrozumieniem: – określa, o którym z trzech przedstiwionych na ilustracjach przedmiotów jest mowa. Zna zasady tworzenia zdań i zastosowanie czasów <i>present perfect</i> i <i>past simple</i>: – określa, która z podanych dwóch form czasownika jest poprawna w podanym zdaniu, – uzupełnia luki w tekście odpowiednią formą czasownika w czasie <i>past simple</i> lub <i>present perfect</i>. We wszystkich wymienionych wyżej typach zadań popełnia drobne błędy.	Poprawnie wykonuje zadanie na rozumienie ze słuchu. Poprawnie stosuje formy zdań oznajmujących, pytających i przeczących z użyciem czasowników w czasach <i>past simple</i> i <i>present perfect</i>.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 58–59; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 173	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 101; <i>Short Test 7a</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 7b Rock climbing	
Czyta ze zrozumieniem sekcję <i>Guess What?</i> – ciekawostkę dotyczącą flagi amerykańskiej.	

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Czyta i słucha ze zrozumieniem: – wybiera jedną z trzech odpowiedzi na pytania zamknięte na podstawie dwóch tekstów, – odpowiada na pytania otwarte na podstawie dwóch tekstów. Może popełniać błędy. Zna i rozumie wskazane w sekcji <i>Vocabulary</i> nazwy materiałów, rozmiary, kształty: – przyporządkowuje podane w sekcji <i>Vocabulary</i> wyrazy przedstawionym w zadaniu ilustracjom, – odnajduje wyrazy o przeciwnym znaczeniu do podanych, wykorzystując wyrazy z sekcji <i>Vocabulary</i> lub słownik dwujęzyczny, – opisuje przedstawione na ilustracjach przedmioty z wykorzystaniem poznanego słownictwa. Popełnia drobne błędy. Zna zasady tworzenia zdań, zastosowanie oraz określniki czasów <i>present perfect</i> i <i>present simple</i>: – uzupełnia luki w zdaniach określnikami <i>for</i> lub <i>since</i>. W wymienionych wyżej typach zadań popełnia drobne błędy. Słucha ze zrozumieniem: – w zdaniach wybiera jeden z dwóch podanych wyrazów, zgodnie z treścią nagrania; popełnia drobne błędy.	Poprawnie wykonuje zadania związane z rozumieniem tekstu czytanego Swobodnie i poprawnie opisuje przedmioty, podając ich cechy charakterystyczne. Swobodnie i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach czasy <i>present perfect</i> i <i>present simple</i>. Poprawnie wykonuje zadanie na rozumienie ze słuchu.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 66–67; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 173	

Materiały dodatkowe/Testy: Książka nauczyciela, Notka kulturowa str. 110; Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide str. 102; Short Test 7b www.dlanauczyciela.pl

Unit 7c Shopping habits	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – uzupełnia luki w dialogach, wybierając jeden z trzech podanych wyrazów, – odpowiada na pytania otwarte do dialogów. Może popełniać błędy. Zna słowa i wyrażenia dotyczące tematu <i>shopping</i>: – w rozmówkach <i>Phrase Book</i> łączy podane zdania w pary, – tworzy krótkie dialogi dotyczące preferencji w kupowaniu z wykorzystaniem podanych zdań, popełniając drobne błędy. Ma świadomość, że wyrazy angielskie, w których znajduje się litera <i>i</i>, są wymawiane w dwojaki sposób. Potrafi powtórzyć podane wyrazy. Czyta ze zrozumieniem ogłoszenie dotyczące sprzedaży: – odpowiada na pytania otwarte do tekstu, popełniając błędy. Odpowiada na pytania otwarte dotyczące przedmiotu, który chciałby sprzedać, a następnie na ich podstawie pisze ogłoszenie o sprzedaży.	Poprawnie wykonuje zadania związane ze rozumieniem tekstu czytanego. Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat zakupów, kupowania oraz preferencji dotyczących zakupów. Samodzielnie i poprawnie pisze ogłoszenie dotyczące sprzedaży.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: Zeszyt ćwiczeń str. 68–69; Książka nauczyciela, Extra Activities str. 173	
Materiały dodatkowe/Testy: Short Test 7c www.dlanauczyciela.pl	

Review 7	
Uczeń rozwiązuje zadania powtórzeniowe dotyczące rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej oparte na materiale z rozdziału 7. podręcznika. Może popełniać przy tym błędy.	Uczeń poprawnie wykonuje zadania powtórzeniowe dotyczące rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej oparte na materiale z rozdziału 7. podręcznika.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń, Test yourself</i> str. 70–71; Podręcznik: <i>Great Grammar Gamble</i> str. 99	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Książka nauczyciela: Gra „Great Grammar Gamble”</i> – wskazówki dla nauczyciela str. 117; <i>Bank pomysłów Reinforcement</i> str. 26-27, <i>Consolidation & Extension</i> str. 48-49, <i>Special Needs</i> str. 66-67; <i>Standard test, Standard test+ (o podwyższonym stopniu trudności), Basic test (o obniżonym stopniu trudności)</i> , www.dlanauczyciela.pl , www.generator.dlanauczyciela.pl	
Explorers' Club: Materials	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – rozumie kluczowe słownictwo podane w części <i>Glossary</i>, – wyszukuje określone informacje w tekście, popełnia nieliczne błędy.	Poprawnie wykonuje zadania związane z rozumieniem tekstu czytanego.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: Podręcznik, Projekt: <i>Materials in your home</i> str.101	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Explores' Club</i> str. 93	
Unit 8 The natural world	
Opener	
Czyta ze zrozumieniem krótką informację dotyczącą krajobrazu Kenii. Zna i nazywa elementy krajobrazu: – spośród podanych elementów krajobrazu wybiera te, które występują	

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

w Polsce. Słucha ze zrozumieniem: – przyporządkowuje osoby nazwom krajów oraz elementów krajobrazu, popełniając błędy. Nazywa elementy krajobrazu występujące w miejscu swojego zamieszkania.	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu ze słuchu. Poprawnie i swobodnie opisuje krajobraz miejsca, w którym mieszka.
Materiały dodatkowe: <i>Książka nauczyciela: Notka kulturowa str 120; Książka nauczyciela: Wprowadzenie do rozdziału 1. – scenariusz lekcji str. 121</i>	

Unit 8a Teens' Time: Sussie's blog	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – odpowiada na pytanie otwarte do tekstu, – przyporządkowuje tytuły paragrafów do odpowiednich miejsc w tekście, – nazywa zilustrowane wyrazy. Może popełniać błędy. Zna, stosuje i poprawnie wymawia nazwy roślin, części roślin oraz nazwy owadów i zwierząt, które można zobaczyć w ogrodzie: – dopasowuje definicje do nazw zwierząt i roślin – uzupełnia luki w zdaniach, wybierając jedną z trzech podanych odpowiedzi. Wykonując te zadania, popełnia drobne błędy. Zna zasady tworzenia i zastosowanie zerowego trybu warunkowego:	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Swobodnie i poprawnie wypowiada się na temat roślin, części roślin oraz owadów i zwierząt odwiedzających ogrody.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

– układa zdania korzystając z podanych wyrazów, – uzupełnia luki w zdaniach w zerowym trybie warunkowym odpowiednią formą czasowników podanych w ramce, – koryguje zdania dotyczące znanych zasad i praw; podaje koledze nieprawdziwe informacje do poprawienia. Popelnia błędy.	Poprawnie i swobodnie wypowiada się na temat ogólnych zasad lub czynności, które dzieją się zawsze, używając zerowego trybu warunkowego.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 72–73; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 173	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Short Test 8a</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 8b That's rubbish!	
Czyta ze zrozumieniem sekcję <i>Guess What?</i> – ciekawostkę dotyczącą kar za rzucanie śmieci w miejscach publicznych. Czyta i słucha ze zrozumieniem: – odpowiada na pytania otwarte do tekstu, – uzupełnia wyrazy brakującymi literami. W podanych wyżej zadaniach popelnia nieliczne błędy. Zna znaczenie rzeczowników i czasowników związanych z tematem środowiska naturalnego z sekcji <i>Vocabulary</i> i stosuje je w swoich wypowiedziach: – tworzy własną listę wyrazów związanych z tematem środowiska naturalnego, z użyciem słownika dwujęzycznego, – w podanych zdaniach wybiera jeden z dwóch podanych wyrazów, – uzupełnia luki w zdaniach odpowiednim wyrazem wybierając jedną z	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach rzeczowniki i czasowniki związane z tematem środowiska naturalnego.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

trzech możliwości. Może popełniać błędy. Zna zasady tworzenia i zastosowanie pierwszego trybu warunkowego: – przetwarza zdania wyjściowe na zdania w pierwszym trybie warunkowym, używając podanych czasowników, – na podstawie podanych faktów tworzy zdania w pierwszym trybie warunkowym. W podanych wyżej zadaniach popełnia błędy.	Poprawnie i swobodnie wypowiada się na temat tego, co wydarzy się w przyszłości, jeśli zostanie spełniony określony warunek, używając pierwszego trybu warunkowego. Swobodnie i poprawnie prowadzi dialog na temat tego, co się wydarzy, jeśli zostanie spełniony określony warunek, używając pierwszego trybu warunkowego.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 74–75; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 173	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Zeszyt ćwiczeń, Grammar Guide</i> str. 103; <i>Short Test 8b</i> www.dlanauczyciela.pl	

Unit 8c Come rain or shine	
Czyta i słucha ze zrozumieniem: – przyporządkowuje dialogi przedstawionym ilustracjom zgodnie z treścią nagrania, – uzupełnia luki w zdaniach słowami z dialogów. W powyższych zadaniach popełnia drobne błędy. Zna i stosuje zwroty i wyrażenia z rozmówek <i>Phrase Book</i> używane przy określaniu warunków pogodowych: – przyporządkowuje sobie zdania, tak aby tworzyły sensowną wypowiedź, – na podstawie opisanych sytuacji wybiera jedną z trzech możliwych reakcji w trybie rozkazującym.	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Zna i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach słowa i wyrażenia używane przy określaniu warunków pogodowych.

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

W zadaniach tych popełnia nieliczne błędy. Ma świadomość tego, że wyrażenia wykrzyknikowe są stosowane dla wyrażenia pewnych emocji: – łączy podane słowa i wyrażenia z wyrazami odpowiadającymi emocjom, – potrafi powtórzyć podane słowa i wyrażenia wykrzyknikowe, używając odpowiedniej intonacji. Czyta ze zrozumieniem instrukcję dotyczącą uprawy roślin: – uzupełnia luki w zdaniach czasownikami podanymi w ramce, – porządkuje zdania, tak aby całość tekstu tworzyła logiczną i spójną całość. Popełnia przy tym błędy. Tworzy wpis na blogu zawierający instrukcje dotyczące opiekowania się ogrodem, popełniając błędy.	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Samodzielnie i poprawnie tworzy wpis na blogu zawierający zestaw zasad związanych ze sprawowaniem opieki nad ogrodem
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Zeszyt ćwiczeń</i> str. 76–77; <i>Książka nauczyciela, Extra Activities</i> str. 174	
Materiały dodatkowe/Testy: <i>Short Test 8c</i> www.dlanauczyciela.pl	

Review 8	
Uczeń rozwiązuje zadania powtórzeniowe rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej oparte na materiale z rozdziału 8. podręcznika, popełniając przy tym błędy.	Uczeń poprawnie wykonuje zadania powtórzeniowe dotyczące rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, znajomości funkcji i środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej oparte na materiale z rozdziału 8. podręcznika.

Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: *Zeszyt ćwiczeń*, *Test yourself* str. 78–79; *Podręcznik: How environmentally friendly is your life?* str. 113

Materiały dodatkowe/Testy: *Książka nauczyciela, Quiz: „How environmentally friendly is your life?” - wskazówki dla nauczyciela* str. 131; *Bank pomysłów Reinforcement* str. 28-29, *Consolidation & Extension* str. 50-51, *Special Needs* str. 68-69;

Standard test, Standard test+ (o podwyższonym stopniu trudności), Basic test (o obniżonym stopniu trudności), www.dlanauczyciela.pl, www.generator.dlanauczyciela.pl; *Książka nauczyciela, The Big Quiz (units 5-8)* str. 141 i 143

DVD Club: Galapagos energy

Przed obejrzeniem filmu

Rozumie kluczowe słownictwo z filmu podane w części *Glossary*.

Odpowiada na pytania.

Podpisuje zdjęcia podanymi w ramce wyrazami.

Podczas oglądania filmu

Określa, które zdania są zgodne z treścią filmu.

Uzupełnia luki w zdaniach wyrazami z nagrania.

Po obejrzeniu filmu

Odpowiada na pytania do filmu, wybierając jedną z dwóch podanych odpowiedzi.

W określonych wyżej zadaniach popełnia błędy.

Poprawnie wykonuje zadania związane z prezentowanym filmem DVD.

Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: *Zeszyt ćwiczeń*, *DVD Club: Galapagos energy* str. 80-81

Time to Explore More: Famous people

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Rozumie kluczowe słownictwo z tekstu podane w części <i>Glossary</i>. Wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego: – przyporządkowuje osoby przedstawione na zdjęciach odpowiadającym im fragmentom tekstu, – uzupełnia luki w tekście podanymi zdaniem, tak aby całość tworzyła spójny i logiczny tekst. W podanych zadaniach popełnia błędy. Wykonuje zadanie <i>World puzzle</i>: – na podstawie podanych definicji i liczby liter określa, o jakim słowie jest mowa; z podanych liter odczytuje hasło – rozwiązanie. Może popełniać błędy. Wykonuje zadanie <i>Quiz time</i>: – odpowiada na pytania zamknięte, wybierając jedną z dwóch podanych odpowiedzi. Może popełniać błędy. Wykonuje zadanie <i>Fun science</i>: – przeprowadza eksperyment, tworząc muzykę z butelek wypełnionych wodą.	Poprawnie wykonuje zadania związane z rozumieniem tekstu czytanego. Poprawnie wykonuje zadanie <i>World puzzle</i>. Poprawnie wykonuje zadanie <i>Quiz time</i>.
---	---

Time to Explore More: Amazing Nature

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Rozumie kluczowe słownictwo z tekstu podane w części <i>Glossary</i>. Wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego: – łączy wyrazy angielskie z ich odpowiednikami w języku polskim, – uzupełnia luki w tekście nazwami roślin i zwierząt. W podanych zadaniach popełnia błędy. Wykonuje zadanie <i>Crossword</i>: – uzupełnia luki zdaniach wyrazami, które stanowią hasła krzyżówki, – odgaduje rozwiązanie krzyżówki wspólne dla wszystkich haseł. W podanych zadaniach popełnia błędy. Wykonuje zadanie <i>Quiz time</i>: – odpowiada na pytania otwarte, wybierając jedną z dwóch podanych odpowiedzi. Może popełniać błędy. Wykonuje zadanie <i>Fun science</i>: – wycina otwór w małym kawałku papieru i wykonuje projekt wg opisu.	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Poprawnie wykonuje zadanie <i>Crossword</i>. Poprawnie wykonuje zadanie <i>Quiz time</i>.
---	---

Extra Culture: Singapore	
Czyta ze zrozumieniem ciekawostkę <i>Guess What?</i> dotyczącą nazwy miasta Singapur.	

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Czyta i słucha ze zrozumieniem: – odnajduje w tekście wyrazy odpowiadające podanym definicjom, – odpowiada na pytania otwarte do tekstu, W obydwu zadaniach popełnia drobne błędy, Słucha ze zrozumieniem: – nazywa sporty przedstawione na ilustracjach, – porządkuje nazwy dyscyplin sportowych w kolejności zgodnej z treścią nagrania. We wszystkich typach zadań popełnia nieliczne błędy. Przyporządkowuje nazwy potraw charakterystycznych dla Singapuru przedstawionym fotografiom. Słucha ze zrozumieniem: – wybiera jeden z trzech podanych w zdaniach wyrazów zgodnie z treścią nagrania, popenijając błędy. Pisze e-mail: – słucha tekstu e-maila i uzupełnia luki wyrazami z nagrania, – odpowiada na e-mail.	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego, Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu słuchanego. Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu słuchanego. Samodzielnie i poprawnie pisze e-mail do nowo poznanego kolegi.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Książka nauczyciela, Extra Activity</i> str. 174	

Extra Culture: Barbados	
Czyta ze zrozumieniem ciekawostkę <i>Guess What?</i> dotyczącą wyspy	

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Barbados. Czyta i słucha ze zrozumieniem: – łączy wyrazy z przedstawionymi zdjęciami, – określa, czy podane zdania są zgodne z treścią tekstu (prawda/fałsz), czy nie. W zadaniach powyżej popełnia drobne błędy. Przyporządkowuje nazwy dyscyplin sportowych popularnych na Barbadosie przedstawionym zdjęciom. Przyporządkowuje nazwy zwierząt oraz ludzi elementom ilustracji. Słucha ze zrozumieniem: – wybiera jeden z dwóch podanych w zdaniach wyrazów, zgodnie z treścią nagrania, popelniając błędy. Wyszukuje samodzielnie zdjęcie i informacje dotyczące słynnej osoby, którą darzy sympatią, oraz redaguje tekst na jej temat, wzorując się na tekście z poprzedniego zadania; popełnia błędy.	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Poprawnie nazywa dyscypliny sportowe popularne na Barbadosie oraz zwierzęta i ludzi związanych z morzem. Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu słuchanego Samodzielnie i poprawnie pisze tekst dotyczący słynnej osoby, którą darzy sympatią.
Zadania dodatkowe/Ćwiczenia domowe: <i>Książka nauczyciela, Extra Activity</i> str. 174	

Extra Culture: Białowieża forest

Junior Explorer 6 Plan wynikowy

Czyta ze zrozumieniem ciekawostkę <i>Guess What?</i> dotyczącą żubrów. Czyta i słucha ze zrozumieniem: – nazywa zwierzęta przedstawione na ilustracjach, – opowiada o przeczytanym tekście wymieniając pięć interesujących faktów dotyczących puszczy białowieskiej, – łączy początek zdania z jego zakończeniem określając, czy utworzone zdania są prawdziwe, czy fałszywe, poprawia fałszywe zdania. We wszystkich typach zadań powyżej popełnia drobne błędy. Zna zasady tworzenia i zastosowanie zerowego trybu warunkowego, pierwszego trybu warunkowego oraz trybu rozkazującego: – uzupełnia luki w zdaniach stosując słowa podane w ramce, popełnia błędy. Czyta ze zrozumieniem ulotkę dotyczącą ochrony puszczy białowieskiej: – uzupełnia luki w tekście wybierając jedną z dwóch możliwych wyrazów tak, aby powstał spójny i logiczny tekst. W powyższym zadaniu popełnia drobne błędy. Pisze ulotkę opisującą mieszkańców puszczy białowieskiej. W zadaniu tym popełnia błędy.	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zerowy tryb warunkowy, pierwszy tryb warunkowy oraz tryb rozkazujący. Poprawnie wykonuje zadanie na rozumienie tekstu czytanego. Samodzielnie pisze poprawną ulotkę opisującą mieszkańców puszczy białowieskiej.
--	--

Extra Culture: Keep calm and go to Poznań	
Czyta ze zrozumieniem ciekawostkę <i>Guess What?</i> dotyczącą jednego z poznańskich pomników. Czyta i słucha ze zrozumieniem: – łączy wyrazy z ilustracjami, – planuje wycieczkę do Poznania, wymieniając miejsca warte zobaczenia, – łączy wyrazy z ich definicjami. We wszystkich typach zadań popełnia błędy. Zna zasady tworzenia i zastosowania pierwszego trybu warunkowego: – tworzy zdania z zastosowaniem pierwszego trybu warunkowego, popełnia błędy. Zna zasady tworzenia i zastosowania past simple: – tworzy zdania twierdzące i przeczące z wykorzystaniem podanych czasowników, popełnia błędy. Zna zasady tworzenia i zastosowania pastcontinuous: – tworzy opis obrazka z wykorzystaniem rzeczowników i czasowników podanych w ramce, popełnia błędy	Poprawnie wykonuje zadania na rozumienie tekstu czytanego. Poprawnie tworzy zdania w pierwszym okresie warunkowym. Poprawnie tworzy zdania w czasie przeszłym z wykorzystaniem czasowników nieregularnych. Poprawnie tworzy opis obrazka w czasie past continuous.

2 Sposoby oceniania i sprawdzania osiągnięć uczniów

Sposób oceniania w znaczący sposób wpływa na stosunek uczniów do przedmiotu, a co za tym idzie – także na efektywność procesu nauczania. Na lekcjach muzyki, która jako przedmiot artystyczny wymaga szczególnego podejścia do tej kwestii, ocena proponowana przez nauczyciela powinna przede wszystkim motywować ucznia do działania i rozwijania swoich umiejętności.

Ocena z muzyki powinna mobilizować uczniów do pełnego zaangażowania i systematycznej pracy.

Formy sprawdzania wiedzy

Predyspozycje i umiejętności muzyczne uczniów można ocenić na podstawie sprawdzianu przeprowadzonego na początku i przed końcem każdego roku szkolnego. Na początku pierwszego roku nauki muzyki w klasach 4–7 powinien to być sprawdzian predyspozycji i umiejętności muzycznych, m.in. słuchu wysokościowego, poczucia rytmu i rozróżniania wartości rytmicznych (w zakresie obowiązującym w klasach 1–3), pamięci muzycznej, znajomości solmizacji. Sprawdzian ten może przyjąć formę atrakcyjnej zabawy lub quizu muzycznego. Nie chodzi tu bowiem o wystawienie ocen szkolnych, lecz o uzyskanie orientacji, jaki poziom reprezentują uczniowie, na które zagadnienia trzeba będzie położyć nacisk, jak dobierać repertuar wokalny i instrumentalny, jakich przykładów literatury muzycznej słuchać. Również na koniec każdego roku szkolnego nauczyciel muzyki powinien możliwie dokładnie określić poziom wiedzy i umiejętności ucznia. Podobnie jak na początku roku, może odbyć się to w formie zabawy lub gry dydaktycznej. Wynik sprawdzianu należy uzupełnić informacjami dotyczącymi zainteresowań muzycznych ucznia, jego systematyczności i efektów pracy w klasie. Te elementy powinno się porównać z wynikami

innych uczniów. Ocena taka może być podstawą do podejmowania trafnych decyzji dotyczących właściwego, indywidualnego doboru ćwiczeń i piosenek przeznaczonych dla konkretnego ucznia. Pozwala też na poprawną samoocenę nauczyciela.

Inaczej należy oceniać uczniów na koniec semestru, a inaczej na koniec roku szkolnego. Oceny z muzyki dotyczą poziomu wiedzy i umiejętności w kontekście indywidualnych zdolności i zainteresowań muzycznych ucznia, a także jego aktywności na lekcjach. Ocena nie powinna być obniżana z powodu niewielkich postępów dziecka w nauce, jeśli źródłem tych niepowodzeń jest brak uzdolnień muzycznych.

Ostateczny wybór sposobu i kryteriów oceniania należy do nauczyciela. Trzeba jednak pamiętać, że ocena może zarówno pomóc w budowaniu właściwej motywacji ucznia do pracy, jak i stać się powodem zniechęcenia i bezpodstawnego przekonania źle ocenionego ucznia o braku słuchu, zdolności muzycznych itp. Ocena w dzienniku nie może więc być rezultatem pomiaru, lecz powinna spełniać funkcje wychowawcze – przede wszystkim zachęcać do nauki muzyki.

Ocenianie wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych

Przy ocenianiu ucznia należy oddzielić jego postępy w **opanowywaniu wiedzy teoretycznej**, niewymagające aktywności muzycznej, od umiejętności śpiewu, gry na instrumentach i tworzenia muzyki. Znajomość elementów teorii i historii muzyki powinna być oceniana według jednakowych kryteriów dla całej klasy. Dotyczy to także umiejętności pisania nut (z wyłączeniem dzieci z dysgrafią). Oceniając umiejętności i wiedzę teoretyczną, można zachęcić do aktywnego muzykowania, na przykład podwyższając ocenę za poprawne zapisanie rytmu ćwiczenia, jeśli uczeń potrafi wykonać podane wartości rytmiczne.

W celu sprawdzenia wiedzy muzycznej nauczyciel może wykorzystać:

- **ćwiczenia utrwalające** – dają możliwość określenia stopnia opanowania przez uczniów wiedzy muzycznej;
- **ćwiczenia jako sprawdziany** – niektóre zadania (np. krzyżówki, quizy) nadają się do szybkiego sprawdzenia wiadomości. Uczniowie chętnie uczestniczą w tego rodzaju „sprawdzianach”. Nauczyciel natomiast nie traci cennego czasu przeznaczonego na zajęcia.

Umiejętności praktyczne muszą być oceniane w kontekście predyspozycji muzycznych dziecka. W tym przypadku ewaluacja nie może wynikać z bezwzględnej skali osiągnięć. Każdy uczeń powinien mieć możliwość uzyskania oceny bardzo dobrej, jeśli tylko będzie zaangażowany i staranny. Duże trudności sprawia ocena postępów w sytuacji, kiedy dziecko musi pokonywać bariery psychiczne utrudniające aktywne muzykowanie. Dotyczy to przede wszystkim śpiewu.

Przy ocenianiu umiejętności praktycznych należy pamiętać o indywidualizowaniu poszczególnych ocen – powinno się porównywać nie uczniów między sobą, lecz efekty pracy każdego z nich w stosunku do jego możliwości.

Najtrudniejszym rodzajem muzycznej aktywności dzieci jest **twórczość**, dlatego przy jej ocenie należy zwracać uwagę na zaangażowanie oraz staranność uczniów. Należy im umożliwić szybkie osiągnięcie satysfakcji z rezultatu własnych wysiłków twórczych. Nie można także skąpić pochwał. Nauczyciel często imponuje uczniom swoją wiedzą i umiejętnościami, toteż pochwała z jego ust jest dla nich szczególnie ważna.

System oceniania w programie nauczania

W programie nauczania muzyki w klasach 4–7 szkoły podstawowej autorstwa Moniki Gromek i Grażyny Kilbach została zamieszczona propozycja systemu oceniania. Chcąc wyjść naprzeciw oczekiwaniom nauczycieli (jak również rodziców i uczniów), proponujemy skorzystać z przedstawionych poniżej rozbudowanych kryteriów oceny.

Zgodnie z założeniami reformy programowej nowy system oceniania powinien zapewnić:

- pobudzenie rozwoju umysłowego ucznia,
- ukierunkowanie jego dalszej, samodzielnej pracy oraz wdrażanie do systematyczności, samokontroli i samooceny,
- nabywanie umiejętności rozróżniania zachowań pozytywnych i negatywnych,
- dostarczanie rodzicom bieżącej informacji o osiągnięciach dzieci, a nauczycielom wiedzy, w jakim stopniu założone cele kształcenia zostały zrealizowane.

Dobrze przemyślane ocenianie wewnątrzszkolne powinno chronić przed niesystematycznym uczeniem się, np. tylko do sprawdzianu, klasówki bądź egzaminu.

Tradycyjne ocenianie postrzegane jest powszechnie jako represyjne, czyli takie, które akcentuje przede wszystkim braki, a nie osiągnięcia. Przedstawiona w omawianym programie propozycja oceniania uwzględnia wiele ważnych aspektów edukacyjnych, w tym sprawdzanie wiedzy oraz umiejętność zastosowania jej w praktyce.

Nowy system oceniania określa wymagania edukacyjne dotyczące:

- poziomu i zakresu wiedzy,
- stopnia rozwoju umiejętności,
- przejawianych zachowań, szczególnie stosunku ucznia do zadań edukacyjnych.

Znalazło to odzwierciedlenie w programie Moniki Gromek i Grażyny Kilbach.

Relatywna, elastyczna i zindywidualizowana ocena z muzyki

Wystawianie ocen jest zadaniem trudnym, podlega bowiem wielu uwarunkowaniom. Ustalając wymagania na poszczególne oceny, należy brać pod uwagę, że za oceną kryje się informacja zarówno o poziomie osiągnięć, jak i o postępach ucznia. Dlatego kryteria ocen powinny być na tyle elastyczne, aby można było uwzględnić zdolności danego ucznia i odnieść ocenę do nich, a nie do średniego poziomu klasy. Zatem przy wystawianiu oceny z muzyki należy brać pod uwagę przede wszystkim wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć. Dlatego też zaleca się zindywidualizowanie skali ocen na podstawie dokładnego rozpoznania możliwości każdego z uczniów oraz obserwacji jego jednostkowego rozwoju.

Ocena powinna być więc relatywna, uzależniona od potencjału uczniów i prezentowanej przez nich postawy.

Wystawiając konkretną ocenę z muzyki, trzeba koniecznie pamiętać o tym, że jednym z podstawowych celów tego przedmiotu jest przygotowywanie uczniów do świadomego korzystania z dorobku rodzimej i światowej kultury muzycznej oraz aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu muzycznym kraju.

Przy ocenie powinno się uwzględniać przede wszystkim zaangażowanie i wkład pracy, znajomość literatury muzycznej i związaną z tym wiedzę, a także umiejętność śpiewania i gry na instrumentach. Głośne czytanie nut oraz podawanie wiadomości z zakresu teorii i historii muzyki nie mogą stanowić podstawy do oceny ucznia. Niedopuszczalne jest również odpytywanie uczniów i stawianie ocen wyłącznie ze znajomości tekstu piosenki.

Stosowanemu dotychczas systemowi oceniania zarzuca się niespójność wynikającą z dowolności doboru kryteriów. Brak ujednoliconych zasad oceniania prowadzi z kolei do wielu nieporozumień i zakłóca relacje między nauczycielami, uczniami oraz rodzicami. Dlatego ocenie powinny podlegać następujące elementy:

- śpiew,
- gra (na instrumencie melodycznym, np. na flecie, dzwonkach, fłażolecie, oraz na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych),
- wypowiedzi ucznia na temat utworów muzycznych,
- działania twórcze,
- znajomość terminów i wiedza muzyczna,
- aktywność na lekcjach,
- prowadzenie zeszytu przedmiotowego.

Kryteria i zakres oceniania na lekcjach muzyki

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- prawidłowo i całkowicie samodzielnie śpiewa piosenki z podręcznika oraz z repertuaru dodatkowego,
- prawidłowo gra na różnych instrumentach melodycznych melodzie z podręcznika oraz z repertuaru dodatkowego,
- samodzielnie odczytuje i wykonuje dowolny utwór,
- potrafi rozpoznać budowę utworu muzycznego,

- posiada wiedzę i umiejętności przekraczające poziom wymagań na ocenę bardzo dobrą,
- bierze czynny udział w pracach szkolnego zespołu muzycznego lub chóru,
- jest bardzo aktywny muzycznie,
- wykonuje różne zadania twórcze, np. układa melodię do wiersza, akompaniament perkusyjny do piosenki.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- prawidłowo i samodzielnie śpiewa większość piosenek przewidzianych w programie nauczania,
- prawidłowo i samodzielnie gra na instrumentach melodycznych większość melodii przewidzianych w programie nauczania,
- umie bezbłędnie wykonywać rytmy – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych,
- potrafi rytmizować teksty,
- rozumie zapis nutowy i potrafi się nim posługiwać,
- zna podstawowe terminy muzyczne z programu danej klasy,
- podaje nazwiska wybitnych kompozytorów z programu danej klasy.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie i z niewielką pomocą nauczyciela śpiewa pieśni i piosenki jednogłosowe,
- poprawnie i z niewielką pomocą nauczyciela gra kilka melodii oraz akompaniamentów do piosenek na używanym na lekcjach instrumencie melodycznym,
- wykonuje proste rytmy – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych,
- rytmizuje łatwe teksty,
- zna podstawowe terminy muzyczne z programu danej klasy i wie, co one oznaczają,
- prowadzi systematycznie i starannie zeszyt przedmiotowy lub zeszyt ćwiczeń.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- niezbyt poprawnie i z dużą pomocą nauczyciela śpiewa niektóre piosenki przewidziane w programie nauczania,
- niezbyt poprawnie i z dużą pomocą nauczyciela gra na używanym na lekcjach instrumencie melodycznym niektóre melodie przewidziane w programie nauczania,
- wykonuje najprostsze ćwiczenia rytmiczne – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych,
- zna tylko niektóre terminy i pojęcia muzyczne,
- prowadzi zeszyt niesystematycznie i niestarannie.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- niedbale, nie starając się poprawić błędów, śpiewa kilka najprostszych piosenek przewidzianych w programie nauczania,
- niedbale, nie starając się poprawić błędów, gra na instrumencie melodycznym gamę i kilka najprostszych utworów przewidzianych w programie nauczania,
- niechętnie podejmuje działania muzyczne,
- myli terminy i pojęcia muzyczne,
- dysponuje tylko fragmentaryczną wiedzą,
- najprostsze polecenia – ćwiczenia rytmiczne – wykonuje z pomocą nauczyciela.

Ocenę niedostateczną uczeń otrzymuje tylko w sytuacjach wyjątkowych, np. gdy, mimo usilnych starań nauczyciela, wykazuje negatywny stosunek do przedmiotu oraz ma bardzo duże braki w zakresie podstawowych wymagań edukacyjnych dotyczących wiadomości i umie-

jętności przewidzianych dla danej klasy. Mimo pomocy nauczyciela nie potrafi i nie chce wykonać najprostszych poleceń wynikających z programu danej klasy. Nie prowadzi również zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ucznia.

Kryteria oceniania – co oceniamy

1. Podczas wystawiania oceny za śpiew należy wziąć pod uwagę: poprawność muzyczną, znajomość tekstu piosenki, ogólny wyraz artystyczny.
2. Przy wystawianiu oceny za grę na instrumencie trzeba uwzględnić: poprawność muzyczną, płynność i technikę gry, ogólny wyraz artystyczny.
3. Wystawiając ocenę za wypowiedzi na temat utworów muzycznych, połączoną ze znajomością podstawowych wiadomości i terminów muzycznych, należy wziąć pod uwagę:
 - zaangażowanie i postawę podczas słuchania,
 - rozpoznawanie brzmienia poznanych instrumentów i głosów,
 - rozpoznawanie w słuchanych utworach polskich tańców narodowych,
 - podstawową wiedzę na temat poznanych kompozytorów,
 - wyrażanie muzyki środkami pozamuzycznymi (np. na rysunku, w opowiadaniu, dramie).
4. Przy wystawianiu oceny za działania twórcze – wokalne i instrumentalne (zaleca się odpytywanie tylko ochotników) – należy wziąć pod uwagę:
 - rytmizację tekstów,
 - improwizację: rytmiczną, melodyczną (wokálną i instrumentalną) oraz ruchową,
 - umiejętność korzystania ze zdobytych wiadomości i umiejętności przy wykonywaniu zadań twórczych, np. wymagających korelacji działań muzyczno-plastycznych,
 - umiejętność przygotowywania ilustracji dźwiękowej do opowiadania, komiksu, grafiki itp. (dobieranie efektów dźwiękowych),
 - umiejętność tworzenia prostych akompaniamentów perkusyjnych.
5. Ocena aktywności na lekcji oraz za udział w muzycznych zajęciach pozalekcyjnych.
Za aktywną postawę na lekcji uczeń może otrzymać ocenę dobrą lub bardzo dobrą. Jeśli dodatkowo wykaże się wiedzą lub umiejętnościami wykraczającymi poza ustalone wymagania, otrzymuje ocenę celującą. Za systematyczną i bardzo dobrą pracę w szkolnym zespole muzycznym lub chórze oraz za udział w ich występach, należy podwyższyć uczniowi ocenę z muzyki o jeden stopień.
6. Przy wystawianiu oceny za zeszyt przedmiotowy lub zeszyt ćwiczeń należy wziąć pod uwagę:
 - estetykę ogólną,
 - systematyczność,
 - prace domowe odrabiane przez ucznia samodzielnie.
 Uwaga! Ocena za zeszyt, w zależności od opinii nauczyciela, może, ale nie musi wpływać na końcową ocenę z muzyki.

WYMAGANIA EDUKACYJNE I KRYTERIA OCENIANIA Z

PLASTYKI Klasa VI

Przedmiotowy system oceniania ma na celu wspieranie rozwoju intelektualnego i osobowościowego ucznia. Wymagania edukacyjne formułowane są w oparciu o podstawę programową oraz "Program nauczania plastyki w klasach 4-6 szkoły podstawowej "Do dzieła" autorstwa J. Lukas i K. Onak (NOWA ERA).

Podręcznik dla klas V-VI do plastyki „Do dzieła!” Jadwiga Lukas, Krystyna Onak, wyd.

Nowa Era

1. Kryteria ocen z plastyki.

Nauczyciel, dokonując oceny, zwraca uwagę przede wszystkim na:

- poziom uzdolnień i predyspozycji plastycznych ucznia,
- indywidualny wkład pracy potrzebny do realizacji określonych zadań plastycznych,
- zaangażowanie w działania plastyczne i jego aktywny w nich udział,
- poziom wiedzy i umiejętności w zakresie różnych form aktywności plastycznej i wiadomości z teorii plastyki,
- podejmowanie przez ucznia dodatkowych zadań plastycznych, włączanie się w życie artystyczne szkoły i środowiska,
- przygotowanie do zajęć.
- wysiłek wkładany przez ucznia i wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki przedmiotu.

2. Zasady oceniania uczniów.

Prace plastyczne oceniane są wg ustalonych zasad podanych przed rozpoczęciem pracy. Prace ucznia oceniane są za:

- zgodność z tematem, bogactwo treści, wartości formalne (kompozycja, kolorystyka, zastosowane materiały oraz technika),
- trafność obserwacji, pomysłowość (oryginalność),
- ocenę podlegają tylko prace wykonane samodzielnie przez ucznia,
- ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń wtedy, gdy nie odda pracy do oceny,
- każda aktywność twórcza jest oceniana pozytywnie,
- jeżeli uczeń nie skończył pracy na zajęciach to może to zrobić w domu i oddać pracę w ciągu tygodnia od zakończenia tej pracy na lekcji,
- uczeń może poprawić oceny niedostateczne za nieterminowe oddanie pracy,
- raz w semestrze można być nieprzygotowanym do zajęć, zgłoszenie może dotyczyć braku zeszytu, podręcznika, materiałów plastycznych, zaległej pracy,
- jeżeli z braku materiałów uczeń nie wykonuje pracy na lekcji, nauczyciel wyznacza mu zadanie podobne, a w domu musi wykonać pracę wykonywaną na zajęciach planowych.

3. Szczegółowe kryteria ocen:

a/ocena celująca (6)

- czynny udział w zajęciach, kompletne, estetyczne i zgodne z tematem i określonymi zagadnieniami plastycznymi wykonanie ćwiczeń i prac plastycznych,
- pełne przyswojenie wiadomości objętych programem nauczania,
- poszerzanie wiedzy, uczestnictwo w konkursach plastycznych na terenie szkoły i poza nią,

- prawidłowa organizacja pracy, wykorzystywanie wiadomości i umiejętności w zadaniach nietypowych,
- wykonywanie prac dodatkowych (dekoracji, plakatów),
- wszystkie prace oddane w terminie, przygotowanie do zajęć;

b/ ocena bardzo dobra (5)

- czynny udział w zajęciach lekcyjnych, estetyczne wykonywanie prac, ćwiczeń w określonym czasie lub przed jego upływem,
- pełne przyswojenie wiadomości objętych programem nauczania,
- prawidłowa organizacja pracy,
- wykorzystywanie wiadomości i umiejętności w zadaniach nietypowych,
- wykonywanie prac dodatkowych,
- wszystkie prace oddane w terminie,
- przygotowywanie się do zajęć;

c/ ocena dobra (4)

- gotowość i zabieranie głosu w dyskusji na tematy zaproponowane przez nauczyciela lub wykonywanych przez siebie i kolegów dziełach plastycznych,
- przyswojenie wiedzy i umiejętności i wykorzystanie jej w sytuacjach typowych, wykonywanie ćwiczeń objętych programem nauczania,
- prace staranne i estetyczne;

d/ ocena dostateczna (3)

- podstawowe opanowanie materiału zawartego w programie nauczania,
- trudności z zastosowaniem, wykorzystaniem wiedzy teoretycznej podczas wykonywania pracy,
- prace niesttaranne i nieestetyczne;

e/ ocena dopuszczająca (2)

- spore luki w wiadomościach (minimum programowe),
- brak zaangażowania w pracę na lekcjach,
- zgodne z tematem, ale nieestetyczne wykonywanie prac,
- częste nieprzygotowanie do lekcji;

f/ ocena niedostateczna (1)

- nie opanowane wiadomości i umiejętności zawarte w programie nauczania,
- brak zaangażowania i chęci do pracy, notoryczne nieprzygotowanie do zajęć,
- nieterminowe oddanie prac do oceny.

4. Wymagania podstawowe i ponadpodstawowe:

KLASA VI

a/ wymagania podstawowe:

- określa formy twórczości
- rozpoznaje najbardziej znane dzieła sztuki
- wymienia charakterystyczne cechy rysunku, grafiki, malarstwa, architektury i rzeźby jako dyscypliny plastycznej
- podaje funkcje szkicu
- używa właściwych przyborów rysunkowych i malarskich do zadanego tematu • organizuje warsztat pracy przy wykonywaniu prac rysunkowych, malarskich, graficznych, rzeźbiarskich
- posługuje się szkicem jako wstępnym etapem do właściwej pracy
- wyjaśnia, czym się różni malarstwo realistyczne od malarstwa abstrakcyjnego •
- określa sposób przedstawienia rzeczywistości na obrazie: płaski lub przestrzenny •
- rozróżnia na przykładach tematyczne rodzaje malarstwa
- maluje pracę na określony temat
- wyjaśnia, czym różni się grafika warsztatowa od grafiki użytkowej
- rozróżnia formy grafiki użytkowej
- wykonuje proste matryce i odbitki
- rozróżnia na przykładach rodzaje rzeźby
- wyjaśnia funkcje rzeźby
- wykonuje figurkę lub płaskorzeźbę z wybranego materiału (modeliny, plasteliny, mydła, gliny, drewna, gipsu)
- wyjaśnia rolę architektury
- wymienia przykłady architektury o różnym przeznaczeniu w swojej miejscowości lub w jej pobliżu
- określa, co to jest zabytek
- opisuje, czym zajmuje się konserwator zabytków
- rysuje lub maluje budowlę architektoniczną o wybranej funkcji
- określa specyfikę wzornictwa przemysłowego i rzemiosła artystycznego
- wskazuje różnice między wzornictwem przemysłowym a rzemiosłem artystycznym •
- wyjaśnia związek między estetyką a funkcjonalnością przedmiotów
- wskazuje przykłady wytworów wzornictwa przemysłowego i rzemiosła artystycznego w najbliższym otoczeniu
- projektuje (maluje lub rysuje) przedmiot codziennego użytku pełniący funkcje estetyczne i funkcjonalne
- wyjaśnia, co jest istotą sztuki ludowej
- wymienia dyscypliny plastyczne, w których przejawia się twórczość ludowa •
- wskazuje charakterystyczne cechy wytworów sztuki ludowej
- wykonuje pracę plastyczną w stylistyce typowej dla sztuki lud
- wyjaśnia, w jakich formach przejawia się sztuka współczesna
- tłumaczy, czym różni się fotografia artystyczna i użytkowa
- określa, różnice między filmem komercyjnym i artystycznym
- omawia znaczenie poznanych terminów
- wykonuje prosty fotomontaż
- opracowuje plakat z zastosowaniem techniki fotokolażu
- bierze udział w organizowanym happeningu
- wymienia najważniejsze zabytki regionu
- wskazuje przynajmniej jednego artystę lokalnego
- objaśnia funkcję twórczości lokalnej

b/ wymagania ponadpodstawowe:

- świadomie posługuje się terminami: kustosz, eksponat, konserwator zabytków •
- opisuje wybrane reprodukcje dzieł
- podaje nazwiska znanych twórców polskich i zagranicznych
- wyraża własne zdanie na temat dzieł sztuki
- świadomie i ekspresyjnie posługuje się punktem, linią, konturem, plamą walorową, światłocieniem
- opisuje dzieło rysunkowe
- porównuje dwa różne dzieła rysunkowe, graficzne, rzeźbiarskie
- wyraża własne zdanie na temat analizowanego rysunku
- wyjaśnia, w jaki sposób powstaje odbitka w zależności od użytej techniki
- odpowiednio nazywa pracę graficzną, znając materiał, z którego wykonano matrycę •
- opisuje dzieło graficzne, rzeźbiarskie
- wymienia przykłady rzeźb w swojej miejscowości lub w jej pobliżu
- wyraża własne zdanie na temat analizowanego dzieła rzeźbiarskiego •
- wskazuje zabytki w swojej miejscowości
- opisuje dzieło architektury
- ocenia pod względem funkcjonalności obiekty architektoniczne oraz przestrzeń wokół nich •
- wyraża własne zdanie na temat analizowanego dzieła architektury
- opisuje dzieło wzornictwa przemysłowego i rzemiosła artystycznego
- porównuje dwa różne wytwory wzornictwa przemysłowego lub rzemiosła artystycznego
- wyraża własne zdanie na temat analizowanego wytworu wzornictwa przemysłowego lub rzemiosła artystycznego
- przedstawia najważniejsze cechy twórczości ludowej swojego regionu •
- opisuje dzieło sztuki ludowej
- wyraża własne zdanie na temat analizowanego dzieła sztuki ludowej •
- opisuje fotografię artystyczną i porównuje ją z fotografią użytkową
- wyraża własne zdanie na temat wybranych fotografii
- ocenia dzieła sztuki, uwzględniając ich walory artystyczne

Wymagania na oceny do historii dla szkoły podstawowej „Wczoraj i dziś” kl. 6

Wymagania na oceny uwzględniają zapisy podstawy programowej z 2017 r. oraz zmiany z 2024 r., wynikające z uszczuplonej podstawy programowej. Szarym kolorem oznaczono treści, o których realizacji decyduje nauczyciel.

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I. Narodziny nowożytnego świata						
1. Wielkie odkrycia geograficzne	– średniowieczne wyobrażenia o Ziemi – przyczyny wypraw żeglarskich na przełomie XV i XVI w. – najważniejsze wyprawy przełomu XV i XVI w. oraz ich dowódcy	– wskazuje na mapie Indie, Amerykę – podaje przykłady towarów sprowadzanych z Indii (przyprawy, jedwab) – wymienia Krzysztofa Kolumba jako odkrywcę Ameryki – podaje rok odkrycia Ameryki (1492 r.) i określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia	– wymienia nowości w technice żeglarskiej, które umożliwiły dalekomorskie wyprawy – poprawnie posługuje się terminami: <i>karawela</i> , <i>kompas</i> – podaje lata pierwszej wyprawy dookoła Ziemi (1519–1522 r.) i określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia – wskazuje Ferdynanda Magellana jako dowódcę wyprawy dookoła świata i przedstawia jej znaczenie	– podaje przyczyny wielkich odkryć geograficznych – wskazuje na mapie trasy najważniejszych wypraw przełomu XV i XVI w. oraz wymienia ich dowódców (Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan, Vasco da Gama, Bartłomiej Diaz) – poprawnie posługuje się terminem: <i>tubylec</i> – wyjaśnia, dlaczego ludność tubylczą Ameryki nazwano Indianami	– wyjaśnia przyczyny poszukiwania morskiej drogi do Indii – podaje i zaznacza na osi czasu daty wypraw Bartłomieja Diaza i Vasco da Gamy – poprawnie posługuje się terminem: <i>astrolabium</i> – wyjaśnia, dlaczego Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan skierowali swoje wyprawy drogą na zachód	– tłumaczy pochodzenie nazwy Ameryka – wskazuje związek między wynalazkami z dziedziny żeglugi a podejmowaniem dalekich wypraw morskich

2. Skutki odkryć geograficznych	– cywilizacje prekolumbijskie i ich dokonania – podbój Ameryki przez Hiszpanów i Portugalczyków oraz jego następstwa – zmiany w życiu ludzi w wyniku odkryć geograficznych	– wymienia nazwy rdzennych ludów Ameryki (Majowie, Aztekowie i Inkowie) – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Stary Świat, Nowy Świat</i> – podaje przykłady towarów, które przewożono między Ameryką a Europą	– poprawnie posługuje się terminem: <i>cywilizacje prekolumbijskie</i> – wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Majów, Azteków i Inków – wymienia dokonania rdzennych ludów Ameryki – przedstawia po jednym pozytywnym i negatywnym skutku wielkich odkryć geograficznych – wskazuje odkrycie Ameryki jako początek epoki nowożytnej	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kolonia, niewolnik, plantacja</i> – przedstawia politykę Hiszpanów i Portugalczyków w Nowym Świecie – tłumaczy przyczyny przewagi Europejczyków nad tubylczą ludnością Ameryki – opowiada o sytuacji niewolników na plantacjach w Ameryce – wyjaśnia, w jaki sposób w Ameryce pojawiła się ludność afrykańska	– przedstawia pozytywne i negatywne skutki wielkich odkryć geograficznych – poprawnie posługuje się terminem: <i>konkwistador</i> – opisuje działalność konkwistadorów i wymienia najbardziej znanych konkwistadorów (Hernán Cortez, Francisco Pizarro) – wskazuje na mapie tereny skolonizowane przez Hiszpanów i Portugalczyków	– przedstawia zmiany w życiu ludzi w wyniku odkryć geograficznych – wymienia na podstawie mapy nazwy współczesnych państw położonych na obszarach dawniej zamieszkiwanych przez cywilizacje prekolumbijskie
3. Renesans – narodziny nowej epoki	– renesans – cechy charakterystyczne epoki – humaniści i ich poglądy – ideał człowieka w dobie renesansu – wynalezienie druku i jego znaczenie	– zaznacza na osi czasu epokę renesansu – wymienia Jana Gutenberga jako wynalazcę druku – wskazuje Leonarda da Vinci jako człowieka renesansu i określa dwie–trzy dziedziny jego zainteresowań	– poprawnie posługuje się terminem: <i>renesans</i>, – podaje czas trwania epoki renesansu – przedstawia ideał człowieka w epoce odrodzenia i wyjaśnia termin: <i>człowiek renesansu</i> – opisuje dokonania Leonarda da Vinci i uzasadnia słuszność	– poprawnie posługuje się terminami: <i>antykwizm, humanizm</i> – charakteryzuje epokę renesansu – wyjaśnia nazwę nowej epoki	– wyjaśnia wpływ wynaleźenia druku na rozprzestrzenianie się idei renesansu – przedstawia poglądy humanistów	– wskazuje Erazma z Rotterdamu jako wybitnego humanistę i przedstawia jego poglądy – porównuje pracę kopisty z pracą w średniowiecznej drukarni

			twierdzenia, że był on człowiekiem renesansu			
4. Kultura renesansu w Europie	– renesansowa radość życia – architektura renesansu – wybitni twórcy odrodzenia i ich dzieła	– wskazuje Włochy jako kolebkę renesansu, – wymienia Leonarda da Vinci i Michała Anioła jako wybitnych twórców włoskiego odrodzenia	– wyjaśnia, w czym przejawiała się renesansowa radość życia – poprawnie posługuje się terminem: <i>mecenat</i> – wymienia wybitnych twórców epoki odrodzenia i podaje przykłady ich dzieł	– charakteryzuje sztukę renesansową, wskazując główne motywy podejmowane przez twórców, – poprawnie posługuje się terminem: <i>fresk</i>, podaje przykład dzieła wykonanego tą techniką	– poprawnie posługuje się terminami: <i>attyka</i>, <i>arkada</i>, <i>kopuła</i> do opisu budowli renesansowych	– poprawnie posługuje się terminem: <i>perspektywa</i> – podaje przykłady dzieł, w których zastosowano perspektywę
5. Reformacja – czas wielkich zmian	– kryzys Kościoła katolickiego – Marcin Luter i jego poglądy – reformacja i jej następstwa	– wskazuje wystąpienie Marcina Lutra jako początek reformacji – poprawnie posługuje się terminem: <i>odpust</i> – wymienia wyznania protestanckie	– poprawnie posługuje się terminami: <i>reformacja</i>, <i>protestanci</i> – określa początek reformacji (1517 r.) i zaznacza tę datę na osi czasu – wskazuje sprzedaż odpustów jako jedną z przyczyn reformacji – charakteryzuje wyznania protestanckie i podaje ich założycieli	– poprawnie posługuje się terminami: <i>pastor</i>, <i>celibat</i>, <i>zbór</i> – wskazuje objawy kryzysu w Kościele katolickim jako przyczynę reformacji – przedstawia skutki reformacji	– charakteryzuje poglądy Marcina Lutra – opisuje postanowienia pokoju w Augsburgu (1555 r.) i wyjaśnia zasadę <i>czyj kraj, tego religia</i> – przedstawia na mapie podział religijny Europy	– charakteryzuje poglądy głoszone przez Jana Kalwina – wskazuje zmiany wprowadzone w liturgii protestanckiej

6. Kontrreformacja	– postanowienia soboru trydenckiego – działalność jezuitów – wojna trzydziestoletnia i jej następstwa	– poprawnie posługuje się terminem: <i>sobór</i> – przy pomocy nauczyciela przedstawia przyczyny zwołania soboru w Trydencie – wskazuje zakon jezuitów jako instytucję powołaną do walki z reformacją – oblicza, jak długo obradował sobór trydencki i zaznacza to na osi czasu (daty powinny być podane przez nauczyciela)	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kontrreformacja, seminarium duchowne</i> – przedstawia zadania seminariów duchownych w dobie kontrreformacji – wyjaśnia cel założenia zakonu jezuitów – wymienia Ignacego Loyolę jako założyciela zakonu jezuitów	– przedstawia postanowienia soboru trydenckiego – poprawnie posługuje się terminami: <i>heretyk, inkwizycja, indeks ksiąg zakazanych</i> – wyjaśnia cel utworzenia inkwizycji i indeksu ksiąg zakazanych	– charakteryzuje działalność zakonu jezuitów – przedstawia zasady obowiązujące jezuitów	– przedstawia przyczyny wybuchu wojny trzydziestoletniej – podaje datę podpisania pokoju westfalskiego (1648 r.) i jego najważniejsze postanowienia
Rozdział II. W Rzeczypospolitej szlacheckiej						
1. Demokracja szlachecka	– szlachta i jej zajęcia – prawa i obowiązki szlachty – sejm walny i sejmiki ziemskie	– poprawnie posługuje się terminami: <i>szlachta, herb, szabla</i> – przedstawia prawa szlachty odziedziczone po rycerskich przodkach – wymienia zajęcia szlachty – wskazuje na ilustracji postać szlachcica	– poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja szlachecka, przywilej, magnateria, szlachta średnia, szlachta zagrodowa, gołota</i> – wymienia izby sejmu walnego – przedstawia zróżnicowanie stanu szlacheckiego – wyjaśnia funkcjonowanie zasady <i>liberum veto</i>	– przedstawia prawa i obowiązki szlachty, – poprawnie posługuje się terminem: <i>pospolite ruszenie</i> – wskazuje wpływ przywilejów szlacheckich na pozycję tego stanu – podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji <i>Nihil novi</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>sejm walny, sejmiki ziemskie</i> – przedstawia decyzje podejmowane na sejmie walnym – charakteryzuje rolę sejmików ziemskich i zakres ich uprawnień – przedstawia skład izb sejmu walnego	– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do ukształtowania się demokracji szlacheckiej – porównuje parlamentaryzm Rzeczypospolitej XVI–XVII w. z parlamentaryzmem współczesnej Polski – wyjaśnia, kto sprawował władzę w Rzeczypospolitej

				(1505 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – przedstawia prawa otrzymane przez szlachtę na mocy konstytucji <i>Nihil novi</i>		
2. W folwarku szlacheckim	– folwark szlachecki – gospodarcza działalność szlachty – spław wiślany – statuty piotrkowskie	– poprawnie posługuje się terminami: <i>folwark</i> , <i>dwór</i> – na podstawie ilustracji z podręcznika wymienia elementy wchodzące w skład folwarku szlacheckiego – opisuje zajęcia chłopów i mieszczan	– poprawnie posługuje się terminami: <i>spław wiślany</i> , <i>szkuta</i> , <i>spichlerz</i> , <i>pańszczyzna</i> – przedstawia gospodarczą działalność szlachty – wskazuje na mapie Pomorze Gdańskie i najważniejsze porty położone nad Wisłą – wymienia towary wywożone z Polski i sprowadzane do kraju	– wymienia najważniejsze zabudowania folwarku i wskazuje ich funkcje – wyjaśnia przyczyny i sposoby powiększania się majątków szlacheckich – tłumaczy, dlaczego szlachta uchwaliła ustawy antychłopskie i antymieszczańskie	– wyjaśnia znaczenie odzyskania przez Polskę Pomorza Gdańskiego dla rozwoju gospodarki – wymienia najważniejsze ustawy wymierzone przeciw chłopom i mieszczanom – wyjaśnia następstwa ożywienia gospodarczego	– wyjaśnia wpływ ustaw antychłopskich i antymieszczańskich na położenie tych grup społecznych i rozwój polskiej gospodarki
3. W czasach ostatnich Jagiellonów	– ostatni Jagiellonowie na tronie Polski – wojna z zakonem krzyżackim 1519–1521 – hołd pruski i jego postanowienia	– wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów: Zygmunta I Starego i Zygmunta Augusta – podaje i zaznacza na osi czasu datę hołdu pruskiego (1525 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia	– wskazuje na mapie Prusy Książęce, Prusy Królewskie – opisuje zależność Prus Książęcych od Polski	– przedstawia przyczyny wojny Polski z zakonem krzyżackim (1519–1521 r.)	– poprawnie posługuje się terminem: <i>hołd lenny</i> – przedstawia postanowienia hołdu pruskiego (1525 r.) i jego skutki	– opisuje korzyści i zagrożenia wynikające z postanowień hołdu pruskiego

		– wskazuje na obrazie Jana Matejki <i>Hołd pruski</i> postaci Zygmunta Starego i Albrechta Hohenzollerna				
4. Odrodzenie na ziemiach polskich	– idee renesansowe w Polsce – literatura polskiego renesansu i jej twórcy – renesansowy Wawel Jagiellonów – odkrycie Mikołaja Kopernika	– wymienia Mikołaja Kopernika jako twórcę teorii heliocentrycznej – wskazuje Wawel jako przykład budowli renesansowej w Polsce – poprawnie posługuje się terminem: <i>włoszczyzna</i> i wskazuje jego pochodzenie	– wymienia Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego jako twórców literatury renesansowej w Polsce – wyjaśnia przyczyny twórczości literackiej w języku polskim – charakteryzuje odkrycie Mikołaja Kopernika i pokazuje różnice między teorią polskiego astronoma a dotychczas obowiązującą koncepcją budowy wszechświata	– poprawnie posługuje się terminami: <i>arras, krużganki, mecenat</i> – charakteryzuje krótko twórczość Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego – opisuje Wawel jako przykład architektury renesansu w Polsce – uzasadnia tezę, że Mikołaj Kopernik był człowiekiem renesansu – przywołuje Galileusza jako zwolennika teorii Kopernika	– poprawnie posługuje się terminami: <i>teoria geocentryczna, teoria heliocentryczna</i> – wyjaśnia przyczyny rozwoju kultury renesansowej w Polsce – przedstawia zasługi ostatnich Jagiellonów dla rozwoju renesansu – przedstawia poglądy Andrzeja Frycza Modrzewskiego jako pisarza politycznego doby renesansu	– wyjaśnia, dlaczego XVI stulecie nazwano złotym wiekiem w historii Polski – opisuje wybraną budowlę renesansową w swoim regionie
5. Rzeczpospolita Obojga Narodów	– geneza unii lubelskiej – postanowienia unii lubelskiej – struktura narodowa i wyznaniowa I Rzeczypospolitej	– wskazuje na mapie Lublin i Rzeczpospolitą Obojga Narodów – wskazuje na obrazie Jana Matejki <i>Unia lubelska</i> postać Zygmunta II Augusta	– poprawnie posługuje się terminami: <i>unia personalna, unia realna</i> – wyjaśnia nazwę Rzeczpospolita Obojga Narodów – wskazuje na mapie Królestwo Polskie i	– przedstawia postanowienia unii lubelskiej – charakteryzuje strukturę narodową i wyznaniową I Rzeczypospolitej	– opisuje skutki utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów – wyjaśnia korzyści płynące z wielokulturowości	– wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów

		jako autora i pomysłodawcę unii – podaje i zaznacza na osi czasu datę podpisania unii lubelskiej (1569 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia	Wielkie Księstwo Litewskie	– analizuje wygląd herbu I Rzeczypospolitej i porównuje go z herbem Królestwa Polskiego	– wskazuje na mapie Wołyń, Podole i Ukrainę	
6. „Państwo bez stosów”	– Rzeczpospolita państwem wielowyznaniowym – <i>Akt konfederacji warszawskiej</i> – reformacja w Polsce	– wskazuje wielowyznaniowość I Rzeczypospolitej – poprawnie posługuje się terminem: <i>tolerancja</i> – zauważa potrzebę poszanowania odmienności religijnej i kulturowej	– wymienia wyznania zamieszkujące Rzeczpospolitą Obojga Narodów – wskazuje cel podpisania konfederacji warszawskiej – podaje i zaznacza na osi czasu datę podpisania konfederacji warszawskiej (1573 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – wyjaśnia, co oznacza, że Polska była nazywana „państwem bez stosów”	– przedstawia postanowienia konfederacji warszawskiej – poprawnie posługuje się terminem: <i>innowierca</i> – nazywa świątynie różnych wyznań – wskazuje na mapie Raków i Pińczów jako ważne ośrodki reformacji w Polsce – omawia wkład innych wyznań w rozwój szkolnictwa I Rzeczypospolitej	– poprawnie posługuje się terminami: <i>katolicyzm, judaizm, luteranizm, prawosławie</i> – charakteryzuje strukturę wyznaniową I Rzeczypospolitej – wyjaśnia, kim byli arianie i przedstawia zasady ich religii – tłumaczy przyczyny niechęci szlachty polskiej wobec arian	– nazywa i wskazuje na mapie ziemie zamieszkałe przez przedstawicieli poszczególnych wyznań – wyjaśnia związek między narodowością a wyznawaną religią wśród mieszkańców I Rzeczypospolitej
7. Pierwsza wolna elekcja	– przyczyny elekcyjności tronu polskiego – przebieg pierwszej wolnej elekcji – <i>Artykuły henrykowskie</i> i <i>pacta</i>	– poprawnie posługuje się terminem: <i>elekcja</i> – krótko opisuje, dlaczego polskich władców zaczęto wybierać drogą wolnej elekcji	– poprawnie posługuje się terminami: <i>wolna elekcja, bezkrólewie</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszej wolnej elekcji – opisuje przebieg	– przedstawia zasady wyboru monarchy – na podstawie obrazu Canaletta opisuje miejsce i przebieg wolnej elekcji	– wymienia warunki, które musieli spełnić królowie elekcyjni – poprawnie posługuje się terminami: <i>Artykuły</i>	– wyjaśnia wpływ <i>Artykułów henrykowskich</i> i <i>pacta conventa</i> na pozycję monarchy w Rzeczypospolitej

	<i>conventa</i> – następstwa wolnych elekcji	– wskazuje Henryka Walezego jako pierwszego króla elekcyjnego	pierwszego bezkrólewia i wyjaśnia, kim był interrex	– wyjaśnia skutki wolnych elekcji	<i>henrykowskie, pacta conventa</i>	
Rozdział III. W obronie granic Rzeczypospolitej						
1. Wojny z Rosją	– wojny Stefana Batorego o Inflanty – dymitriada i polska interwencja w Rosji – pokój w Polanowie	– wskazuje na mapie Inflanty i Carstwo Rosyjskie – wymienia Stefana Batorego jako kolejnego po Henryku Walezym władcę Polski – poprawnie posługuje się terminem: <i>hetman</i>	– opisuje, w jakim celu została utworzona piechota wybraniecka – przedstawia, jak zakończyły się wojny o Inflanty prowadzone przez Stefana Batorego – podaje i zaznacza na osi czasu datę bitwy pod Kłuszynem (1610 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – opowiada o znaczeniu bitwy pod Kłuszynem – przywołuje Stanisława Żółkiewskiego jako dowódcę bitwy pod Kłuszynem – wskazuje na mapie Moskwę i Kłuszyn	– przedstawia przyczyny najazdu Iwana Groźnego na Inflanty – poprawnie posługuje się terminami: <i>piechota wybraniecka, dymitriada, Kreml, bojar</i> – opisuje następstwa dymitriady – wskazuje na mapie tereny przyłączone przez Polskę w wyniku interwencji w Rosji (po pokoju w Polanowie i Jamie Zapolskim)	– opisuje przyczyny poparcia Dymitra Samozwańca przez magnatów i duchowieństwo – wskazuje przyczyny obalenia Dymitra Samozwańca – wyjaśnia cel polskiej interwencji w Rosji – podaje datę podpisania pokoju w Polanowie (1634 r.)	– ocenia politykę Zygmunta III wobec Rosji – przedstawia postanowienia pokoju w Polanowie

2. Początek wojen ze Szwecją	– Wazowie na tronie Polski – przyczyny wojen ze Szwecją – wojna o Inflanty – walka o ujście Wisły – skutki wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w. – Warszawa stolicą Polski	– wymienia elementy uzbrojenia husarza i pokazuje je na ilustracji – wskazuje na mapie Szwecję, Inflanty i Wisłę – wymienia stolice Polski (Gniezno, Kraków, Warszawa)	– wskazuje na mapie Kircholm i Pomorze Gdańskie – podaje datę bitwy pod Kircholmem (1605 r.) i nazwisko dowódcy polskich wojsk (Jan Karol Chodkiewicz) – wyjaśnia, dlaczego przeniesiono stolicę z Krakowa do Warszawy	– charakteryzuje przyczyny wojen polsko-szwedzkich w XVII w. – poprawnie posługuje się terminem: <i>cto</i> – opowiada przebieg wojny o Inflanty – wskazuje na mapie Oliwę – podaje datę bitwy pod Oliwą (1627 r.) i wyjaśnia znaczenie tego starcia	– wyjaśnia, dlaczego Zygmunt III Waza utracił tron Szwecji – przedstawia przyczyny zablokowania ujścia Wisły przez Szwedów – tłumaczy, dlaczego Polska często nie wykorzystywała swoich sukcesów militarnych	– przedstawia postanowienia i podaje daty podpisania rozejmu w Starym Targu (1629 r.) i Sztumskiej Wsi (1635 r.)
3. Powstanie Chmielnickiego	– sytuacja Kozaków zaporoskich – powstanie Kozaków na Ukrainie – ugoda w Perejaśławiu	– wskazuje Bohdana Chmielnickiego jako przywódcę powstania Kozaków na Ukrainie – wymienia elementy uzbrojenia Kozaków i pokazuje je na ilustracji – rozpoznaje na ilustracji Kozaka wśród przedstawicieli innych grup społecznych	– wyjaśnia, kim byli Kozacy – poprawnie posługuje się terminem: <i>Zaporoże</i> – wskazuje na mapie Ukrainę, Zaporoże i Dzikie Pola – podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania kozackiego (1648 r.)	– wyjaśnia, kim byli Kozacy rejestrowi – przedstawia zajęcia i sytuację Kozaków – wskazuje na mapie najważniejsze bitwy powstania (Żółte Wody, Korsuń, Beresteczko) – uzasadnia tezę, że powstanie Chmielnickiego było wojną domową	– przedstawia przyczyny wybuchu powstania na Ukrainie – omawia główne etapy powstania – wyjaśnia, dlaczego powstanie Chmielnickiego przerodziło się w wojnę polsko-rosyjską – wskazuje na mapie Perejaśław – podaje i zaznacza na osi czasu datę ugody w Perejaśławiu (1654 r.)	– przedstawia skutki powstania Chmielnickiego – wskazuje rozejm w Andruszowie jako moment zakończenia powstania i wojny polsko-rosyjskiej (1667 r.) – ocenia politykę szlachty wobec Kozaków

4. Potop szwedzki	– przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją – najazd Szwedów na Polskę w latach 1655–1660 – postawa społeczeństwa polskiego wobec najeźdźcy – skutki potopu	– poprawnie posługuje się terminem: <i>potop szwedzki</i> – wskazuje Stefana Czarnieckiego jako bohatera walk ze Szwedami – wymienia obronę Jasnej Góry jako przełomowy moment potopu szwedzkiego – wskazuje na mapie Częstochowę i Inflanty – wyjaśnia, dlaczego najazd Szwedów nazwano potopem – przedstawia na ilustracji uzbrojenie piechoty szwedzkiej	– charakteryzuje postaci Stefana Czarnieckiego i Augustyna Kordeckiego – uzasadnia znaczenie bohaterskiej obrony Częstochowy dla prowadzenia dalszej walki z najeźdźcą – podaje i zaznacza na osi czasu daty potopu szwedzkiego (1655–1660 r.) oraz pokoju w Oliwie (1660 r.) – charakteryzuje postępowanie Szwedów wobec ludności polskiej	– poprawnie posługuje się terminem: <i>wojna podjazdowa</i> – wyjaśnia przyczyny prowadzenia wojny podjazdowej przez Polskę – wskazuje na mapie Lwów i Prusy Książęce – przedstawia zobowiązania Jana Kazimierza złożone podczas ślubów lwowskich	– wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich – wyjaśnia przyczyny początkowych niepowodzeń Rzeczypospolitej w czasie potopu szwedzkiego – wymienia postanowienia pokoju w Oliwie	– przedstawia skutki potopu szwedzkiego – wskazuje zagrożenie płynące dla Rzeczypospolitej z powodu utraty lenna pruskiego
5. Wojny z Turcją	– imperium osmańskie – przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Turcją w XVII w. – wojna o Mołdawię – najazd Turków na Polskę w II poł. XVIII w. i jego skutki – odsiecz wiedeńska Jana III Sobieskiego	– poprawnie posługuje się terminami: <i>sułtan, husarz, janczar</i> – podaje przyczyny wyprawy Jana III Sobieskiego pod Wiedeń – wskazuje na mapie Wiedeń	– poprawnie posługuje się terminami: <i>islam, wezyr</i> – charakteryzuje postaci Jana III Sobieskiego i Kara Mustafy – podaje i zaznacza na osi czasu daty bitwy pod Chocimiem (1673 r.) oraz odsieczy wiedeńskiej (1683 r.)	– poprawnie posługuje się terminami: <i>haracz, ekspansja</i> – podaje i zaznacza na osi czasu daty najazdu tureckiego i oblężenia Kamieńca Podolskiego (1672 r.) – wskazuje na mapie tereny, na których toczyła się wojna	– omawia przyczyny wojen polsko-tureckich w XVII w. – przedstawia walkę Rzeczypospolitej o Mołdawię – wymienia hetmanów Stanisława Żółkiewskiego i Jana Karola Chodkiewicza oraz bitwy z Turcją, w których dowodzili	– opisuje postanowienia traktatu w Buczaczu – przedstawia następstwa wojen polsko-tureckich w XVII w.

			– wymienia skutki wojen z Turcją – wskazuje na mapie Podole, Chocim i Kamieniec Podolski	(Podole) oraz miejsca najważniejszych wydarzeń (Cecora, Kamieniec Podolski, Chocim) – wymienia przyczyny początkowych niepowodzeń wojsk polskich w walce z Turkami w II poł. XVII w.	(Cecora 1620 r., obrona Chocimia 1621 r.)	
6. Kryzys Rzeczypospolitej	– skutki wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w XVII w. – sytuacja polityczno-gospodarcza kraju na przełomie XVII i XVIII w.	– charakteryzuje XVII stulecie jako czas wielu konfliktów wojennych prowadzonych przez Rzeczpospolitą – wskazuje na mapie państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII w.	– wymienia skutki wojen toczonych przez Rzeczpospolitą w XVII w., w tym m.in. wyniszczenie kraju i straty terytorialne	– poprawnie posługuje się terminem: <i>liberum veto</i> – wskazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą (Inflanty, Podole, Prusy Książęce, część Ukrainy) – wymienia przyczyny uzależnienia Polski od obcych państw	– charakteryzuje funkcjonowanie aparatu władzy na przełomie XVII i XVIII w., zwracając uwagę na słabość władzy królewskiej, zrywanie sejmów i wzrost znaczenia magnaterii – wskazuje objawy kryzysu państwa – podaje przyczyny i objawy kryzysu gospodarczego	– przedstawia przyczyny rokoszu Lubomirskiego – wyjaśnia, dlaczego w Rzeczypospolitej coraz większą rolę zaczynali odgrywać magnaci – wskazuje postać Władysława Sicińskiego, który w 1652 r. doprowadził do pierwszego w historii zerwania sejmu

7. Barok i sarmatyzm	– barok – epoka kontrastów – cechy charakterystyczne stylu barokowego – architektura i sztuka barokowa – Sarmaci i ich obyczaje	– opowiada o sposobach spędzania czasu wolnego przez szlachtę na przełomie XVII i XVIII w. – wskazuje pozytywne i negatywne cechy szlachty polskiej tego okresu – wymienia najwybitniejsze dzieła sztuki barokowej w Polsce i Europie (np. Wersal, pałac w Wilanowie)	– poprawnie posługuje się terminem: <i>barok</i> – zaznacza na osi czasu epokę baroku – wymienia dwie–trzy cechy charakterystyczne architektury barokowej – z ilustracji przedstawiających zabytki wybiera te, które zostały zbudowane w stylu barokowym – wyjaśnia, czym były kalwarie	– charakteryzuje malarstwo i rzeźbę epoki baroku – charakteryzuje ideologię sarmatyzmu – wyjaśnia pochodzenie terminu <i>sarmatyzm</i> – wyjaśnia znaczenie określenia „złota wolność szlachecka” – opisuje strój sarmacki na podstawie ilustracji	– poprawnie posługuje się terminami: <i>putto</i>, <i>ornament</i> – wyjaśnia genezę epoki baroku – wskazuje wpływ rosnącej pobożności na architekturę i sztukę epoki – wskazuje następstwa bezkrytycznego stosunku szlachty do ustroju państwa	– wyjaśnia, na czym polega związek kultury barokowej z ruchem kontrreformacyjnym – charakteryzuje barok jako epokę kontrastów
Rozdział IV. Od absolutyzmu do republiki						
1. Monarchia absolutna we Francji	– Edykt nantejski i jego skutki – umacnianie władzy monarchy we Francji – rządy absolutne Ludwika XIV – Francja potęgą militarną i gospodarczą	– krótko opisuje zakres władzy króla w monarchii absolutnej – przywołuje postać Ludwika XIV jako władcy absolutnego – wskazuje na mapie Francję	– poprawnie posługuje się terminem: <i>monarchia absolutna</i> – wymienia uprawnienia monarchy absolutnego – wyjaśnia, dlaczego Ludwika XIV określano mianem Króla Słońce – wskazuje czas panowania Ludwika XIV (XVII w.) – opisuje życie w Wersalu w czasach Ludwika XIV	– poprawnie posługuje się terminami: <i>manufaktura</i>, <i>cło</i>, <i>import</i>, <i>eksport</i> – wyjaśnia, dlaczego Francja była europejską potęgą – przedstawia, w jaki sposób doszło do wzmocnienia władzy królewskiej we Francji	– poprawnie posługuje się terminem: <i>hugenoci</i> – opisuje, jak zakończyły się wojny religijne we Francji (przywołuje Edykt nantejski) – omawia politykę gospodarczą ministra Colberta – opowiada o twórczości Moliera	– przedstawia działania kardynała Richelieu zmierzające do wzmocnienia pozycji monarchy – wskazuje pozytywne i negatywne strony panowania Ludwika XIV

2. Monarchia parlamentarna w Anglii	– absolutyzm angielski – konflikt Karola I z parlamentem – dyktatura Olivera Cromwella – ukształtowanie się monarchii parlamentarnej	– wskazuje na mapie Anglię i Londyn – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>parlament</i> – wskazuje organy władzy w monarchii parlamentarnej	– poprawnie posługuje się terminem: <i>monarchia parlamentarna</i> – wskazuje Anglię jako kraj o ustroju monarchii parlamentarnej – wymienia i krótko charakteryzuje postaci Karola I Stuarta, Olivera Cromwella i Wilhelma Orańskiego – przedstawia zakres władzy dyktatora	– wyjaśnia przyczyny konfliktu Karola I z parlamentem – przedstawia Deklarację praw narodu angielskiego – charakteryzuje ustrój monarchii parlamentarnej	– poprawnie posługuje się terminami: <i>purytanie, nowa szlachta, rojaliści</i> – przedstawia postać Olivera Cromwella i jego dokonania – wskazuje 1689 r. jako czas ukształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii	– wymienia główne etapy kształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii – porównuje ustrój monarchii parlamentarnej i monarchii absolutnej
3. Oświecenie w Europie	– ideologia oświecenia – wybitni myśliciele doby oświecenia – trójpodział władzy według Monteskiusza – najważniejsze dokonania naukowe oświecenia – architektura oświeceniowa	– poprawnie posługuje się terminem: <i>oświecenie</i> – zaznacza na osi czasu epokę oświecenia – podaje przykład dokonania naukowego lub technicznego epoki oświecenia (np. termometr lekarski, maszyna parowa)	– poprawnie posługuje się terminem: <i>klasycyzm</i> – wymienia przykłady budowli klasycystycznych w Polsce i Europie – charakteryzuje styl klasycystyczny – z ilustracji przedstawiających zabytki wybiera te, które zostały zbudowane w stylu klasycystycznym – wymienia najważniejsze dokonania naukowe i techniczne epoki oświecenia – tłumaczy, dlaczego nowa epoka w kulturze	– charakteryzuje ideologię oświecenia – przedstawia postać Monteskiusza i wyjaśnia, na czym polegała opracowana przez niego koncepcja trójpodziału władzy	– przedstawia postaci Woltera i Jana Jakuba Rousseau – poprawnie posługuje się terminem: <i>ateizm</i> – omawia koncepcję umowy społecznej zaproponowaną przez Jana Jakuba Rousseau – wyjaśnia przyczyny krytyki absolutyzmu i Kościoła przez filozofów doby oświecenia	– wskazuje wpływ dokonań naukowych i technicznych na zmiany w życiu ludzi – przedstawia zasługi Denisa Diderota dla powstania <i>Wielkiej encyklopedii francuskiej</i>

			europejskiej została nazwana oświeceniem			
4. Nowe potęgi europejskie	– absolutyzm oświecony – narodziny potęgi Prus – monarchia austriackich Habsburgów – Cesarstwo Rosyjskie w XVIII w.	– wskazuje na mapie Rosję, Austrię i Prusy w XVIII w. – wymienia Marię Teresę, Józefa II, Piotra I i Fryderyka Wielkiego jako władców Austrii, Rosji i Prus – wskazuje Rosję, Austrię i Prusy jako potęgi europejskie XVIII stulecia	– poprawnie posługuje się terminami: <i>absolutyzm, absolutyzm oświecony</i> – podaje przykłady reform w monarchiach absolutyzmu oświeconego – wskazuje wpływ ideologii oświecenia na reformy w krajach absolutyzmu oświeconego – wskazuje na mapie Petersburg jako nową stolicę Rosji	– wymienia reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach – wyjaśnia, dlaczego monarchowie absolutyzmu oświeconego nazywali siebie „sługami ludu” – wyjaśnia związki między pojawieniem się nowych potęg w Europie Środkowej a sytuacją w Rzeczypospolitej	– charakteryzuje reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach – wyjaśnia wpływ reform na wzrost znaczenia tych państw – opisuje skutki uzyskania przez Rosję dostępu do Bałtyku	– porównuje monarchię absolutną z monarchią absolutyzmu oświeconego – podaje daty powstania Królestwa Pruskiego (1701 r.) i Cesarstwa Rosyjskiego (1721 r.)
5. Stany Zjednoczone Ameryki	– kolonie brytyjskie w Ameryce Północnej – konflikt kolonistów z rządem brytyjskim – wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych – ustrój polityczny USA	– wskazuje na mapie Stany Zjednoczone – określa czas powstania Stanów Zjednoczonych – wymienia Tadeusza Kościuszkę i Kazimierza Pułaskiego jako polskich bohaterów walki o niepodległość USA – przywołuje postać Jerzego Waszyngtona jako pierwszego prezydenta USA	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kolonia, konstytucja</i> – wskazuje na mapie kolonie brytyjskie w Ameryce Północnej – wymienia strony konfliktu w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych – podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji USA – pierwszej takiej ustawy na świecie (1787 r.)	– przedstawia przyczyny wybuchu wojny między kolonistami a rządem brytyjskim – opisuje wydarzenie zwane bostońskim piciem herbaty – poprawnie posługuje się terminem: <i>bojkot</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę powstania Stanów Zjednoczonych	– przedstawia najważniejsze etapy walki o niepodległość USA – wskazuje na mapie Boston, Filadelfię i Yorktown – omawia zasługi Jerzego Waszyngtona dla powstania USA – opisuje idee oświeceniowe zapisane w konstytucji USA	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Kongres, Izba Reprezentantów</i> – charakteryzuje ustrój polityczny USA

			– wyjaśnia, dlaczego Amerykanie mówią w języku angielskim – porównuje pierwszą flagę USA z flagą współczesną, wskazując zauważone podobieństwa i różnice	Zjednoczonych (4 lipca 1776 r.) – charakteryzuje znaczenie Deklaracji niepodległości – przedstawia udział Polaków w walce o niepodległość USA	– wymienia miejsca związane z udziałem Polaków w wojnie o niepodległość USA	
Rozdział V. Upadek Rzeczypospolitej						
1. Rzeczpospolita pod rządami Wettinów	– unia personalna z Saksonią – początek ingerencji Rosji w sprawy Polski – podwójna elekcja w 1733 r. – rządy Augusta III – projekty reform Rzeczypospolitej	– wymienia Augusta II Mocnego i Augusta III Sasa jako monarchów sprawujących władzę w Polsce na początku XVIII w. – opisuje konsekwencje wyboru dwóch władców jednocześnie	– poprawnie posługuje się terminami: <i>unia personalna, anarchia</i> – wskazuje na mapie Saksonię – wymienia przyczyny anarchii w Polsce – przedstawia Stanisława Konarskiego jako reformatora Rzeczypospolitej i krótko opisuje propozycje jego reform	– poprawnie posługuje się terminami: <i>konfederacja, liberum veto, wolna elekcja, przywileje, złota wolność szlachecka</i> – wyjaśnia sens powiedzeń: <i>Od Sasa do Lasa i Za króla Sasa jedź, pij i popuszczaj pasa</i> – przedstawia postać Stanisława Leszczyńskiego – charakteryzuje projekty reform w I poł. XVIII w.	– przedstawia genezę i postanowienia sejmu niemego – podaje i zaznacza na osi czasu datę obrad sejmu niemego (1717 r.) – wyjaśnia przyczynę ingerencji Rosji w sprawy Polski – opisuje pozytywne i negatywne skutki rządów Augusta III	– charakteryzuje okres rządów Augusta II Mocnego – wskazuje reformy niezbędne dla wzmocnienia Rzeczypospolitej
2. Pierwszy rozbiór Polski	– Stanisław August Poniatowski królem Polski – pierwsze reformy	– poprawnie posługuje się terminem: <i>rozbiory Polski</i>	– charakteryzuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego	– opisuje okoliczności wyboru Stanisława Augusta na króla Polski	– poprawnie posługuje się terminem: <i>prawa kardynalne</i>	– przedstawia przyczyny zawiązania konfederacji barskiej

	nowego władcy – konfederacja barska – I rozbiór Polski	– podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszego rozbioru Polski (1772 r.) – wymienia państwa, które dokonały pierwszego rozbioru Polski i wskazuje je na mapie – przywołuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego jako ostatniego króla Polski	– wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas pierwszego rozbioru – przedstawia przyczyny pierwszego rozbioru Polski – ocenia postawę Tadeusza Rejtana – poprawnie posługuje się terminami: <i>ambasador, emigracja</i>	– wymienia reformy Stanisława Augusta w celu naprawy oświaty i gospodarki w II poł. XVIII w. – wskazuje następstwa konfederacji barskiej – porównuje postawy rodaków wobec rozbioru państwa na podstawie analizy obrazu Jana Matejki <i>Rejtan – Upadek Polski</i>	– podaje datę zawiązania konfederacji barskiej (1768 r.) – przedstawia cel walki konfederatów barskich – opowiada o przebiegu i decyzjach sejmu rozbiorowego	
3. Kultura polskiego oświecenia	– literatura okresu oświecenia – Teatr Narodowego i jego zadania – mecenat Stanisława Augusta Poniatowskiego – architektura i sztuka klasycystyczna w Polsce – reforma szkolnictwa w Polsce	– wskazuje Stanisława Augusta jako oświeceniowego mecenasa sztuki – podaje przykład zasług ostatniego króla dla rozwoju kultury polskiej – poprawnie posługuje się terminem: <i>szkoła parafialna</i> – podaje przykłady przedmiotów nauczanych w szkołach parafialnych	– poprawnie posługuje się terminem: <i>obiady czwartkowe</i> – przedstawia przyczyny powołania Komisji Edukacji Narodowej – wskazuje cel wychowania i edukacji młodzieży w XVIII w.	– charakteryzuje architekturę i sztukę klasycystyczną – podaje przykłady budowli klasycystycznych – charakteryzuje twórczość Ignacego Krasickiego – przedstawia zadania Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor” – omawia zmiany wprowadzone w polskim szkolnictwie przez KEN	– wymienia pisarzy politycznych II poł. XVIII w. (Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic) oraz ich propozycje reform – przedstawia zasługi Stanisława Augusta dla rozwoju kultury i sztuki oświecenia – wymienia malarzy tworzących w Polsce (Canaletto, Marcello Bacciarelli) – wyjaśnia, dlaczego obrazy Canaletta są ważnym źródłem wiedzy historycznej	– charakteryzuje twórczość Juliana Ursyna Niemcewicza i Wojciecha Bogusławskiego – podaje przykłady budowli klasycystycznych w swoim regionie

4. Sejm Wielki i Konstytucja 3 Maja	– reformy Sejmu Wielkiego – Konstytucja 3 Maja – wojna polsko-rosyjska w 1792 r. – drugi rozbiór Polski	– poprawnie posługuje się terminem: <i>konstytucja</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791 r.) – wymienia państwa, które dokonały drugiego rozbioru Polski – na obrazie Jana Matejki <i>Konstytucja 3 maja 1791 roku</i> wskazuje współtwórców konstytucji: Stanisława Augusta Poniatowskiego i Stanisława Małachowskiego	– podaje i zaznacza na osi czasu daty obrad Sejmu Wielkiego (1788–1792 r.) i drugiego rozbioru (1793 r.) – wymienia najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego – wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja (zniesienie <i>liberum veto</i> i wolnej elekcji) – wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas drugiego rozbioru	– charakteryzuje postać Stanisława Małachowskiego – opisuje sytuację w Polsce po pierwszym rozbiórze – podaje cel obrad Sejmu Wielkiego – przedstawia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i podaje jej datę (1792 r.) – wskazuje na mapie Targowicę, Dubienkę i Zieleńce	– opisuje najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego – charakteryzuje ustrój polityczny wprowadzony przez Konstytucję 3 maja – przedstawia genezę ustanowienia Orderu Virtuti Militari – opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej (1792 r.), – przedstawia postanowienia sejmu w Grodnie	– charakteryzuje zmiany wprowadzone przez Konstytucję 3 maja i wskazuje ich skutki
5. Powstanie kościuszkowskie i trzeci rozbiór Polski	– wybuch powstania kościuszkowskiego – Uniwersał połaniecki – przebieg powstania – trzeci rozbiór Polski	– poprawnie posługuje się terminami: <i>naczelnik, kosynierzy, zaborcy</i> – wskazuje Tadeusza Kościuszkę jako naczelnika powstania – wymienia państwa, które dokonały	– charakteryzuje postać Tadeusza Kościuszki – poprawnie posługuje się terminem: <i>insurekcja</i> – podaje i zaznacza na osi czasu daty insurekcji kościuszkowskiej (1794 r.) oraz trzeciego rozbioru Polski (1795 r.)	– charakteryzuje postać Wojciecha Bartosa – opowiada o bitwie pod Racławicami i przedstawia jej znaczenie – wskazuje na mapie Racławice i Połaniec	– poprawnie posługuje się terminem: <i>uniwersał</i> – przedstawia zapisy Uniwersału połanieckiego – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego i podaje jego najważniejsze	– wymienia najważniejsze przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII w.

		trzeciego rozbioru Polski	– wymienia przyczyny wybuchu i upadku powstania kościuszkowskiego – wskazuje na mapie Kraków i tereny utracone przez Polskę podczas trzeciego rozbioru	– wyjaśnia, dlaczego Kościuszek zdecydował się wydać Uniwersał połaniecki – wskazuje następstwa upadku powstania kościuszkowskiego	wydarzenia w kolejności chronologicznej – wskazuje na mapie Maciejowice i przedstawia znaczenie tej bitwy dla losów powstania	
Rozdział VI. Rewolucja francuska i okres napoleoński						
1. Rewolucja francuska	– sytuacja we Francji przed wybuchem rewolucji burżuazyjnej – stany społeczne we Francji – wybuch rewolucji francuskiej – uchwalenie Deklaracji praw człowieka i obywatela – Francja monarchią konstytucyjną	– wskazuje na mapie Francję i Paryż – poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja, rewolucja, Bastylia</i> – podaje wydarzenie, które rozpoczęło rewolucję francuską – wyjaśnia, dlaczego Francuzi obchodzą swoje święto narodowe 14 lipca	– poprawnie posługuje się terminami: <i>burżuazja, Stany Generalne</i> – wymienia i charakteryzuje stany społeczne we Francji – podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu rewolucji burżuazyjnej we Francji (14 lipca 1789 r.) – charakteryzuje postać Ludwika XVI	– przedstawia przyczyny wybuchu rewolucji burżuazyjnej – opisuje położenie stanów społecznych we Francji – wyjaśnia zadania Konstytuanty – przedstawia najważniejsze zapisy Deklaracji praw człowieka i obywatela – poprawnie posługuje się terminem: <i>monarchia konstytucyjna</i>	– przedstawia sytuację we Francji przed wybuchem rewolucji – opisuje decyzje Konstytuanty podjęte po wybuchu rewolucji i wskazuje ich przyczyny – podaje datę uchwalenia konstytucji francuskiej (1791 r.) – charakteryzuje ustrój Francji po wprowadzeniu konstytucji	– przedstawia okoliczności i cel powstania Zgromadzenia Narodowego – wyjaśnia ponadczasowe znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela
2. Republika Francuska	– Francja republiką – terror jakobinów – upadek rządów jakobinów	– poprawnie posługuje się terminami: <i>gilotyna, terror</i> – przedstawia okoliczności stracenia Ludwika XVI	– przedstawia przyczyny obalenia władzy Ludwika XVI – poprawnie posługuje się terminem: <i>republika</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>jakobini, dyktariat</i> – opisuje rządy jakobinów	– poprawnie posługuje się terminem: <i>radikalizm</i> – wyjaśnia na przykładzie postaci Maksymiliana	– wyjaśnia, dlaczego jakobini przejęli rządy we Francji – ocenia terror jako narzędzie walki politycznej

			– charakteryzuje postać Maksymiliana Robespierre’a – wskazuje na mapie państwa, z którymi walczyła rewolucyjna Francja	– wyjaśnia, dlaczego rządy jakobinów nazwano Wielkim Terrorem – przedstawia, w jaki sposób jakobinów odsunięto od władzy – charakteryzuje rządy dyktatoratu	Robespierre’a sens powiedzenia: <i>Rewolucja pożera własne dzieci</i> – przedstawia skutki rządów jakobinów – wyjaśnia przyczyny upadku rządów jakobinów	
3. Epoka Napoleona Bonapartego	– obalenie rządów dyktatoratu – Napoleon Bonaparte cesarzem Francuzów – Kodeks Napoleona – Napoleon u szczytu potęgi	– charakteryzuje krótko postać Napoleona Bonapartego jako cesarza Francuzów i wybitnego dowódcę – określa I poł. XIX w. jako epokę napoleońską – przedstawia na infografice uzbrojenie żołnierzy epoki napoleońskiej	– wskazuje na mapie państwa, z którymi toczyła wojny napoleońska Francja – podaje datę decydującej bitwy pod Austerlitz i wskazuje tę miejscowość na mapie – poprawnie posługuje się terminem: <i>zamach stanu</i> – przedstawia okoliczności przejęcia władzy przez Napoleona – wskazuje na mapie tereny zależne od Francji	– przedstawia położenie Francji w Europie podczas rządów dyktatoratu – poprawnie posługuje się terminem: <i>blokada kontynentalna</i> – wyjaśnia przyczyny wprowadzenia blokady kontynentalnej przeciw Anglii – charakteryzuje Kodeks Napoleona i podaje datę jego uchwalenia (1804 r.) – wymienia reformy wprowadzone przez Napoleona	– wyjaśnia przyczyny niezadowolenia społecznego podczas rządów dyktatoratu – przedstawia etapy kariery Napoleona – podaje datę koronacji cesarskiej Napoleona (1804 r.) – wyjaśnia, dlaczego Napoleon koronował się na cesarza Francuzów – podaje datę pokoju w Tyłży (1807 r.) i przedstawia jego postanowienia	– opisuje okoliczności powstania i charakter Związku Reńskiego

4. Upadek Napoleona	– wyprawa na Rosję – odwrót Wielkiej Armii – bitwa pod Lipskiem i klęska cesarza	– poprawnie posługuje się terminem: <i>Wielka Armia</i> – wskazuje na mapie Rosję i Moskwę – opisuje, jak zakończyła się wyprawa Napoleona na Rosję	– przedstawia przyczyny wyprawy Napoleona na Rosję – opisuje, w jakich warunkach atmosferycznych wycofywała się Wielka Armia – wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Lipskiem została nazwana „bitwą narodów” – wskazuje na mapie państwa koalicji antyfrancuskiej, Elbę i Lipsk	– poprawnie posługuje się terminami: <i>taktyka spalonej ziemi, wojna podjazdowa, abdykacja</i> – przedstawia strategię obronną Rosji – opisuje skutki wyprawy Napoleona na Rosję – podaje datę bitwy pod Lipskiem (1813 r.) – przedstawia skutki klęski Napoleona pod Lipskiem	– omawia przebieg kampanii rosyjskiej Napoleona – podaje datę bitwy pod Borodino (1812 r.) – wskazuje na mapie Borodino – omawia, jak przebiegał odwrót Wielkiej Armii	– przedstawia przyczyny klęski Napoleona
5. Legiony Polskie we Włoszech	– Polacy po utracie niepodległości – utworzenie Legionów Polskich we Włoszech – organizacja i zasady życia legionowego – udział legionistów w wojnach napoleońskich	– wymienia państwa zaborcze – wyjaśnia, kim byli Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki – podaje nazwę hymnu Polski i wskazuje jego związek z Legionami Polskimi we Włoszech	– poprawnie posługuje się terminami: <i>legiony, emigracja</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę utworzenia Legionów Polskich we Włoszech (1797 r.) – wskazuje na mapie Włochy, Francję i San Domingo – przedstawia cel utworzenia Legionów Polskich i opisuje walki z ich udziałem	– wyjaśnia, dlaczego Polacy wzięli nadzieję na niepodległość z Napoleonem – opisuje udział legionistów w wojnach napoleońskich – przedstawia powody wysłania legionistów na San Domingo	– opisuje położenie ludności polskiej po utracie niepodległości – charakteryzuje zasady obowiązujące w Legionach Polskich – wyjaśnia, dlaczego Legiony były szkołą patriotyzmu i demokracji	– wskazuje, w jaki sposób i skąd rekrutowano żołnierzy do polskich oddziałów wojskowych

6. Księstwo Warszawskie	– utworzenie Księstwa Warszawskiego – konstytucja Księstwa Warszawskiego – Polacy pod rozkazami Napoleona – upadek Księstwa Warszawskiego	– wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie – podaje przyczyny likwidacji Księstwa Warszawskiego	– przedstawia okoliczności utworzenia Księstwa Warszawskiego, – wskazuje na mapie Tylżę – podaje i zaznacza na osi czasu daty utworzenia i likwidacji Księstwa Warszawskiego (1807 r., 1815 r.)	– charakteryzuje postać księcia Józefa Poniatowskiego – przedstawia okoliczności powiększenia terytorium Księstwa Warszawskiego – wskazuje na mapie Raszyn – wyjaśnia znaczenie mitu napoleońskiego dla podtrzymania pamięci o Legionach	– omawia zapisy konstytucji Księstwa Warszawskiego – wskazuje związek między zapisami konstytucji Księstwa Warszawskiego a ideami rewolucji francuskiej – wskazuje na mapie Somosierrę – opowiada o szarży polskich szwoleżerów pod Somosierrą i wskazuje jej znaczenie dla toczonych walk	– wymienia bitwy stoczone przez napoleońską Francję z udziałem Polaków – podaje datę bitwy pod Raszynem (1809 r.)
-------------------------	--	--	---	---	---	--

Wymagania edukacyjne z biologii dla klasy 6 szkoły podstawowej
oparte na *Programie nauczania biologii – Puls życia* autorstwa Anny Zdziennickiej

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Różnorodność i jedność świata zwierząt	1. W królestwie zwierząt	<i>Uczeń:</i> - wymienia wspólne cechy zwierząt - wyjaśnia, czym różnią się zwierzęta kręgowce od bezkręgowych	<i>Uczeń:</i> - przedstawia poziomy organizacji ciała zwierząt - podaje przykłady zwierząt kręgowych i bezkręgowych	<i>Uczeń:</i> - definiuje pojęcia <i>komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm</i> - na podstawie podręcznika przyporządkowuje podane zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej	<i>Uczeń:</i> - charakteryzuje bezkręgowce i kręgowce - charakteryzuje pokrycie ciała bezkręgowców i kręgowców - podaje przykłady szkieletów bezkręgowców	<i>Uczeń:</i> - prezentuje stopniowo komplikującą się budowę ciała zwierząt - na podstawie opisu przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej
	2. Tkanki: nabłonkowa, mięśniowa i nerwowa	- wyjaśnia, czym jest tkanka - wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych - przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	- wymienia najważniejsze funkcje wskazanej tkanki zwierzęcej - opisuje budowę wskazanej tkanki - przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	- określa miejsca występowania w organizmie omawianych tkanek - samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy pomocy nauczyciela rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	- charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych - rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych - omawia budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej - samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	- na podstawie ilustracji analizuje budowę tkanek zwierzęcych - wykazuje związek istniejący między budową tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami - samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych - wykonuje z dowolnego materiału model wybranej tkanki zwierzęcej

	3. Tkanka łączna	- wymienia rodzaje tkanki łącznej - wymienia składniki krwi - przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	- wskazuje rozmieszczenie omawianych tkanek w organizmie - opisuje składniki krwi - przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	- wskazuje zróżnicowanie w budowie tkanki łącznej - omawia funkcje składników krwi - samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy niewielkiej pomocy nauczyciela rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	- omawia właściwości i funkcje tkanki kostnej, chrzęstnej i tłuszczowej - charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi - samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	- wykazuje związek istniejący między budową elementów krwi a pełnionymi przez nie funkcjami - samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje oraz opisuje elementy tkanki widziane pod mikroskopem
	4. Płazińce – zwierzęta, które mają płaskie ciało	- wskazuje miejsce występowania płazińców - rozpoznaje na ilustracji tasiemca	- wskazuje na ilustracji elementy budowy tasiemca - wskazuje drogi inwazji tasiemca do organizmu - opisuje na podstawie schematu cyklu rozwojowego tasiemca żywiciela pośredniego	- omawia przystosowanie tasiemca do pasożytniczego trybu życia - wyjaśnia znaczenie płazińców - wskazuje rolę żywiciela pośredniego i ostatecznego w cyklu rozwojowym tasiemca	- charakteryzuje wskazane czynności życiowe płazińców - omawia sposoby zapobiegania zarażeniu się tasiemcem	- analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywołanymi przez płazińce - ocenia znaczenie płazińców w przyrodzie i dla człowieka
	5. Nicienie – zwierzęta, które mają nitkowate ciało	- wskazuje środowisko życia nicieni - rozpoznaje na ilustracji nicienie	- wskazuje charakterystyczne cechy nicieni - omawia budowę zewnętrzną nicieni	- wskazuje drogi inwazji nicieni do organizmu - wyjaśnia, na czym polega „choroba brudnych rąk”	- charakteryzuje objawy chorób wywołanych przez nicienie - omawia znaczenie profilaktyki	analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywołanymi przez nicienie

III.		wśród innych zwierząt	•wymienia choroby wywołane przez nicianie			•przygotowuje prezentację np. PowerPoint) na temat chorób wywoływanych przez nicianie •charakteryzuje znaczenie niciania w przyrodzie i dla człowieka
	6. Pierścienice (skąposzczety i pijawki) – zwierzęta, które mają segmentowane ciało	•rozpoznaje pierścienice wśród innych zwierząt •wskazuje środowisko życia pierścienic	•wymienia cechy charakterystyczne budowy zewnętrznej pierścienic •wyjaśnia znaczenie szczecinek	•omawia środowisko i tryb życia pijawki •na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodełko i wyjaśnia jego rolę	•wskazuje przystosowania pijawki do pasożytniczego trybu życia •charakteryzuje wskazane czynności życiowe pierścienic	•zakłada hodowlę dżdżownic, wskazując, jak zwierzęta te przyczyniają się do poprawy struktury gleby •ocenia znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka
	7. Stawonogi (skorupiaki, owady, pajęczaki)	•rozpoznaje stawonogi wśród innych zwierząt •wymienia skorupiaki, owady i pajęczaki jako zwierzęta należące do stawonogów •wymienia główne części ciała poszczególnych grup stawonogów	•wymienia miejsca bytowania stawonogów •rozdziela wśród stawonogów skorupiaki, owady i pajęczaki	•wykazuje różnorodność miejsc bytowania stawonogów •przedstawia kryteria podziału stawonogów na skorupiaki, owady i pajęczaki •opisuje funkcje odnoży stawonogów	•charakteryzuje wskazane czynności życiowe stawonogów •omawia cechy umożliwiające rozpoznanie skorupiaków, owadów i pajęczaków •wymienia cechy adaptacyjne wskazanej grupy stawonogów •wyjaśnia, czym jest oko złożone	•przedstawia różnorodność budowy ciała stawonogów oraz ich trybu życia, wykazując jednocześnie ich cechy wspólne •analizuje cechy adaptacyjne stawonogów, umożliwiające im opanowanie różnych środowisk
	9. Skorupiaki – stawonogi, które	•wymienia główne części ciała skorupiaków	•wskazuje środowiska występowania skorupiaków	•nazywa poszczególne części ciała u raka stawowego	•wykazuje związek między budową	•charakteryzuje znaczenie skorupiaków

	mają twardy pancerz	• rozpoznaje skorupiaki wśród innych stawonogów	• opisuje budowę zewnętrzną skorupiaków	• omawia wskazane czynności życiowe	skorupiaków a środowiskiem ich życia • wymienia znaczenie skorupiaków w przyrodzie	w przyrodzie i dla człowieka
	10. Owady – stawonogi zdolne do lotu	• wymienia elementy budowy zewnętrznej owadów • wylicza środowiska życia owadów • rozpoznaje owady wśród innych stawonogów	• wskazuje charakterystyczne cechy budowy wybranych gatunków owadów • na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	• na kilku przykładach omawia różnice w budowie owadów oraz ich przystosowania do życia w różnych środowiskach • na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	• wykazuje związek istniejący między budową odnóży owadów a środowiskiem ich życia • na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów w przyrodzie i dla człowieka	• analizuje budowę narządów gębowych owadów i wykazuje jej związek z pobieranym pokarmem
	11. Pajęczaki – stawonogi, które mają cztery pary odnóży	• wymienia środowiska występowania pajęczaków • rozpoznaje pajęczaki wśród innych stawonogów	• wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej pajęczaków • omawia sposób odżywiania się pajęczaków	• na podstawie cech budowy zewnętrznej przyporządkowuje konkretne okazy do odpowiednich gatunków przedstawionych w podręczniku • na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe pajęczaków	• omawia sposoby odżywiania się pajęczaków na przykładzie wybranych przedstawicieli • charakteryzuje odnoża pajęczaków	• ocenia znaczenie pajęczaków w przyrodzie i dla człowieka • analizuje elementy budowy zewnętrznej pajęczaków i wykazuje ich przystosowania do środowiska życia
	12. Mięczaki – zwierzęta, które mają muszlę	• wymienia miejsca występowania mięczaków • wskazuje na ilustracji elementy budowy ślimaka	• omawia budowę zewnętrzną mięczaków • wskazuje na ilustracjach elementy budowy mięczaków	• na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu omawia czynności życiowe mięczaków	• wykazuje różnice w budowie ślimaków, małży i głowonogów • omawia znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka	• rozpoznaje na ilustracji gatunki ślimaków • konstruuje tabelę, w której porównuje trzy grupy mięczaków

IV. Kręgowce zmiennocieplne	13. Ryby – kręgowce środowisk wodnych	- wskazuje wodę jako środowisko życia ryb - rozpoznaje ryby wśród innych zwierząt kręgowych	- na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ryb - przyporządkowuje wskazany organizm do ryb na podstawie znajomości ich cech charakterystycznych	- na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu omawia czynności życiowe ryb - nazywa płetwy i wskazuje ich położenie - opisuje proces wymiany gazowej u ryb	- wyjaśnia, na czym polega zmiennocieplność ryb - omawia sposób rozmnażania ryb, wyjaśniając, czym jest tarło	omawia przystosowania ryb w budowie zewnętrznej i czynnościach życiowych do życia w wodzie
	14. Przegląd i znaczenie ryb	- wymienia kilka gatunków ryb przedstawionych w podręczniku - nazywa rybę wskazywaną przez nauczyciela	- podaje przykłady zdobywania pokarmu przez ryby - podaje nazwę ryby dwuśrodowiskowej	- kilkoma przykładami ilustruje strategie zdobywania pokarmu przez ryby - wymienia kilka nazw gatunkowych ryb żyjących w Bałtyku	- omawia znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka - wskazuje zagrożenia i konieczność ochrony ryb	wykazuje związek istniejący między budową ryb a miejscem ich bytowania
	15. Płazy – bezogonowe i ogoniaste. kręgowce środowisk wodno-lądowych	- wskazuje środowisko życia płazów - wymienia części ciała płazów	- na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną płaza - wymienia stadia rozwojowe żaby	- charakteryzuje przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie - omawia wybrane czynności życiowe płazów	- omawia cykl rozwojowy żaby i wykazuje jego związek z życiem w wodzie i na lądzie - rozpoznaje przedstawicieli płazów wśród innych zwierząt, wskazując na ich charakterystyczne cechy	- wyjaśnia, w jaki sposób przebiega wymiana gazowa u płazów, wykazując związek z ich życiem w dwóch środowiskach - wykazuje związek istniejący między trybem życia płazów a ich zmiennocieplnością
	16. Przegląd i znaczenie płazów	wskazuje na ilustracji płazy ogoniaste, beznogie i bezogonowe	- podaje przykłady płazów żyjących w Polsce - wymienia główne zagrożenia dla płazów	- rozpoznaje na ilustracji przykłady płazów ogoniastych, bezogonowych i beznogich - omawia główne zagrożenia dla płazów	- charakteryzuje płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie - wskazuje sposoby ochrony płazów	- ocenia znaczenie płazów w przyrodzie i dla człowieka - wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat płazów żyjących w Polsce

IV. Kręgowce stałocieplne	17. Gady – kręgowce, które opanowały ląd	- wymienia środowiska życia gadów - omawia budowę zewnętrzną gadów	- wyjaśnia związek istniejący między występowaniem gadów a ich zmiennością - rozpoznaje gady wśród innych zwierząt	- opisuje przystosowania gadów do życia na lądzie - omawia tryb życia gadów	- charakteryzuje rozmnażanie i rozwój gadów - analizuje przebieg wymiany gazowej u gadów	- analizuje pokrycie ciała gadów w kontekście ochrony przed utratą wody - wykazuje związek między sposobem rozmnażania gadów a środowiskiem ich życia
	18. Przegląd i znaczenie gadów	wskazuje na ilustracji jaszczurki, krokodyla, węże i żółwie	- określa środowiska życia gadów - podaje przyczyny zmniejszania się populacji gadów	- omawia sposoby zdobywania pokarmu przez gady - wskazuje sposoby ochrony gadów	- charakteryzuje gady występujące w Polsce - wyjaśnia przyczyny wymierania gadów i podaje sposoby zapobiegania zmniejszaniu się ich populacji	- ocenia znaczenie gadów w przyrodzie i dla człowieka - prezentację (np. PowerPoint) na temat gadów żyjących w Polsce
	19. Ptaki – kręgowce zdolne do lotu	- wymienia różnorodne siedliska występowania ptaków - na żywym okazie lub na ilustracji wskazuje cechy budowy ptaków - rozpoznaje ptaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy	- rozpoznaje rodzaje piór - wymienia elementy budowy jaja - wskazuje ptaki jako zwierzęta stałocieplne	- omawia przystosowania ptaków do lotu - omawia budowę piór - wyjaśnia proces rozmnażania i rozwój ptaków - wykazuje rolę piór w utrzymaniu stałocieplności	- analizuje budowę piór ptaków w związku z pełnioną przez nie funkcją - wykazuje związek istniejący między wymianą gazową a umiejętnością latania ptaków - wyjaśnia proces rozmnażania i rozwoju ptaków	- wykazuje związek istniejący między przebiegiem wymiany gazowej a przystosowaniem ptaków do lotu - rozpoznaje na ilustracji lub podczas obserwacji w terenie gatunki ptaków zamieszkujących najbliższą okolicę
	20. Przegląd i znaczenie ptaków	wymienia przykłady ptaków żyjących w różnych środowiskach	ocenia pozytywne znaczenie ptaków w przyrodzie	omawia znaczenie ptaków w przyrodzie i dla człowieka	wykazuje związek istniejący między wielkością i kształtem dziobów ptaków a	wykazuje związek między stałocieplnością ptaków a

				•wskazuje zagrożenia dla ptaków	rodzajem spożywanego przez nie pokarmu •omawia sposoby ochrony ptaków	środowiskiem i trybem ich życia •korzysta z aplikacji do oznaczania popularnych gatunków ptaków
	21. Ssaki łożyskowe kręgowce, które karmią młode mlekiem	•wskazuje środowiska występowania ssaków •na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ssaków	•wykazuje zróżnicowanie siedlisk zajmowanych przez ssaki •określa ssaki jako zwierzęta stałocieplne •wymienia wytwory skóry ssaków	•na ilustracji lub na żywym obiekcie wskazuje cechy charakterystyczne i wspólne dla ssaków •wyjaśnia, że budowa skóry ssaków ma związek z utrzymywaniem przez nie stałocieplności •omawia proces rozmnażania i rozwój ssaków	•opisuje przystosowania ssaków do różnych środowisk życia •charakteryzuje opiekę nad potomstwem u ssaków •identyfikuje wytwory skóry ssaków	•analizuje związek zachodzący między wymianą gazową ssaków a zróżnicowanymi środowiskami ich występowania i ich życiową aktywnością •analizuje funkcje skóry w aspekcie różnorodności siedlisk zajmowanych przez ssaki
	22. Przegląd i znaczenie ssaków	•wymienia przystosowania ssaków do zróżnicowanych środowisk ich bytowania	•wykazuje zależność między budową morfologiczną ssaków a zajmowanym przez nie siedliskiem •nazywa wskazane zęby ssaków	•rozpoznaje zęby ssaków i wyjaśnia ich funkcje •wyjaśnia znaczenie ssaków dla przyrody	•omawia znaczenie ssaków dla człowieka •wymienia zagrożenia dla ssaków	•analizuje zagrożenia ssaków i wskazuje sposoby ich ochrony •wykazuje przynależność człowieka do ssaków

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny. Planeta Nowa 6

oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic;

Wymagania na poszczególne oceny				
na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
2	3	4	5	6
1. Współrzędne geograficzne				
Uczeń: - wskazuje na mapie lub na globusie równik, południki 0° i 180° oraz półkule: południową, północną, wschodnią i zachodnią - podaje symbole oznaczające kierunki geograficzne - wyjaśnia, do czego służą współrzędne geograficzne	Uczeń: - wymienia cechy południków i równoleżników - podaje wartości południków i równoleżników w miarach kątowych - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>długość geograficzna, szerokość geograficzna</i> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rozciągłość południkowa, rozciągłość równoleżnikowa</i>	Uczeń: - odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na globusie i mapie - odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych	Uczeń: - określa położenie matematycznogeograficzne punktów i obszarów na mapie świata i mapie Europy - wyznacza współrzędne geograficzne na podstawie mapy drogowej - oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową wybranych obszarów na Ziemi - wyznacza współrzędne geograficzne punktu, w którym się znajduje, za pomocą aplikacji obsługującej mapy w smartfonie lub komputerze	Uczeń: wyznacza w terenie współrzędne geograficzne dowolnych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS
2. Ruchy Ziemi				
Uczeń: - wymienia rodzaje ciał niebieskich znajdujących się w Układzie Słonecznym - wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od znajdującej się najbliżej Słońca do tej, która jest położona najdalej - wyjaśnia, na czym polega ruch obrotowy Ziemi - wyjaśnia znaczenie terminu <i>górowanie Słońca</i> - określa czas trwania ruchu obrotowego - demonstruje ruch obrotowy Ziemi przy użyciu modeli - wyjaśnia, na czym polega ruch obiegowy Ziemi	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gwiazda, planeta, planetoida, meteor, meteoryt, kometa</i> - podaje różnicę między gwiazdą a planetą - wymienia cechy ruchu obrotowego Ziemi - omawia występowanie dnia i nocy jako głównego następstwa ruchu obrotowego - podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi - wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje ich granice na mapie lub globusie	Uczeń: - rozpoznaje rodzaje ciał niebieskich przedstawionych na ilustracji - opisuje dzienną wędrówkę Słońca po niebie, posługując się ilustracją lub planszą - omawia wędrówkę Słońca po niebie w różnych porach roku na podstawie ilustracji - omawia przebieg linii zmiany daty - przedstawia zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku na podstawie ilustracji - wymienia następstwa ruchu obiegowego Ziemi - wyjaśnia, na jakiej podstawie wyróżnia się strefy oświetlenia Ziemi	Uczeń: - opisuje budowę Układu Słonecznego - wyjaśnia zależność między kątem padania promieni słonecznych a długością cienia gnomonu lub drzewa na podstawie ilustracji - określa różnicę między czasem strefowym a czasem słonecznym na kuli ziemskiej - wyjaśnia przyczyny występowania dnia polarnego i nocy polarnej - charakteryzuje strefy oświetlenia Ziemi z uwzględnieniem kąta padania promieni słonecznych, czasu trwania dnia i nocy oraz występowania pór roku	Uczeń: - wyjaśnia związek między ruchem obrotowym Ziemi a takimi zjawiskami jak pozorna wędrówka Słońca po niebie, górowanie Słońca, występowanie dnia i nocy, dobowy rytm życia człowieka i przyrody, występowanie stref czasowych - określa czas strefowy na podstawie mapy stref czasowych - wykazuje związek między położeniem geograficznym obszaru a wysokością górowania Słońca - wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatów i krajobrazów na Ziemi

• demonstruje ruch obiegowy Ziemi przy użyciu modeli • wymienia daty rozpoczęcia astronomicznych pór roku • wskazuje na globusie i mapie strefy oświetlenia Ziemi				
3. Środowisko przyrodnicze i ludność Europy				
Uczeń: • określa położenie Europy na mapie świata • wymienia nazwy większych mórz, zatok, cieśnin i wysp Europy i wskazuje je na mapie • wskazuje przebieg umownej granicy między Europą a Azją • wymienia elementy krajobrazu Islandii na podstawie fotografii • wymienia strefy klimatyczne w Europie na podstawie mapy klimatycznej • wskazuje na mapie obszary w Europie o cechach klimatu morskiego i kontynentalnego • podaje liczbę państw Europy • wskazuje na mapie politycznej największe i najmniejsze państwa Europy • wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności Europy • wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> • wskazuje na mapie rozmieszczenia ludności obszary o dużej i małej gęstości zaludnienia • wymienia starzejące się kraje Europy • wskazuje Paryż i Londyn na mapie Europy	Uczeń: • omawia przebieg umownej granicy między Europą a Azją • wymienia czynniki decydujące o długości linii brzegowej Europy • wymienia największe krainy geograficzne Europy i wskazuje je na mapie • opisuje położenie geograficzne Islandii na podstawie mapy ogólnogeograficznej • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wulkan, magma, erupcja, lawa, bazalt</i> • przedstawia kryterium wyróżniania stref klimatycznych • omawia cechy wybranych typów i odmian klimatu Europy na podstawie klimatogramów • wymienia i wskazuje na mapie politycznej Europy państwa powstałe na przełomie lat 80. i 90. XX w. • omawia rozmieszczenie ludności w Europie na podstawie mapy rozmieszczenia ludności • przedstawia liczbę ludności Europy na tle liczby ludności pozostałych kontynentów na podstawie wykresów • wymienia przyczyny migracji ludności • wymienia kraje imigracyjne i kraje emigracyjne w Europie • wymienia cechy krajobrazu wielkomiejskiego • wymienia i wskazuje na mapie największe miasta Europy i świata	Uczeń: • opisuje ukształtowanie powierzchni Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej • opisuje położenie Islandii względem płyt litosfery na podstawie mapy geologicznej • wymienia przykłady obszarów występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów na świecie na podstawie mapy geologicznej i mapy ogólnogeograficznej • omawia czynniki wpływające na zróżnicowanie klimatyczne Europy na podstawie map klimatycznych • podaje różnice między strefami klimatycznymi, które znajdują się w Europie • charakteryzuje zmiany liczby ludności Europy • analizuje strukturę wieku i płci ludności na podstawie piramid wieku i płci ludności wybranych krajów Europy • przedstawia zalety i wady życia w wielkim mieście • omawia położenie i układ przestrzenny Londynu i Paryża na podstawie map	Uczeń: • porównuje ukształtowanie powierzchni wschodniej i zachodniej oraz północnej i południowej części Europy • wyjaśnia przyczyny występowania gejzerów na Islandii • omawia strefy klimatyczne w Europie i charakterystyczną dla nich roślinność na podstawie klimatogramów i fotografii • omawia wpływ prądów morskich na temperaturę powietrza w Europie • omawia wpływ ukształtowania powierzchni na klimat Europy • porównuje piramidy wieku i płci społeczeństw: młodego i starzejącego się • przedstawia korzyści i zagrożenia związane z migracjami ludności • porównuje Paryż i Londyn pod względem ich znaczenia na świecie	Uczeń: • wyjaśnia wpływ działalności lądolodu na ukształtowanie północnej części Europy na podstawie mapy i dodatkowych źródeł informacji • wyjaśnia wpływ położenia na granicy płyt litosfery na występowanie wulkanów i trzęsień ziemi na Islandii • wyjaśnia, dlaczego w Europie na tej samej szerokości geograficznej występują różne typy i odmiany klimatu • podaje zależności między strefami oświetlenia Ziemi a strefami klimatycznymi na podstawie ilustracji oraz map klimatycznych • przedstawia rolę Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych Europy • analizuje przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw Europy • opisuje działania, które można podjąć, aby zmniejszyć tempo starzenia się społeczeństwa Europy • ocenia skutki migracji ludności między państwami Europy oraz imigracji ludności z innych kontynentów • ocenia rolę i funkcje Paryża i Londynu jako wielkich metropolii

	• porównuje miasta Europy z miastami świata na podstawie wykresów			
4. Gospodarka Europy				
Uczeń: • wymienia zadania i funkcje przemysłu • wymienia znane i cenione na świecie francuskie wyroby przemysłowe • podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii na podstawie schematu • rozpoznaje typy elektrowni na podstawie fotografii • wymienia walory przyrodnicze Europy Południowej na podstawie mapy ogólnogeograficznej • wymienia atrakcje turystyczne w wybranych krajach Europy Południowej na podstawie mapy tematycznej i fotografii	Uczeń: • wymienia czynniki rozwoju przemysłu we Francji • podaje przykłady działów nowoczesnego przemysłu we Francji • wymienia czynniki wpływające na strukturę produkcji energii w Europie • podaje główne zalety i wady różnych typów elektrowni • omawia walory kulturowe Europy Południowej na podstawie fotografii • wymienia elementy infrastruktury turystycznej na podstawie fotografii oraz tekstów źródłowych	Uczeń: • wyjaśnia, czym się charakteryzuje nowoczesny przemysł we Francji • omawia zmiany w wykorzystaniu źródeł energii w Europie w XXI w. na podstawie wykresu • omawia znaczenie turystyki w krajach Europy Południowej na podstawie wykresów dotyczących liczby turystów i wpływów z turystyki	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie nowoczesnych usług we Francji • charakteryzuje usługi turystyczne i transportowe we Francji • przedstawia zalety i wady elektrowni jądrowych • omawia skutki wykorzystania różnych źródeł energii dla środowiska geograficznego • omawia wpływ rozwoju turystyki na infrastrukturę turystyczną oraz strukturę zatrudnienia w krajach Europy Południowej	Uczeń: • omawia rolę i znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji • analizuje wpływ warunków środowiska przyrodniczego w wybranych krajach Europy na wykorzystanie różnych źródeł energii
5. Sąsiedzi Polski				
Uczeń: • wymienia główne działy przetwórstwa przemysłowego w Niemczech na podstawie diagramu kołowego • wskazuje na mapie Nadrenię Północną-Westfalię • wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji • wymienia atrakcje turystyczne w Czechach i na Słowacji • wymienia walory przyrodnicze Litwy i Białorusi • przedstawia główne atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi • omawia położenie geograficzne Ukrainy na podstawie mapy ogólnogeograficznej • wymienia surowce mineralne Ukrainy na podstawie mapy gospodarczej	Uczeń: • omawia znaczenie przemysłu w niemieckiej gospodarce • wymienia znane i cenione na świecie niemieckie wyroby przemysłowe • rozpoznaje obiekty z Listy światowego dziedzictwa UNESCO w Czechach i na Słowacji na ilustracjach • przedstawia atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi na podstawie mapy tematycznej i fotografii • wymienia na podstawie mapy cechy środowiska przyrodniczego Ukrainy sprzyjające rozwojowi gospodarki • wskazuje na mapie obszary, nad którymi Ukraina utraciła kontrolę	Uczeń: • omawia przyczyny zmian zapoczątkowanych w przemyśle w Niemczech w latach 60. XX w. • analizuje strukturę zatrudnienia w przemyśle w Niemczech na podstawie diagramu kołowego • charakteryzuje środowisko przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy ogólnogeograficznej • omawia środowisko przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej • podaje czynniki wpływające na atrakcyjność turystyczną Litwy i Białorusi • podaje przyczyny zmniejszania się liczby ludności Ukrainy na podstawie wykresu i schematu	Uczeń: • przedstawia główne kierunki zmian przemysłu w Nadrenii Północnej-Westfalii na podstawie mapy i fotografii • charakteryzuje nowoczesne przetwórstwo przemysłowe w Nadrenii Północnej-Westfalii na podstawie mapy • porównuje cechy środowiska przyrodniczego Czech i Słowacji • opisuje przykłady atrakcji turystycznych Czech i Słowacji na podstawie fotografii • porównuje walory przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej i fotografii • podaje przyczyny konfliktów na Ukrainie • opisuje stosunki Polski z sąsiadami na podstawie dodatkowych źródeł	Uczeń: • omawia wpływ sektora kreatywnego na gospodarkę Nadrenii Północnej-Westfalii • udowadnia, że Niemcy są światową potęgą gospodarczą na podstawie danych statystycznych oraz map gospodarczych • udowadnia, że Czechy i Słowacja to kraje atrakcyjne pod względem turystycznym • analizuje społeczne i gospodarcze konsekwencje konfliktów na Ukrainie • charakteryzuje atrakcje turystyczne Ukrainy na podstawie dodatkowych źródeł oraz fotografii • uzasadnia potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami Polski • przygotowuje pracę (np. album, plakat, prezentację multimedialną) na temat inicjatyw zrealizowanych

• wskazuje na mapie największe krainy geograficzne Rosji • wymienia surowce mineralne Rosji • wskazuje na mapie sąsiadów Polski • wymienia przykłady współpracy Polski z sąsiednimi krajami		• omawia cechy środowiska przyrodniczego Rosji na podstawie mapy ogólnogeograficznej • charakteryzuje relacje Polski z Rosją na podstawie dodatkowych źródeł		w najbliższym euroregionie na podstawie dodatkowych źródeł informacji
--	--	---	--	--

Matematyka z kluczem

Przedmiotowe zasady oceniania

Klasa 6

I. Wymagania na poszczególne oceny

Dział I – Liczby całkowite

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

1.	wskazuje liczby należące do zbioru liczb całkowitych
2.	objaśnia, że liczba dodatnia jest większa od zera, liczba ujemna jest mniejsza od zera, a zero nie jest ani liczbą dodatnią, ani ujemną
3.	podaje przykłady stosowania liczb ujemnych w różnych sytuacjach praktycznych (np. temperatura, długi, obszary znajdujące się poniżej poziomu morza)
4.	wyznacza liczby przeciwne do danych
5.	odczytuje liczby całkowite zaznaczone na osi
6.	porównuje dwie liczby całkowite
7.	dodaje liczby przeciwne
8.	dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli liczby całkowite jedno- i dwucyfrowe

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

1.	porządkuje liczby w zbiorze liczb całkowitych
2.	wyznacza liczby odwrotne do danych
3.	oblicza temperaturę po spadku lub wzroście o podaną liczbę stopni
4.	oblicza wartość bezwzględną liczby całkowitej
5.	interpretuje operację dodawania na osi liczbowej
6.	oblicza sumę kilku liczb całkowitych złożonych z pełnych setek i tysięcy
7.	stosuje przemienność i łączność dodawania
8.	potęguje liczby całkowite jedno- i dwucyfrowe
9.	oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych złożonych z kilku działań i liczb całkowitych jednocyfrowych
10.	rozwiązuje proste zadania tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach całkowitych

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

1.	porównuje liczby dodatnie i ujemne, które nie są liczbami całkowitymi
2.	dodaje, odejmuje, mnoży, dzieli i potęguje liczby całkowite
3.	wskazuje liczbę całkowitą różniącą się od danej liczby o podaną liczbę naturalną
4.	oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych złożonych z kilku działań i liczb całkowitych
5.	rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach całkowitych

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

1.	rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach całkowitych
2.	oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających wartość bezwzględną
3.	podaje przykłady liczb spełniających proste równania z wartością bezwzględną

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

1.	zapisuje rozwiązania nietypowych zadań w postaci wyrażeń arytmetycznych zawierających liczby całkowite
2.	rozwiązuje trudniejsze zdania tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach całkowitych w kontekście praktycznym
3.	znajduje rozwiązania prostych równań z wartością bezwzględną

Dział II – Działania na liczbach – część 1

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

1.	czyta ze zrozumieniem krótki tekst zawierający informacje liczbowe
2.	wskazuje różnice między krótkimi tekstami o podobnej treści
3.	weryfikuje odpowiedź do prostego zadania tekstowego
4.	dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli liczby naturalne wielocyfrowe oraz dodatnie ułamki dziesiętne za pomocą kalkulatora
5.	rozdziela pojęcia cyfry i liczby
6.	nazywa rzędy pozycyjne poniżej miliarda
7.	określa znaczenie wskazanej cyfry w liczbie
8.	odczytuje oraz zapisuje słownie liczby zapisane cyframi i odwrotnie
9.	odczytuje liczby naturalne zaznaczone na osi
10.	zaznacza liczby naturalne na osi
11.	podaje wielokrotności liczb jednocyfrowych
12.	podaje dzielniki liczb nie większych niż 100
13.	korzysta z cech podzielności do rozpoznania liczb podzielnych przez 2, 5, 10, 100
14.	rozpoznaje liczby pierwsze i liczby złożone nie większe niż 100
15.	rozkłada liczby dwucyfrowe na czynniki pierwsze
16.	oblicza NWD liczb jedno- i dwucyfrowych
17.	oblicza NWW liczb jednocyfrowych
18.	nazywa rzędy pozycyjne w ułamkach dziesiętnych
19.	stosuje ze zrozumieniem pojęcia: ułamek właściwy, ułamek niewłaściwy oraz liczba mieszana
20.	odczytuje dodatnie i ujemne ułamki dziesiętne, ułamki zwykłe i liczby mieszane zaznaczone na osi liczbowej
21.	zaznacza dodatnie i ujemne ułamki dziesiętne, ułamki zwykłe i liczby mieszane na osi liczbowej
22.	rozszerza i skraca ułamki zwykłe do wskazanego mianownika
23.	zapisuje ułamek dziesiętny skończony w postaci ułamka zwykłego lub liczby mieszanej
24.	zamienia ułamek zwykły o mianowniku typu 2, 5, 20, 50 na ułamek dziesiętny przez rozszerzanie ułamka
25.	szacuje wyniki dodawania i odejmowania liczb naturalnych
26.	dodaje i odejmuje w pamięci liczby naturalne, ułamki dziesiętne i ułamki zwykłe (proste przypadki)
27.	dodaje i odejmuje pisemnie liczby naturalne i ułamki dziesiętne
28.	dodaje i odejmuje ułamki i liczby mieszane o jednakowych i o różnych mianownikach
29.	dodaje i odejmuje w pamięci dodatnie i ujemne ułamki tego samego typu (proste przypadki)

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

1.	układa plan rozwiązania prostego zadania tekstowego
2.	szacuje wyniki działań
3.	rozwiązuje proste zadania tekstowe, wykorzystując kalkulator do obliczeń
4.	zaokrągla liczbę z podaną dokładnością
5.	korzysta z cech podzielności do rozpoznania liczb podzielnych przez 3, 4, 9

6.	oblicza NWW liczb dwucyfrowych
7.	porównuje dodatnie i ujemne ułamki dziesiętne, ułamki zwykłe i liczby mieszane, wykorzystując oś liczbową
8.	doprowadza ułamki do postaci nieskracalnej
9.	zamienia ułamek zwykły o mianowniku typu 2, 5, 20 na ułamek dziesiętny przez rozszerzanie ułamka
10.	zamienia liczby mieszane na ułamki niewłaściwe i ułamki niewłaściwe na liczby mieszane
11.	oblicza sumę ułamka zwykłego i dziesiętnego (proste przypadki)
12.	stosuje własności działań odwrotnych do rozwiązywania prostych równań
13.	rozwiązuje proste zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania liczb naturalnych i ułamków
14.	dodaje i odejmuje w pamięci dodatnie i ujemne ułamki tego samego typu
15.	oblicza wartości dwu- i trzydziałaniowych wyrażeń zawierających dodawanie i odejmowanie ułamków tego samego typu
16.	rozwiązuje proste zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania dodatnich i ujemnych ułamków tego samego typu

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

1.	czyta ze zrozumieniem kilkudzaniowy tekst zawierający informacje liczbowe
2.	układa plan rozwiązania typowego zadania tekstowego
3.	weryfikuje odpowiedź do zadania tekstowego
4.	dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli liczby dodatnie i ujemne za pomocą kalkulatora
5.	nazywa rzędy pozycyjne od miliarda wzwyż
6.	zaokrągla liczbę z podaną dokładnością w trudniejszych przykładach
7.	wskazuje przybliżone położenie danej liczby na osi
8.	rozwiązuje zadania-łamigłówki z wykorzystaniem cech podzielności przez 2, 3, 4, 5, 9, 10, 100
9.	podaje wielokrotności liczb dwucyfrowych i większych
10.	podaje dzielniki liczb większych niż 100
11.	rozpoznaje liczby pierwsze i liczby złożone większe niż 100
12.	rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem NWD i NWW
13.	porządkuje rosnąco lub malejąco kilka dodatnich i ujemnych ułamków dziesiętnych i zwykłych
14.	dodaje kilka dodatnich i ujemnych ułamków zwykłych oraz dziesiętnych
15.	oblicza różnicę dodatniego ułamka zwykłego i dodatniego ułamka dziesiętnego
16.	odejmuje dodatnie i ujemne ułamki zwykłe oraz dziesiętne występujące w tej samej różnicy
17.	porównuje liczby z wykorzystaniem ich różnicy
18.	rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania dodatnich i ujemnych ułamków zwykłych oraz dziesiętnych występujących w tej samej sumie (różnicy)

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

1.	układa plan rozwiązania zadania tekstowego
2.	oblicza za pomocą kalkulatora wartości wyrażeń wielodziałaniowych
3.	wskazuje liczby, których zaokrąglenia spełniają podane warunki; określa, ile jest takich liczb
4.	rozumie różnicę między zaokrągleniem liczby a zaokrągleniem jej zaokrąglenia
5.	rozkłada liczby trzycyfrowe i większe na czynniki pierwsze
6.	rozkłada liczby na czynniki pierwsze, jeśli przynajmniej jeden z czynników jest liczbą większą niż 10
7.	oblicza NWD oraz NWW liczb trzycyfrowych i większych
8.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem NWD i NWW
9.	zamienia ułamek zwykły na dziesiętny przez rozszerzanie ułamka
10.	oblicza wartości wielodziałaniowych wyrażeń zawierających dodawanie i odejmowanie ułamków zwykłych i dziesiętnych
11.	rozwiązuje zadania tekstowe dotyczące porównywania ułamków z wykorzystaniem ich różnicy
12.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania liczb naturalnych i ułamków
13.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania (odejmowania) dodatnich i ujemnych ułamków zwykłych oraz dziesiętnych występujących w tej samej sumie (różnicy)

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

1.	przedstawia i interpretuje dane podane w nietypowych zadaniach
2.	zaokrągla czas do pełnych minut
3.	rozumie i stosuje dla danej liczby a będącej iloczynem dwóch liczb $n \cdot m$, podzielność przez każdy z jej czynników

4.	rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków zwykłych w kontekście praktycznym
5.	rozumie i stosuje algorytm pisemnego dodawania i odejmowania nietypowych liczb naturalnych, np.: dużych, o powtarzających się grupach cyfr, itd.

Dział III – Działania na liczbach – część 2

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

1.	mnoży i dzieli w pamięci liczby całkowite, dodatnie i ujemne ułamki dziesiętne oraz zwykłe (proste przypadki)
2.	mnoży pisemnie liczby naturalne i ułamki dziesiętne
3.	mnoży i dzieli dodatnie i ujemne ułamki zwykłe oraz liczby mieszane (proste przypadki)
4.	dzieli pisemnie liczby naturalne i ułamki dziesiętne przez liczby naturalne
5.	zaokrągla ułamki dziesiętne z dokładnością do części dziesiątych, setnych i tysięcznych
6.	wskazuje okres ułamka dziesiętnego nieskończonego okresowego
7.	stosuje zamiennie zapis ułamka okresowego w formie wielokropka lub nawiasu
8.	oblicza, jakim ułamkiem jednej liczby całkowitej jest druga liczba całkowita
9.	oblicza ułamek danej liczby całkowitej (proste przypadki)
10.	dopasowuje zapis rozwiązania do treści zadania (proste przypadki)

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

1.	szacuje iloczyn liczb całkowitych i ułamków dziesiętnych
2.	mnoży dodatnie i ujemne ułamki zwykłe oraz liczby mieszane
3.	dzieli ułamki zwykłe (dodatnie i ujemne)
4.	dzieli ułamki dziesiętne (dodatnie i ujemne)
5.	oblicza kwadraty i sześciany liczb całkowitych, dodatnich i ujemnych ułamków zwykłych oraz dziesiętnych
6.	zapisuje wynik dzielenia w postaci z resztą
7.	oblicza wartości wyrażeń złożonych z dwóch lub trzech działań na dodatnich i ujemnych ułamkach zwykłych oraz dziesiętnych
8.	rozwiązuje proste zadania tekstowe wymagające wykonania jednego działania na liczbach całkowitych, dodatnich i ujemnych ułamkach dziesiętnych oraz zwykłych
9.	rozwiązuje proste zadania tekstowe dotyczące średniej arytmetycznej
10.	znajduje okres rozwinięcia dziesiętnego ułamka, jeśli okres jest co najwyżej dwucyfrowy
11.	zaokrągla dane liczbowe do postaci, w której warto je znać lub są używane na co dzień
12.	oblicza ułamek danej liczby całkowitej
13.	oblicza liczbę na podstawie jej ułamka, jeśli licznik ułamka jest równy 1
14.	rozwiązuje proste zadania tekstowe dotyczące obliczania ułamka danej liczby
15.	układa zadania do prostego wyrażenia arytmetycznego

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

1.	oblicza iloczyny kilku liczb, wśród których są jednocześnie liczby całkowite, dodatnie i ujemne ułamki zwykłe oraz dziesiętne
2.	oblicza potęgi o wykładnikach naturalnych liczb całkowitych, dodatnich i ujemnych ułamków zwykłych oraz dziesiętnych
3.	rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach całkowitych, dodatnich i ujemnych ułamkach zwykłych oraz dziesiętnych
4.	dzieli wielocyfrowe liczby całkowite
5.	dzieli dodatnie i ujemne ułamki zwykłe oraz dziesiętne występujące jednocześnie w tym samym ilorazie
6.	oblicza wartości wyrażeń złożonych z więcej niż trzech działań na liczbach całkowitych, dodatnich i ujemnych ułamkach zwykłych oraz dziesiętnych (proste przypadki)
7.	zapisuje wynik dzielenia w różnych postaciach i interpretuje go stosownie do treści zadania
8.	rozwiązuje typowe zadania tekstowe wymagające wykonania mnożenia lub dzielenia
9.	zamienia ułamki zwykłe na ułamki dziesiętne skończone z wykorzystaniem dzielenia licznika przez mianownik
10.	znajduje okres rozwinięcia dziesiętnego ułamka
11.	używa kalkulatora do zamiany ilorazu dużych liczb na liczbę mieszaną z wykorzystaniem dzielenia z resztą
12.	oblicza ułamek danego ułamka zwykłego lub dziesiętnego
13.	oblicza liczbę na podstawie jej ułamka
14.	rozwiązuje typowe zadania tekstowe dotyczące obliczania ułamka danej liczby
15.	rozwiązuje typowe zadania tekstowe wymagające obliczenia liczby z danego jej ułamka

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

1.	oblicza wartości wyrażeń złożonych z więcej niż trzech działań na liczbach całkowitych, dodatnich i ujemnych ułamkach zwykłych oraz dziesiętnych (trudniejsze przypadki)
2.	oblicza wartość wyrażenia arytmetycznego podanego w postaci ułamka, w którym licznik i mianownik są wyrażeniami arytmetycznymi
3.	zapisuje wyrażenie o podanej wartości, spełniające podane warunki
4.	rozwiązuje trudniejsze zadania tekstowe wymagające wykonania kilku działań na liczbach całkowitych, dodatnich i ujemnych ułamkach dziesiętnych oraz zwykłych
5.	rozwiązuje zadania tekstowe dotyczące średniej arytmetycznej
6.	podaje cyfrę, która będzie na danym miejscu po przecinku w ułamku dziesiętnym okresowym
7.	stawia i sprawdza proste hipotezy dotyczące zamiany ułamków zwykłych na ułamki dziesiętne nieskończone okresowe oraz zaobserwowanych regularności
8.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe dotyczące obliczania ułamka danej liczby
9.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe wymagające obliczenia liczby z danego jej ułamka

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

1.	rozumie i stosuje algorytm pisemnego mnożenia nietypowych liczb naturalnych, np.: dużych, o powtarzających się grupach cyfr, itd.
2.	zamienia wynik dzielenia otrzymany na kalkulatorze w postaci ułamka nieskończonego okresowego na wynik dzielenia z resztą lub liczbę mieszaną
3.	oblicza w trudniejszych przypadkach ułamek danej liczby oraz liczbę z danego jej ułamka również w kontekście praktycznym
4.	rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z zastosowaniem mnożenia i dzielenia ułamków zwykłych w kontekście praktycznym
5.	znajduje różne sposoby rozwiązania tego samego zadania, przedstawiając analizę jego treści np.: sporządzając rysunek, wypisując dane i szukane, wprowadzając niewiadomą

Dział IV – Figury na płaszczyźnie

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

1.	używa ze zrozumieniem pojęć: koło i okrąg
2.	wskazuje środek, promień, średnicę, cięciwę koła i okręgu
3.	rysuje koła i okręgi o podanych promieniach lub średnicach
4.	mierzy odległość punktu od prostej
5.	wskazuje wierzchołek i ramiona kąta
6.	rozpoznaje rodzaje kątów
7.	rozdziela kąty wklęsłe i wypukłe
8.	mierzy kąty wypukłe
9.	rysuje kąty wypukłe o danych miarach
10.	konstruuje trójkąt o danych bokach
11.	rozpoznaje trójkąt ostrokątny, prostokątny i rozwartokątny
12.	rozpoznaje trójkąt równoboczny, równoramienny i różnoboczny
13.	oblicza miary kątów trójkąta (proste przypadki)
14.	wskazuje wysokości trójkąta
15.	wskazuje wierzchołek trójkąta, z którego prowadzona jest wysokość, i bok, do którego jest ona prostopadła
16.	oblicza pole trójkąta przy danej długości boku i prostopadłej do niego wysokości, wyrażonych w tej samej jednostce
17.	oblicza obwód wielokąta o długościach boków wyrażonych w tej samej jednostce
18.	rozpoznaje czworokąty i ich rodzaje
19.	wskazuje boki, wierzchołki i przekątne czworokąta
20.	opisuje własności różnych rodzajów czworokątów
21.	rysuje czworokąty spełniające podane warunki (proste przypadki)
22.	wskazuje wysokości czworokątów (o ile jest to możliwe)
23.	oblicza pole prostokąta, kwadratu, równoległoboku, rombu, trapezu, których wymiary są wyrażone w tej samej jednostce
24.	rysuje na kratce 5 mm trójkąty i czworokąty o danych wymiarach
25.	określa własności figur narysowanych na kratce
26.	odczytuje długości odcinków narysowanych na kratce 5 mm

27.	oblicza obwody figur narysowanych na kratce 5 mm
28.	oblicza pola trójkątów i czworokątów narysowanych na kratce 5 mm (proste przypadki)

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

1.	stosuje własności koła i okręgu do rozwiązywania prostych zadań geometrycznych
2.	korzysta ze skali do obliczania wymiarów figur
3.	szacuje miarę kąta w stopniach
4.	mierzy kąty
5.	rysuje kąty o danych miarach
6.	oblicza miary kątów na podstawie danych kątów przyległych, wierzchołkowych i dopełniających do 360°
7.	rozwiązuje proste zadania z zastosowaniem różnych rodzajów kątów
8.	stosuje nierówność trójkąta
9.	oblicza pole trójkąta przy danych dwóch bokach (wysokościach) i jednej wysokości (jednym boku), wyrażonych w tej samej jednostce
10.	oblicza pole trójkąta prostokątnego o danych przyprostokątnych, wyrażonych w tej samej jednostce
11.	oblicza obwód trójkąta przy danym jednym boku i podanych zależnościach między pozostałymi bokami
12.	oblicza miary kątów czworokąta (proste przypadki)
13.	oblicza obwód wielokąta o danych długościach boków
14.	klasyfikuje czworokąty
15.	oblicza pole prostokąta, kwadratu, równoległoboku, rombu, trapezu
16.	oblicza pole kwadratu przy danym obwodzie
17.	oblicza pola wielokątów, stosując podział wielokąta na dwa czworokąty
18.	rozwiązuje proste zadania dotyczące własności czworokątów i ich pól

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

1.	stosuje własności kątów powstałych w wyniku przecięcia prostą dwóch prostych równoległych
2.	rozwiązuje typowe zadania z wykorzystaniem własności kątów
3.	oblicza miary kątów trójkąta i czworokąta (bardziej złożone przypadki)
4.	oblicza długość podstawy (wysokość) trójkąta, gdy są znane jego pole i wysokość (długość podstawy)
5.	oblicza pole wielokąta powstałego po odcięciu z prostokąta części w kształcie trójkątów prostokątnych
6.	rysuje czworokąty spełniające podane warunki
7.	rozwiązuje typowe zadania dotyczące obwodów czworokątów
8.	oblicza długość boku (wysokość) równoległoboku przy danym polu i danej wysokości (długości boku)
9.	ustala długości odcinków narysowanych na kratce innej niż 5 mm, której jednostka jest podana

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

1.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z wykorzystaniem własności koła i okręgu
2.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z wykorzystaniem odległości punktu od prostej
3.	wyznacza miarę kąta wklęsłego
4.	wskazuje oraz oblicza miary różnych rodzajów kątów na bardziej złożonych rysunkach
5.	rozwiązuje nietypowe zadania z wykorzystaniem własności kątów
6.	oblicza wysokości trójkąta przy danych bokach i jednej wysokości
7.	rozwiązuje trudniejsze zadania dotyczące pola trójkąta
8.	rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące obliczania miar kątów trójkątów i czworokątów
9.	oblicza wysokość trapezu przy danych podstawach i polu
10.	oblicza długość podstawy trapezu o danym polu, danej wysokości i danej długości drugiej podstawy
11.	oblicza pola wielokątów metodą podziału na czworokąty lub uzupełniania do większych wielokątów, również narysowanych na kratce
12.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe dotyczące obwodów i pól figur, również narysowanych na kratce

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

1.	rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem własności koła i okręgu
2.	rysuje figury przystające do danych wyłącznie za pomocą cyrkla i linijki
3.	rysuje proste prostopadłe i proste równoległe wyłącznie za pomocą cyrkla i linijki
4.	dzieli dany odcinek na połowy wyłącznie za pomocą cyrkla i linijki
5.	rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące obwodów figur powstałych z podziału danej figury na dwie mniejsze
6.	oblicza pole danej figury narysowanej na kratce, o wierzchołkach w punktach kratowych, uzupełniając ją do

	większych wielokątów i przedstawiając jej pole, jako różnicę pól
--	--

Dział V – Równania

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

1.	wskazuje lewą i prawą stronę równania
2.	oznacza niewiadomą za pomocą litery
3.	układa równania do prostych zadań tekstowych
4.	sprawdza, czy dana liczba jest rozwiązaniem równania, obliczając wartość lewej i prawej strony równania (proste przypadki)
5.	rozwiązuje proste równania typu: $ax + b = c$
6.	sprawdza poprawność otrzymanego rozwiązania równania
7.	upraszcza równania, w których niewiadoma występuje po jednej stronie, np. $2 \cdot x - 7 + x = 8$
8.	analizuje treść zadania tekstowego, ustala wielkości dane i niewiadome (proste przypadki)
9.	określa kolejne kroki rozwiązania zadania tekstowego (proste przypadki)

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

1.	układa równanie, którego rozwiązaniem jest dana liczba
2.	sprawdza rozwiązanie równania z warunkami zadania
3.	rozwiązuje równania typu: $2 \cdot x - 7 + x = 8$
4.	rozwiązuje proste zadania tekstowe za pomocą równań
5.	rozwiązuje proste zadania geometryczne za pomocą równań

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

1.	układa równania do typowych zadań tekstowych
2.	układa zadania tekstowe do prostego równania
3.	sprawdza, czy podana liczba jest rozwiązaniem danego równania (trudniejsze przypadki)
4.	wskazuje równania, które potrafi rozwiązać poznanymi metodami
5.	upraszcza równania typu: $2 \cdot x - 7 + x - 18 = 8 + x - 17 - 5 \cdot x$
6.	analizuje treść zadania tekstowego, ustala wielkości dane i niewiadome
7.	określa kolejne kroki rozwiązania zadania tekstowego
8.	układa równania do zadań tekstowych
9.	rozwiązuje typowe zadania tekstowe za pomocą równań
10.	rozwiązuje typowe zadania geometryczne za pomocą równań

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

1.	układa równania do zadań tekstowych
2.	układa zadania tekstowe do danego równania
3.	wskazuje przykłady równań, które mają jedno rozwiązanie, kilka rozwiązań, nieskończenie wiele rozwiązań lub nie mają rozwiązań
4.	ustala, jakie operacje zostały wykonane na równaniach równoważnych
5.	rozwiązuje równania typu: $2 \cdot x - 7 + x - 18 = 8 + x - 17 - 5 \cdot x$
6.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe za pomocą równań
7.	rozwiązuje nietypowe zadania geometryczne za pomocą równań

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

1.	rozwiązuje trudniejsze zadania tekstowe za pomocą równań liniowych wybierając niewiadomą na różne sposoby
2.	układa trudniejsze równania, którego rozwiązaniem jest dana liczba
3.	rozwiązuje równania przez wykonywanie operacji odwrotnych
4.	rozwiązuje równania liniowe z jedną niewiadomą o podwyższonym stopniu trudności, także zawierające nawiasy
5.	rozwiązuje zadania dotyczące wieku osób, sporządzając odpowiednie tabele
6.	rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności w kontekście praktycznym

Dział VI – Bryły

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

1.	rozpoznaje oraz nazywa ostrosłupy i graniastosłupy proste
----	---

2.	wskazuje oraz nazywa podstawy, ściany boczne, krawędzie, wierzchołki ostrosłupa i graniastosłupa
3.	podaje liczbę wierzchołków, krawędzi i ścian graniastosłupa i ostrosłupa o danej podstawie
4.	rysuje rzut graniastosłupa prostego i ostrosłupa
5.	oblicza objętość bryły zbudowanej z sześciątów jednostkowych
6.	oblicza objętość sześcianu o danej długości krawędzi
7.	oblicza objętość prostopadłościanu o wymiarach podanych w tej samej jednostce
8.	zamienia jednostki długości (w przypadkach typu $2\text{ cm } 7\text{ mm} = 27\text{ mm}$)
9.	stosuje jednostki objętości i pojemności
10.	rozpoznaje siatki graniastosłupów i ostrosłupów
11.	dopasowuje bryłę do jej siatki
12.	rozpoznaje i nazywa graniastosłup na podstawie jego siatki
13.	określa na podstawie siatki wymiary wielościanu
14.	rysuje siatki prostopadłościanów o podanych wymiarach
15.	rozumie pojęcie pola powierzchni całkowitej graniastosłupa

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

1.	oblicza objętość graniastosłupa prostego przy danym polu podstawy i danej wysokości bryły
2.	rozwiązuje proste zadania dotyczące objętości i pojemności
3.	zamienia jednostki długości
4.	wyraża objętość danej bryły w różnych jednostkach (proste przypadki)
5.	rozwiązuje proste zadania tekstowe z wykorzystaniem jednostek pola, objętości i pojemności
6.	wskazuje na siatce graniastosłupa i ostrosłupa sklejane wierzchołki i krawędzie
7.	oblicza pole powierzchni całkowitej prostopadłościanu o wymiarach podanych w tej samej jednostce
8.	rozwiązuje proste zadania tekstowe dotyczące pola powierzchni całkowitej prostopadłościanu

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

1.	określa rodzaj graniastosłupa lub ostrosłupa na podstawie informacji o liczbie jego wierzchołków, krawędzi lub ścian
2.	oblicza objętość prostopadłościanu o wymiarach podanych w różnych jednostkach
3.	oblicza objętość prostopadłościanu, którego wymiary spełniają podane zależności
4.	oblicza objętość graniastosłupa o podanej wysokości i podstawie, której pole potrafi obliczyć
5.	rozwiązuje typowe zadania tekstowe z wykorzystaniem różnych jednostek pola, objętości i pojemności
6.	oblicza objętość graniastosłupa na podstawie jego siatki
7.	wskazuje na siatce ściany bryły, które są sąsiadujące, równoległe, prostopadłe
8.	oblicza pole powierzchni całkowitej graniastosłupa o podanych wymiarach
9.	rozwiązuje typowe zadania tekstowe z wykorzystaniem pola powierzchni całkowitej i objętości

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

1.	oblicza pole podstawy (wysokość) graniastosłupa przy danych objętości i wysokości bryły (danym polu podstawy)
2.	oblicza wysokość graniastosłupa przy danej objętości i danym polu podstawy
3.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe dotyczące objętości graniastosłupa prostego
4.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z wykorzystaniem różnych jednostek pola, objętości i pojemności
5.	rysuje siatki graniastosłupów prostych
6.	oblicza pole powierzchni całkowitej ostrosłupa o podanych wymiarach
7.	oblicza długość krawędzi sześcianu przy danym jego polu powierzchni
8.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z wykorzystaniem pola powierzchni całkowitej i objętości

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

1.	rozpoznaje bryły platońskie i podaje ich nazwy
2.	podaje liczbę wierzchołków, krawędzi i ścian w danych bryłach foremnych, półforemnych i gwiaździstych
3.	projektuje siatki i wykonuje modele brył platońskich i innych nietypowych brył
4.	oblicza pola powierzchni i sumy krawędzi brył platońskich

Dział VII – Matematyka i my

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

1.	odeczytuje dane zamieszczone w tabelach
2.	rozwiązuje proste zadania tekstowe z wykorzystaniem danych podanych w jednej tabeli

3.	odczytuje dane przedstawione na diagramie
4.	odczytuje dane przedstawione na wykresie
5.	interpretuje 1% jako 1/100 całości
6.	ustala, jaki procent figury został zamalowany
7.	wyraża procenty za pomocą ułamków
8.	oblicza procent liczby naturalnej w przypadkach: 10%, 25%, 50%
9.	interpretuje prędkość jako drogę pokonaną w danej jednostce czasu
10.	oblicza prędkość w km/h przy drodze podanej w km i czasie podanym w pełnych godzinach
11.	czas określony jako ułamek godziny wyraża w postaci minut
12.	czas określony w minutach wyraża jako część godziny
13.	oblicza wartość wyrażenia algebraicznego dla podanych wartości zmiennych
14.	zapisuje proste wyrażenia algebraiczne opisujące zależności podane w kontekście praktycznym
15.	posługuje się mapą i planem w podstawowym zakresie
16.	rozpoznaje kierunki geograficzne w terenie i na mapie
17.	stosuje różne sposoby zapisywania skali (liczbowa, liniowa, mianowana)
18.	mierzy odległość między obiektami na planie, mapie

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

1.	stosuje skróty w zapisie liczb (np. 5,7 tys., 1,42 mln)
2.	tworzy diagram ilustrujący zbiór danych
3.	rozwiązuje proste zadania tekstowe z wykorzystaniem danych przedstawionych na diagramie
4.	rozwiązuje proste zadania tekstowe z wykorzystaniem danych przedstawionych na wykresie
5.	wyraża ułamki za pomocą procentów
6.	oblicza, jakim procentem całości jest dana wielkość w przypadkach 10%, 25%, 50%
7.	rozwiązuje elementarne zadania tekstowe dotyczące procentów
8.	oblicza długość drogi w km przy prędkości podanej w km/h i czasie podanym w pełnych godzinach
9.	oblicza czas w godzinach przy drodze podanej w km i prędkości podanej w km/h
10.	rozwiązuje elementarne zadania tekstowe dotyczące prędkości
11.	oblicza prędkość w km/h przy drodze podanej w km i czasie, który jest ułamkiem godziny
12.	oblicza długość drogi w km przy prędkości podanej w km/h i czasie, który jest ułamkiem godziny
13.	oblicza czas, który jest ułamkiem godziny, przy drodze podanej w km i prędkości podanej w km/h
14.	rozwiązuje elementarne zadania tekstowe dotyczące prędkości
15.	dopasowuje opis słowny do wzoru
16.	dopasowuje wzór do opisu słownego
17.	rozwiązuje proste zadania tekstowe wymagające wykorzystania podanego wzoru
18.	zamienia skalę liczbową na mianowaną
19.	oblicza rzeczywistą odległość między obiektami na podstawie planu, mapy
20.	oblicza odległość między obiektami na planie, mapie na podstawie ich rzeczywistej odległości w terenie

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

1.	projektuje tabele potrzebne do zapisania zgromadzonych danych
2.	interpretuje dane zamieszczone w tabeli, przedstawione na diagramie lub wykresie
3.	rozwiązuje zadania tekstowe z wykorzystaniem danych podanych w kilku tabelach
4.	oblicza dany procent liczby naturalnej
5.	oblicza, jakim procentem całości jest dana wielkość
6.	oblicza prędkość przy podanej drodze i podanym czasie
7.	oblicza prędkość średnią
8.	oblicza długość drogi przy podanej prędkości i podanym czasie
9.	oblicza czas przy podanej drodze i podanej prędkości
10.	zapisuje w postaci wyrażenia algebraicznego zauważone zależności
11.	rozwiązuje zadania tekstowe wymagające wykorzystania podanego wzoru
12.	odczytuje informacje podane na mapie, planie

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

1.	rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem danych zamieszczonych w tabelach, przedstawionych na diagramie lub wykresie
2.	rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności dotyczące procentów
3.	rozwiązuje zadania tekstowe dotyczące co najmniej dwóch różnych prędkości lub gdy rozwiązanie wymaga

	zamiany jednostek długości i/lub czasu
4.	znajduje wartość zmiennej dla podanej wartości wyrażenia algebraicznego
5.	rozwiązuje bardziej złożone problemy i zadania tekstowe wymagające korzystania z mapy, planu

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

1.	rozwiązuje trudniejsze zadania, których dane przedstawione są w tabelach, na diagramach i prostych wykresach
2.	interpretuje dane przedstawione na nietypowych diagramach
3.	rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem obliczania procentu danej liczby oraz ustalenia, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba
4.	oblicza średnią prędkość przy różnych prędkościach na poszczególnych odcinkach trasy
5.	oblicza czas, który upłynie od startu do momentu spotkania dwóch obiektów, poruszających się z różną prędkością na zadanej trasie
6.	rozpoznaje te same wzory zapisane w różnej postaci

Dział VIII – Matematyka na co dzień

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

1.	szacuje koszt zakupu określonej ilości towaru przy podanej cenie jednostkowej
2.	zamienia jednostki masy
3.	rozwiązuje elementarne zadania tekstowe dotyczące zakupów
4.	oblicza rzeczywiste wymiary figur narysowanych w skali
5.	oblicza pola czworokątów na podstawie wymiarów odczytanych z rysunków
6.	oblicza obwody i pola powierzchni pomieszczeń o podanych wymiarach
7.	zamienia jednostki długości (w przypadkach typu 2 m 63 cm = 263 cm)
8.	odczytuje dane przedstawione na rysunku, w tabeli, cenniku, na diagramie lub na mapie
9.	odczytuje informacje z rozkładu jazdy
10.	posługuje się mapą i planem w podstawowym zakresie
11.	rozpoznaje kierunki geograficzne w terenie i na mapie
12.	mierzy odległość między obiektami na planie, mapie
13.	zamienia jednostki czasu
14.	stosuje cyfry rzymskie do zapisu dat
15.	przyporządkowuje podany rok odpowiedniemu stuleciu

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli:

1.	oblicza, ile towaru można kupić za daną kwotę przy podanej cenie jednostkowej
2.	zamienia jednostki długości
3.	rozwiązuje zadania z wykorzystaniem jednostek: ar i hektar
4.	rozwiązuje proste zadania tekstowe dotyczące pól powierzchni w sytuacjach praktycznych
5.	oblicza rzeczywistą odległość między obiektami na podstawie planu, mapy
6.	oblicza odległość między obiektami na planie, mapie na podstawie ich rzeczywistej odległości w terenie
7.	rozwiązuje proste zadania tekstowe dotyczące obliczeń związanych z podróżą
8.	rozwiązuje proste zadania tekstowe z wykorzystaniem danych podanych w tabeli, tekście, na diagramie

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli:

1.	rozwiązuje typowe zadania tekstowe dotyczące zakupów
2.	zaokrągla do pełnych groszy kwoty typu 5,638 zł
3.	planuje zakupy z uwzględnieniem różnych rodzajów opakowań i cen
4.	oblicza pola i obwody figur, których wymiary są podane w skali
5.	rozwiązuje typowe zadania tekstowe dotyczące obwodu i pola powierzchni w sytuacjach praktycznych
6.	odczytuje informacje podane na mapie, planie
7.	oblicza prędkość średnią

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli:

1.	rozwiązuje zadania, które wymagają wyszukania informacji np. w encyklopedii, gazetach, internecie
2.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe dotyczące obwodu i pola powierzchni w sytuacjach praktycznych
3.	rozwiązuje bardziej złożone problemy i zadania tekstowe wymagające korzystania z mapy, planu
4.	zbiera, analizuje i interpretuje informacje potrzebne do zaplanowania podróży
5.	rozwiązuje złożone zadania tekstowe dotyczące obliczeń związanych z podróżą

6.	rozwiązuje złożone zadania tekstowe z wykorzystaniem danych podanych w tabeli, tekście, na diagramie
----	--

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli:

1.	samodzielnie wyszukuje informacje potrzebne do rozwiązania trudniejszych zadań dotyczących obliczeń pieniężnych i rozwiązuje te zadania
2.	planuje i sporządza kalkulację kosztów kilkudniowej wycieczki klasowej, opierając się na informacjach samodzielnie wyszukanych w różnych dostępnych źródłach
3.	rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe związane z prawidłowym odżywianiem się i masą ciała

Wymagania edukacyjne klasa 6

Klasa 6

Podstawa programowa określa cele kształcenia, a także obowiązkowy zakres treści programowych i oczekiwanych umiejętności, które uczeń o przeciętnych uzdolnieniach powinien przyswoić na danym etapie kształcenia. Opisanie w niej wymagania szczegółowe można przypisać do pięciu kategorii.

- 1. Analizowanie i rozwiązywanie problemów** – problemy powinny być raczej proste i dotyczyć zagadnień, z którymi uczniowie spotykają się w szkole (np. na matematyce) lub na co dzień; rozwiązania mogą przyjmować postać planu działania, algorytmu lub programu (nie należy wymagać od uczniów biegłości w programowaniu w jakimkolwiek języku).
- 2. Posługiwanie się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi** – uczniowie powinni w trakcie lekcji bez większych problemów wykonywać konkretne zadania za pomocą dostępnego oprogramowania, w tym sprawnie korzystać z menu, pasków narzędzi i pomocy programów użytkowych i narzędziowych, oraz tworzyć dokumenty i przedstawiać efekty swojej pracy np. w postaci dokumentu tekstowego lub graficznego, arkusza, prezentacji, programu czy wydruku.
- 3. Zarządzanie informacjami oraz dokumentami** – uczniowie powinni umieć wyszukiwać informacje, porządkować je, analizować, przedstawiać w syntetycznej formie i udostępniać, a także gromadzić i organizować pliki w sieci lokalnej lub w chmurze.
- 4. Przestrzeganie zasad bezpiecznej pracy z komputerem** – uczniowie powinni przestrzegać regulaminu pracowni komputerowej oraz zasad korzystania z sieci lokalnej i rozległej, a także rozumieć zagrożenia związane z szybkim rozwojem technologii informacyjnej.
- 5. Przestrzeganie prawa i zasad współżycia** – uczniowie powinni przestrzegać praw autorskich dotyczących korzystania z oprogramowania i innych utworów, a podczas korzystania z sieci i pracy w chmurze stosować się do zasad netykiety.

Ocenianie uczniów na lekcjach informatyki powinno być zgodne z założeniami szkolnego systemu oceniania. Uczniom i rodzicom powinny być znane wymagania stawiane przez nauczycieli i sposoby oceniania. Niniejszy dokument zawiera najważniejsze informacje, które można zaprezentować na początku roku szkolnego. Ważne jest, aby standardowej ocenie towarzyszył opis osiągnięć ucznia – szczególnie uwagi dotyczące sposobu rozumowania, podejścia do zagadnienia. Trzeba pamiętać, że treści programowe są różnorodne. Obejmują zarówno operowanie elementami algorytmiki, jak i posługiwanie się narzędziami informatycznymi, czyli technologią informacyjną. Umiejętności te należy oceniać w sposób równorzędny, ponieważ zdarza się, że uczniowie, którzy świetnie radzą sobie z programami użytkowymi, mają duże trudności z rozwiązywaniem problemów w postaci algorytmicznej, i odwrotnie – uczniowie rozwiązujący trudne problemy algorytmiczne i potrafiący sprawnie programować słabo posługują się programami użytkowymi. Należy uświadamiać uczniom ich braki, ale wystawiając ocenę, przykładać większą wagę do mocnych stron.

AUTORZY: W. Jochemczyk, W. Kranas, I. Krajewska-Kranas, A. Samulska, M. Wyczółkowski

Sprawdzając wiadomości i umiejętności uczniów, należy brać pod uwagę osiem form aktywności.

Forma aktywności	Częstość formy	Uwa
zadania i ćwiczenia wykonywane podczas lekcji	na każdej lekcji	oceniać należy przede wszystkim zgodność efektu pracy ucznia nad zadaniami i ćwiczeniami z postawionym problemem (np. czy funkcja utworzona przez ucznia daje
praca na lekcji	na każdej lekcji	oceniać należy sposób pracy, aktywność, przestrzeganie
odpowiedzi ustne, udział w	czasami	
sprawdziany	po każdym dziale	mogą mieć formę testu
prace domowe	czasami	jeśli praca domowa wymaga użycia komputera, należy przypomnieć uczniom, że w razie potrzeby mogą skorzystać z komputera np. w bibliotece lub w
referaty, opracowania, projekty	czasami	
przygotowanie do lekcji	w razie potrzeby	oceniać należy pomysły i materiały przygotowane do pracy
udział w konkursach		nieobowiązkowa forma aktywności; przejście do kolejnych etapów powinno

Opis wymagań ogólnych, które uczeń musi spełnić, aby uzyskać daną ocenę

Ocena celująca (6) – uczeń wykonuje samodzielnie i bezbłędnie wszystkie zadania z lekcji oraz dostarczone przez nauczyciela trudniejsze zadania dodatkowe; jest aktywny i pracuje systematycznie; posiada wiadomości i umiejętności wykraczające poza te, które są wymienione w planie wynikowym; w konkursach informatycznych przechodzi poza etap szkolny; w razie potrzeby pomaga nauczycielowi (np. przygotowuje potrzebne na lekcję materiały pomocnicze, pomaga kolegom w pracy); pomaga nauczycielom innych przedmiotów w wykorzystaniu komputera na ich lekcjach.

Ocena bardzo dobra (5) – uczeń wykonuje samodzielnie i bezbłędnie wszystkie zadania z lekcji; jest aktywny i pracuje systematycznie; posiada wiadomości i umiejętności wymienione w planie wynikowym; w razie potrzeby pomaga nauczycielowi (np. pomaga kolegom w pracy).

Ocena dobra (4) – uczeń wykonuje samodzielnie i niemal bezbłędnie łatwiejsze oraz niektóre trudniejsze zadania z lekcji; pracuje systematycznie i wykazuje postępy; posiada wiadomości i umiejętności wymienione w planie wynikowym.

Ocena dostateczna (3) – uczeń wykonuje łatwe zadania z lekcji, czasem z niewielką pomocą, przeważnie je kończy; stara się pracować systematycznie i wykazuje postępy; posiada większą część wiadomości i umiejętności wymienionych w planie wynikowym.

Ocena dopuszczająca (2) – uczeń czasami wykonuje łatwe zadania z lekcji, niektórych zadań nie kończy; posiada tylko część wiadomości i umiejętności wymienionych w planie wynikowym, jednak brak systematyczności nie przekreśla możliwości uzyskania przez niego podstawowej wiedzy informatycznej oraz odpowiednich umiejętności w toku dalszej nauki.

Uwagi dodatkowe

- Jeśli przyjęte w szkole zasady na to pozwalają, nie trzeba wymagać od uczniów prowadzenia zeszytu (należy wówczas poprosić o gromadzenie wydruków oraz notatek wykonywanych podczas lekcji w teczce lub segregatorze). Konieczne jest natomiast systematyczne zapisywanie wykonanych w pracowni ćwiczeń w określonym miejscu w sieci lokalnej lub w chmurze. Można też poprosić uczniów o przynoszenie na lekcje pamięci USB – w celu prowadzenia własnego archiwum plików.
- Warto zachęcać uczniów do samodzielnego oceniania swojej pracy – powinni umieć stwierdzić, czy ich rozwiązanie jest poprawne. W miarę możliwości należy uzasadniać oceny i dyskutować je z uczniami.
- Aby poprawić ocenę, uczeń powinien wykonać powtórnie najgorzej ocenione zadania (lub zadania podobnego typu) w trakcie prowadzonych w pracowni zajęć dodatkowych albo w domu, jeśli jest taka możliwość i można wierzyć, że dziecko będzie pracować samodzielnie.
- Uczeń powinien mieć możliwość zgłoszenia nieprzygotowania dwa razy w semestrze. Nieprzygotowanie powinno zostać zgłoszone przed rozpoczęciem lekcji (np. podczas sprawdzania obecności). Nie zwalnia ono ucznia z udziału w lekcji – jeśli to konieczne, uczniowi powinni podczas zajęć pomagać nauczyciel i koledzy.
- Uczeń, który był dłużej nieobecny, powinien w miarę możliwości nadrobić istotne ćwiczenia i zadania wykonane na opuszczonych lekcjach. Można określić, że jeśli np. liczba niewykonanych ćwiczeń przekroczy 20% wszystkich prac z danego działu, uczeń powinien to nadrobić.

AUTORZY: W. Jochemczyk, W. Kranas, I. Krajewska-Kranas, A. Samulska, M. Wyczółkowski

Katalog wymagań programowych na poszczególne oceny szkolne

Nr lekcji	Temat lekcji	Omawiane zagadnienia	Ocenę	Zgodnie z wymaganiami programowymi uczniów:
1. Lekcje z aplikacjami				
1	Zaczynamy!	Bezpieczeństwo i higiena pracy z komputerem, cyberprzemoc, uzależnienie od komputera i internetu.	2	wymienia i stosuje podstawowe zasady BHP obowiązujące podczas pracy z komputerem;
			3	wyjaśnia, czym jest Dzień Bezpiecznego Internetu (DBI) i jak się go obchodzi w szkole;
			4	wymienia zasady ustawiania bezpiecznego hasła.
			5	zna cele DBI; organizuje pracę, uwzględniając stopień ważności zadań i pilność ich wykonania.
			6	wymienia osoby i instytucje mogące udzielić pomocy w razie problemów powstałych w wyniku pracy z komputerem i korzystania z internetu; czynnie uczestniczy w organizacji DBI na terenie szkoły.
2	Porządki	Usuwanie zbędnych plików, porządkowanie prac, tworzenie jednego dokumentu z dostępem do wielu prac.	2	wymienia czynniki spowalniające pracę komputera.
			3	zwalnia przestrzeń dyskową poprzez usunięcie niepotrzebnych plików.
			4	tworzy w dokumencie tekstowym odnośniki do zasobów zapisanych na dysku; eksportuje plik tekstowy do pliku PDF.
			5	wymienia podzespoły komputera wpływające na jego sprawność; usuwa z systemu pliki tymczasowe.
			6	przygotowuje prezentację na temat podzespołów wpływających na sprawność komputera;
3	Logogryfy i krzyżówki	Modyfikacja tabeli, przygotowanie listy numerowanej – edytor tekstu Microsoft Word.	2	z pomocą nauczyciela korzysta z edytora tekstu; wypełnia treścią tabelę wstawioną przez nauczyciela.
			3	wstawia tabelę w edytorze tekstu, wypełnia ją treścią i formatuje; tworzy listę numerowaną.
			4	modyfikuje obramowanie i cieniowanie komórek tabeli; wpisuje tekst zgodnie z podstawowymi zasadami edycji.
			5	dba o czytelność i estetykę dokumentu (m.in. formatuje wpisany tekst, z rozmysłem).
			6	wykazuje się kreatywnością w realizacji zadań.

AUTORZY: W. Jochemczyk, W. Kranas, I. Krajewska-Kranas, A. Samulska, M.

AUTORZY: W. Jochemczyk, W. Kranas, I. Krajewska-Kranas, A. Samulska, M.

Nr lekcji	Temat lekcji	Omawiane zagadnienia	Oce- na	Zgodnie z wymaganiami programowymi uczeń:
4	Obrazy z ekranu	Wykonywanie zrzutów ekranowych, tworzenie instrukcji gry – narzędzie Wycinanie, edytor tekstu Microsoft Word.	2	- z pomocą nauczyciela korzysta z edytora tekstu; - tworzy dokument tekstowy.
			3	- w podstawowym zakresie samodzielnie korzysta z edytora tekstu; - przygotowuje zrzut ekranu.
			4	- zaznacza wybrane fragmenty zrzutu ekranu i wkleja je do edytora tekstu; - dba o czytelność dokumentu (m.in. formatuje wpisany tekst, z rozmysłem rozmieszcza elementy na stronie).
			5	dba o estetykę dokumentu (m.in. dopracowuje wygląd elementów graficznych).
			6	wykazuje się kreatywnością w realizacji zadań.
5	Multimedia Ina instrukcja	Opracowanie prezentacji ze zrzutami ekranu i dźwiękiem, zapisanie jej w formie filmu – program do prezentacji Microsoft PowerPoint.	2	z pomocą nauczyciela tworzy prezentację.
			3	- w podstawowym zakresie samodzielnie korzysta z programu do tworzenia prezentacji; - tworzy prezentację zawierającą zrzuty ekranu.
			4	nagrywa narrację w edytorze dźwięku i dodaje ją do slajdów.
			5	- tworzy film z prezentacji; - dba o estetykę prezentacji; - prezentuje efekty swojej pracy szerokiemu gronu odbiorców.
			6	wykazuje się kreatywnością w realizacji zadań.
6	Obrazki z figur	Tworzenie rysunków z figur geometrycznych – edytor grafiki wektorowej Inkscape.	2	z pomocą nauczyciela stosuje w edytorze grafiki wektorowej narzędzia kształtów i tworzy proste figury geometryczne.
			3	- wykorzystuje w edytorze grafiki wektorowej narzędzia kształtów; - tworzy w edytorze grafiki wektorowej figury geometryczne.
			4	- przekształca w edytorze grafiki wektorowej figury geometryczne; - tworzy w edytorze grafiki wektorowej prosty rysunek złożony z figur geometrycznych.
			5	tworzy w edytorze grafiki wektorowej zaawansowany rysunek złożony z figur
			6	wykazuje się kreatywnością w realizacji zadań.

AUTORZY: W. Jochemczyk, W. Kranas, I. Krajewska-Kranas, A. Samulska, M.

Nr lekcji	Temat lekcji	Omawiane zagadnienia	Oce	Zgodnie z wymaganiami programowymi uczeń:
7	Wektorowe zaproszenie	Pisanie tekstów, zamiana fotografii na grafikę wektorową – edytor grafiki wektorowej Inkscape.	2	• z pomocą nauczyciela pisze tekst w edytorze grafiki wektorowej.
			3	• pisze tekst w edytorze grafiki wektorowej.
			4	• modyfikuje tekst w edytorze grafiki wektorowej; • zamienia fotografię na grafikę wektorową.
			5	• wykorzystuje grafikę i narzędzie Tekst w edytorze grafiki wektorowej do tworzenia
			6	• wykazuje się kreatywnością w realizacji zadań.
8	Talerz zdrowia	Tworzenie infografiki, graficzna prezentacja danych – edytor tekstu Microsoft Word, arkusz kalkulacyjny Microsoft Excel, edytor grafiki Paint.	2	• tworzy dokument tekstowy; • przygotowuje prostą grafikę.
			3	• w podstawowym zakresie samodzielnie korzysta z narzędzi niezbędnych do realizacji zadania, np. edytora tekstu, edytora grafiki, arkusza kalkulacyjnego; • sprawnie współpracuje w grupie.
			4	• aktywnie poszukuje informacji na wybrany temat, korzystając z różnych źródeł.
			5	• tworzy infografiki na wybrany temat; • prezentuje efekty swojej pracy szerokiemu gronu odbiorców.
			6	• organizuje pracę grupy; • wykazuje się kreatywnością w realizacji zadań.
2. Lekcje ze Scratchem				
9	Ukryte liczby	Analiza zadania, metoda znajdowania elementu największego i najmniejszego w danym zbiorze.	2	• korzysta w Scratchu z aplikacji do znajdowania elementu największego.
			3	• omawia sposób ustawiania według wzrostu.
			4	• dokonuje analizy prostego zadania.
			5	• dokonuje analizy bardziej skomplikowanych zadań; • opisuje metodę znajdowania minimum i maksimum w danym zbiorze.
			6	• znajduje element najmniejszy i największy w danym zbiorze.

AUTORZY: W. Jochemczyk, W. Kranas, I. Krajewska-Kranas, A. Samulska, M.

Nr lekcji	Temat lekcji	Omawiane zagadnienia	Oce	Zgodnie z wymaganiami programowymi uczeń:
10	Poszukaj minimum	Zastosowanie listy do przechowywania danych, znajdowanie najmniejszej wartości.	2	• z pomocą nauczyciela tworzy w Scratchu listę.
			3	• tworzy w Scratchu listę; • losuje wartości liczbowe.
			4	• na podstawie wskazówek w podręczniku tworzy w Scratchu projekt znajdowania minimum
			5	• projektuje w Scratchu program realizujący znajdowanie minimum lub maksimum.
			6	• projektuje w Scratchu program realizujący znajdowanie minimum i maksimum
11	Znajdź szóstkę!	Szukanie elementu w nieuporządkowanym zbiorze.	2	• układa bloki w projekcie Scratcha według instrukcji nauczyciela.
			3	• z pomocą nauczyciela projektuje w Scratchu program realizujący poszukiwanie elementu w zbiorze nieuporządkowanym.
			4	• na podstawie wskazówek w podręczniku projektuje w Scratchu program realizujący poszukiwanie elementu w zbiorze nieuporządkowanym.
			5	• projektuje w Scratchu program realizujący poszukiwanie elementu w zbiorze nieuporządkowanym
			6	• rozbudowuje w Scratchu program realizujący poszukiwanie elementu w zbiorze nieuporządkowanym; • projektuje w Scratchu program realizujący zliczanie elementów w zbiorze nieuporządkowanym
12	Czy komputer umie mnożyć?	Tworzenie nowego bloku z obliczeniami, działania na liczbach i napisach, ćwiczenie umiejętności mnożenia.	2	• opisuje sposób mnożenia dwóch liczb.
			3	• planuje sposób mnożenia dwóch liczb; • z pomocą nauczyciela projektuje w Scratchu program realizujący mnożenie.
			4	• na podstawie wskazówek w podręczniku projektuje w Scratchu program realizujący mnożenie
			5	• projektuje w Scratchu program realizujący mnożenie; • wykorzystuje operatory matematyczne do wykonywania w projekcie obliczeń; • tworzy nowy blok z parametrami.
			6	• wprowadza do projektu modyfikacje według własnych pomysłów.

AUTORZY: W. Jochemczyk, W. Kranas, I. Krajewska-Kranas, A. Samulska, M.

Nr lekcji	Temat lekcji	Omawiane zagadnienia	Oce na	Zgodnie z wymaganiami programowymi uczeń:
1 3	Pomnóż!	Tworzenie testu sprawdzającego znajomość tabliczki mnożenia.	2	• opisuje zasady testu sprawdzającego znajomość tabliczki mnożenia.
			3	• z pomocą nauczyciela projektuje w Scratchu test sprawdzający znajomość tabliczki mnożenia
			4	• na podstawie wskazówek w podręczniku projektuje w Scratchu test sprawdzający znajomość tabliczki mnożenia; • korzysta z rozbudowanych bloków warunkowych
			5	• projektuje w Scratchu test sprawdzający znajomość tabliczki mnożenia; • korzysta z komunikacji z użytkownikiem.
			6	• rozbudowuje projekt według własnych pomysłów.
1 4	Zgadnij liczbę!	Wprowadzenie do wyszukiwania binarnego (czyli wyszukiwania przez połowienie przedziału), tworzenie skryptu gry w zgadywanie liczb z podanego zakresu, stosowanie pętli warunkowej.	2	• skutecznie wyszukuje liczbę w podanym zakresie kolejnych liczb całkowitych.
			3	• planuje wyszukiwanie liczby w podanym zakresie kolejnych liczb całkowitych; • z pomocą nauczyciela projektuje w Scratchu program realizujący zaplanowany skrypt.
			4	• na podstawie wskazówek w podręczniku projektuje w Scratchu program realizujący zaplanowany skrypt
			5	• projektuje w Scratchu program realizujący zaplanowany skrypt; • korzysta z rozbudowanych bloków warunkowych; • definiuje własny blok z parametrem.
			6	• wprowadza do projektu modyfikacje według własnych pomysłów.
1 5	Czy komputer zgadnie liczbę?	Zastosowanie wyszukiwania binarnego, projekt, w którym komputer zgaduje liczbę pomyślaną przez użytkownika, tworzenie duszków przycisków.	2	• opisuje, na czym polega strategia wyszukiwania binarnego; • tworzy duszki przyciski.
			3	• z pomocą nauczyciela projektuje w Scratchu program realizujący wyszukiwanie liczby w danym zbiorze
			4	• na podstawie wskazówek w podręczniku projektuje program realizujący wyszukiwanie liczby w danym zbiorze
			5	• projektuje program realizujący wyszukiwanie liczby w danym zbiorze.
			6	• doskonalili projekt według własnych pomysłów; • analizuje zamianę bloków Scratcha na bloki środowiska Blockly.

AUTORZY: W. Jochemczyk, W. Kranas, I. Krajewska-Kranas, A. Samulska, M.

Nr lekcji	Temat lekcji	Omawiane zagadnienia	Oce	Zgodnie z wymaganiami programowymi uczeń:
3. Lekcje z liczbami				
1 6	Kodowanie liczb i liter	Zamiana liczb i liter na uproszczony kod paskowy, kodowanie liter, kod ASCII, obliczanie kodów ASCII za pomocą arkusza kalkulacyjnego.	2	• opisuje, na czym polega kod paskowy; • opisuje zasady zamiany liczb na znaki z klawiatury.
			3	• zamienia kod paskowy na liczby; • opisuje zasady zamiany znaków z klawiatury na liczby.
			4	• zamienia liczby na kod paskowy; • zamienia liczby na znaki z klawiatury i odwrotnie.
			5	• zamienia kod paskowy na ciąg jedynek i zer; • odczytuje wyrazy zapisane za pomocą układu kwadracików.
			6	• posługuje się sprawnie liczbami zapisanymi w postaci ciągu jedynek i zer; • tworzy wyrazy zapisane za pomocą układu kwadracików.
1 7	Jak to działa?	Pisemne działania arytmetyczne, wykorzystanie funkcji logicznej JEŻELI – arkusz kalkulacyjny Microsoft Excel.	2	• z pomocą nauczyciela opisuje sposób pisemnego dodawania dwóch liczb.
			3	• przedstawia sposób pisemnego dodawania dwóch liczb; • przedstawia sposób pisemnego odejmowania mniejszej liczby od większej.
			4	• realizuje w arkuszu kalkulacyjnym sposób pisemnego dodawania.
			5	• realizuje w arkuszu kalkulacyjnym sposób pisemnego odejmowania mniejszej liczby od
			6	• modyfikuje sposoby pisemnych działań arytmetycznych (np. odejmowanie większej liczby od mniejszej, dodawanie trzech liczb).
1 8	Policz, czy warto	Wprowadzanie tekstowych i obliczeniowych serii danych.	2	• korzysta w podstawowym zakresie z arkusza kalkulacyjnego: wpisuje tekst i liczby do arkusza, formatuje dane, zaznacza je, edytuje, konstruuje tabele z
			3	• wpisuje proste formuły obliczeniowe z wykorzystaniem danych wprowadzonych do arkusza;
			4	• wprowadza proste tekstowe i obliczeniowe serie danych za pomocą mechanizmów
			5	• wprowadza serie obliczeniowe i wykonuje obliczenia na wynikowych danych.
			6	• potrafi samodzielnie zaplanować obliczenia dotyczące ciągów liczbowych i

AUTORZY: W. Jochemczyk, W. Kranas, I. Krajewska-Kranas, A. Samulska, M.

Nr lekcji	Temat lekcji	Omawiane zagadnienia	Oce	Zgodnie z wymaganiami programowymi uczeń:
1 9	Kto, kiedy, gdzie?	Sortowanie, filtrowanie i analizowanie danych, praca w Arkuszach Google.	2	• korzysta w podstawowym zakresie z arkusza kalkulacyjnego: wpisuje tekst i liczby do arkusza, formatuje dane, zaznacza je, edytuje, konstruuje tabele z danymi
			3	• rozbudowuje istniejące tabele przez dodawanie kolumn lub wierszy w wyznaczonych miejscach
			4	• sortuje dane, włącza mechanizm prostego filtrowania
			5	• sortuje i filtruje dane, uzyskując odpowiedzi na zadane pytania; • pracuje w grupie na Dysku Google.
			6	• samodzielnie planuje i opracowuje zagadnienia wymagające sortowania i filtrowania danych
2 0	Tik-tak, tik-tak	Formaty dat, wykonywanie obliczeń na liczbach reprezentujących daty.	2	• korzysta w podstawowym zakresie z arkusza kalkulacyjnego: wpisuje tekst i liczby do arkusza, formatuje dane, zaznacza je, edytuje, konstruuje tabele z danymi
			3	• wpisuje proste formuły obliczeniowe z wykorzystaniem danych wprowadzonych do arkusza
			4	• wpisuje daty do arkusza, formatuje je, zaznacza i edytuje, konstruuje tabele z datami i obliczeniami czasu
			5	• wpisuje proste formuły obliczeniowe z wykorzystaniem dat wprowadzonych do arkusza.
			6	• formułuje własne propozycje wykorzystania zagadnień związanych z datami i czasem w rozwiązywaniu problemów
2 1	Orzeł czy reszka?	Wykorzystanie funkcji losujących, symulacja prostego zdarzenia losowego, prezentacja wyników na wykresie.	2	• korzysta w podstawowym zakresie z arkusza kalkulacyjnego: wpisuje tekst i liczby do arkusza, formatuje dane, zaznacza je, edytuje, konstruuje tabele z danymi
			3	• wpisuje proste formuły obliczeniowe z wykorzystaniem danych wprowadzonych do arkusza
			4	• przeprowadza losowania w arkuszu, symulując rzut monetą, korzysta z funkcji matematycznej LOS.ZAKR
			5	• korzysta z funkcji statystycznej LICZ.JEŻELI; • kontroluje i sprawdza poprawność obliczeń; • wykonuje wykres na podstawie otrzymanych danych.
			6	• potrafi zaplanować samodzielnie doświadczenie losowe i opracować je obliczeniowo w arkuszu oraz przedstawić wyniki na wykresie i zinterpretować je.

AUTORZY: W. Jochemczyk, W. Kranas, I. Krajewska-Kranas, A. Samulska, M.

Nr lekcji	Temat lekcji	Omawiane zagadnienia	Ocen	Zgodnie z wymaganiami programowymi uczeń:
4. Lekcje w sieci				
2 2	Klatka za klatką	Tworzenie animacji poklatkowej w formacie MP4 – edytor online Wick.	2	• opisuje podstawowe funkcje programu Wick Editor;
			3	• włącza możliwość tłumaczenia strony na wybrany język w przeglądarce Edge lub Chrome;
			4	• tworzy animację na podstawie prostego rysunku.
			5	• zmienia tempo kolejnych zmian obrazu, wykorzystując ustawienia edytora; • powiela klatki animacji; • wstawia tło animacji.
			6	• wykazuje się pomysłowością, tworząc bardziej złożone animacje poklatkowe.
2 3	Wysyłać czy udostępnić?	Wysyłanie wiadomości do wielu osób i z załącznikami, udostępnianie plików o dużej objętości – program pocztowy Gmail, usługa Smash.	2	• opisuje, kiedy warto korzystać z możliwości wysyłania wiadomości z załącznikiem; • wysyła wiadomość z załącznikiem do jednego odbiorcy.
			3	• wysyła wiadomość do wielu odbiorców.
			4	• wyjaśnia znaczenie odbiorców: odbiorca główny, odbiorca DW, odbiorca UDW; • wysyła wiadomość do wielu odbiorców z uwzględnieniem opcji DW i UDW.
			5	• pakuje wybrane pliki do pliku skompresowanego zip; • rozpakowuje plik skompresowany zip.
			6	• sprawnie korzysta z serwerów do przesyłania dużych plików.
2 4	Pomoc z angielskiego	Wykorzystanie strony internetowej freerice.com do nauki angielskiego, automatyczne tłumaczenie (translate.google.pl), sprawdzanie angielskiej pisowni w edytorze tekstu.	2	• korzysta z portalu do nauki języka angielskiego; • opisuje społeczne znaczenie korzystania z portalu Freerice.
			3	• korzysta z automatycznego tłumaczenia online.
			4	• korzysta z automatycznego sprawdzania pisowni w edytorze tekstu.
			5	• stosuje automatyczne sprawdzanie pisowni w edytorze.
			6	• samodzielnie wyszukuje strony pomocne w nauce języka obcego.

AUTORZY: W. Jochemczyk, W. Kranas, I. Krajewska-Kranas, A. Samulska, M.

Nr lekcji	Temat lekcji	Omawiane zagadnienia	Oce	Zgodnie z wymaganiami programowymi uczeń:
2 5	Akademia matematyki	Wykorzystanie Akademii Khana do nauki, np. matematyki, testowanie umiejętności w Akademii Khana.	2	• z pomocą nauczyciela korzysta z Akademii Khana.
			3	• na podstawie wskazówek w podręczniku wykonuje kolejne ćwiczenia w Akademii
			4	• wyszukuje w Akademii Khana ćwiczenia z matematyki i je wykonuje.
			5	• wyszukuje w Akademii Khana interesujące go treści z innych przedmiotów.
			6	• systematycznie korzysta z Akademii Khana.
2 6	Komputery w pracy	Zawody, w których niezbędne są kompetencje informatyczne.	2	• wymienia prace z wykorzystaniem komputera w swoim otoczeniu.
			3	• wymienia zawody, w których potrzebne są kompetencje informatyczne.
			4	• omawia prace wykonywane z wykorzystaniem kompetencji informatycznych w różnych
			5	• wymienia i krótko opisuje zawody określane jako informatyczne.
			6	• opisuje nietypowe zastosowanie komputera w pracy.
2 7	Astronomia z komputerem	Korzystanie z komputerowych planetariów, posługiwanie się programem Google Earth do wyszukiwania informacji o ciałach niebieskich, wyszukiwanie zdjęć obiektów astronomicznych.	2	• wymienia aplikacje pokazujące wygląd nieba.
			3	• korzysta z aplikacji pokazujących wygląd nieba.
			4	• korzysta z aplikacji pokazujących wygląd nieba na komputerze (np. Google Earth) i
			5	• samodzielnie posługuje się aplikacjami pokazującymi wygląd nieba na komputerze i telefonie;
			6	• wyszukuje w internecie strony o tematyce astronomicznej i korzysta z nich.
2 8	Liternet	Literatura w internecie, formaty elektronicznych książek.	2	• opisuje, czym jest liternet.
			3	• krótko charakteryzuje formaty elektronicznych książek.
			4	• sprawnie wyszukuje informacje na zadany temat.
			5	• korzysta z darmowej literatury zamieszczonej w internecie.
			6	• wyszukuje w internecie strony z literaturą i korzysta z nich.

AUTORZY: W. Jochemczyk, W. Kranas, I. Krajewska-Kranas, A. Samulska, M.

Nr lekcji	Temat lekcji	Omawiane zagadnienia	Oce	Zgodnie z wymaganiami programowymi uczeń:
2 9	Słownik terminów komputerowych	Wstawianie strony tytułowej do wielostronicowego dokumentu, tworzenie systemu odnośników, numerowanie stron – edytor tekstu Microsoft Word.	2	• formatuje zawartość tabeli w edytorze tekstu.
			3	• wstawia stronę tytułową do istniejącego dokumentu.
			4	• ustawia zawartość tabeli w porządku alfabetycznym; • opisuje funkcje znaków niedrukowalnych.
			5	• stosuje znaki niedrukowalne podczas pracy z tekstem; • wprowadza numerację stron w dokumentach wielostronicowych; • tworzy system odnośników wewnątrz dokumentu tekstowego.
			6	• wykazuje się kreatywnością w realizacji zadań.

Wymagania edukacyjne w klasach 4-6 na lekcjach techniki

Wymagania edukacyjne

- Przygotowanie uczniów do poznania i oceniania swoich cech, możliwości i predyspozycji technicznych
- Pomoc uczniom w rozpoznawaniu własnych uzdolnień i zainteresowań w celu świadomego wyboru dalszego kierunku kształcenia
- Uwrażliwienie uczniów na zagrożenia ich zdrowia wynikające z niewłaściwego korzystania z urządzeń
- Kształtowanie umiejętności analizowania zadań szkolnych i prostych problemów praktycznych

Jawność ocen

- Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów o wymaganiach edukacyjnych oraz sposobach sprawdzania osiągnięć uczniów
- Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.

Dostosowanie wymagań

Przy ustalaniu oceny z techniki nauczyciel bierze pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć. Wymagania dostosowuje do indywidualnych potrzeb i możliwości percepcyjnych ucznia. Bierze pod uwagę pomysłowość konstrukcyjną, właściwy dobór materiałów, estetykę wykonania, staranne wykonanie zadania, postawę ucznia i przestrzeganie zasad bezpieczeństwa, itp.

Obszary aktywności podlegające ocenie

Na zajęciach z techniki uczeń oceniany jest w następujących obszarach:

- aktywność w czasie zajęć – gotowość do wykonywania ćwiczeń i zadań zleconych w trakcie zajęć przez nauczyciela, podejmowanie merytorycznej dyskusji itp.
- stopień opanowania wiadomości i umiejętności wynikających z podstawy programowej nauczania techniki oraz wymagań programowych
- wiadomości i umiejętności, które uczeń nabył w trakcie samodzielnej działalności technicznej poza szkołą (w przypadku, gdy uczeń ubiega się o celującą ocenę końcową)
- stosowanie przez ucznia języka technicznego
- przygotowanie do zajęć
- udział w konkursach i turniejach technicznych organizowanych przez szkołę lub inne podmioty

- samodzielne prace ucznia
- umiejętność pracy w zespole – gotowość do pomocy innym, sposób komunikowania się w grupie

Podstawy ustalania oceny

- Oceny osiągnięć uczniów w wymienionych wyżej obszarach dokonuje się na podstawie:
 - wyników bieżących sprawdzianów teoretycznych i praktycznych
 - odpowiedzi ucznia w rozmowie z nauczycielem
 - obserwacji działań ucznia w trakcie zajęć
 - analizy przedstawionych do oceny samodzielnie wykonywanych w czasie zajęć prac praktycznych
- Nauczyciel przy odbiorze pracy może zadać jeszcze kilka dodatkowych kontrolnych pytań uczniom lub zlecić powtórzenie pewnej czynności
- Każdy uczeń ma prawo do otrzymania dodatkowych ocen, które może uzyskać wykonując i przygotowując referat na temat określony przez nauczyciela lub stworzy własny projekt pracy (po uzgodnieniu z nauczycielem)
- Sprawdziany bieżące oceniane są na podstawie liczby uzyskanych punktów, według następujących zasad przeliczania:

100 % celujący

99 % - 91 % bardzo dobry

90 % - 76 % dobry

75 % - 61 % dostateczny

60 % - 40 % dopuszczający

39 % - 0 % niedostateczny

Założenia ogólne

- W każdym semestrze uczeń może zgłosić dwa nieprzygotowania do lekcji
- Prace praktyczne są obowiązkowe
- Uczeń, który nie był obecny na sprawdzianie z przyczyn usprawiedliwionych pisze go w terminie ustalonym z nauczycielem, ale nie później, niż 2 tygodnie po powrocie do szkoły
- Bardzo ważną rolę przy wystawianiu oceny odgrywa prawidłowe wykonywanie czynności technologicznych podczas zadań praktycznych
- Ocena semestralna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych
- Sprawdziany są zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem i wpisane do dziennika klasowego. Czas trwania sprawdzianu wynosi 40 min.
- W przypadku dłuższych zadań uczniowie mogą przechowywać efekty swojej pracy w klasie i kontynuować zadanie na kolejnych zajęciach

Kryteria oceny semestralnej i końcowo rocznej

Uczeń otrzymuje jedną z poniższych ocen jeżeli:

Celujacy

Wiadomości

- jego wiedza znacznie wykracza poza program nauczania
- wykazuje się opanowaniem zagadnień programowych w sposób wyczerpujący
- precyzyjnie i wyczerpująco formułuje wypowiedzi
- bezbłędnie stosuje terminologię techniczną
- wykazuje samodzielność i zaangażowanie w zdobywaniu wiadomości z różnych źródeł oraz umie je zastosować i wykorzystać we własnej działalności praktycznej
- samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia
- osiąga sukcesy w olimpiadach technicznych i wystawach twórczości technicznej

Umiejętności

- twórczo wykorzystuje posiadane wiadomości do rozwiązywania problemów technicznych
- proponuje rozwiązania wykraczające poza program nauczania
- bezbłędnie wykonuje zadania praktyczne, proponując własne rozwiązania racjonalizatorskie
- bezbłędnie stosuje narzędzia i przyrządy w czasie wykonywania zadań wytwórczych

Organizacja i bezpieczeństwo

- ściśle przestrzega zasad założonej organizacji pracy
- stosuje rozwiązania nietypowe, racjonalizatorskie
- ściśle stosuje się do regulaminu pracowni i zasad bhp w niej obowiązujących
- zna i stosuje zasady bezpiecznego korzystania z dróg publicznych jako pieszy i rowerzysta
- potrafi zabezpieczyć miejsce wypadku i udzielić pierwszej pomocy poszkodowanym

Dokumentacja

- potrafi wykonać bezbłędną dokumentację wykonywanych prac
- wykonuje dokumentację ciekawych rozwiązań technicznych
- prowadzi wzorowy zeszyt przedmiotowy

Wytwory praktycznej działalności

- proponuje własne rozwiązania projektowe
- zna zastosowanie nowych materiałów
- przedstawia pomysłowe rozwiązania
- czynności technologiczne wykonuje szybko, sprawnie i bezbłędnie
- proponuje rozwiązania mające na celu oszczędność materiałów
- wykonane prace cechuje perfekcja wykonania i wzorowa estetyka
- stworzy przynajmniej 4 dodatkowe własne projekty (po uzgodnieniu z nauczycielem)

Bardzo dobry

Wiadomości

- opanował pełny zakres wiedzy określonej rozkładem nauczania
- swobodnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, wyciąga słuszne wnioski
- rozwiązuje samodzielnie problemy techniczne w zakresie teorii
- stosuje prawidłową terminologię techniczną

-rozumie większość relacji między elementami wiedzy z danego przedmiotu

Umiejętności

- sprawnie i poprawnie rozpoznaje właściwe materiały
- zna zgodnie z wymaganiami programowymi konstrukcję i zasady działania narzędzi pracy, urządzeń, przyrządów i maszyn
- sprawnie posługuje się narzędziami, przyborami i urządzeniami technicznymi
- prawidłowo wykonuje operacje technologiczne

Organizacja i bezpieczeństwo

- bardzo dobrze organizuje miejsce pracy
- sprawnie i samodzielnie wykonuje realizowane zadania
- przejawia dużo inicjatywy w wykonywaniu danej czynności
- stosuje się do regulaminu pracowni i zasad bhp
- zna i stosuje zasady bezpiecznego poruszania się po drogach jako pieszy i rowerzysta
- potrafi zabezpieczyć miejsce wypadku

Dokumentacja

- potrafi wykonać prawidłową dokumentację techniczną
- bez zastrzeżeń czyta i umie stosować w praktyce dokumentację urządzeń technicznych
- systematycznie prowadzi estetyczny zeszyt przedmiotowy

Wytwory praktycznej działalności

- przejawia dużą inicjatywę w wykonywaniu danej czynności
- prace wykonuje w przewidzianym czasie
- jakość wykonanych prac nie budzi zastrzeżeń pod względem zgodności z projektem, estetyki wykonania oraz oryginalności rozwiązań
- przestrzega zasad ekonomii w procesie wytwórczym

Dobry

Wiadomości

- nie opanował w pełni wiadomości określonych programem nauczania
- rozwiązuje samodzielnie zadania teoretyczne
- rozumie większość relacji pomiędzy elementami wiedzy technicznej
- ogólnie orientuje się w zagadnieniach wiedzy technicznej i potrafi uzasadnić je na podstawie literatury
- potrafi poprawnie operować wiadomościami i stosować je w nowych sytuacjach technicznych
- samodzielnie rozwiązuje średnio trudne zadania praktyczne
- popołnia nieznaczne błędy w wypowiedziach oraz w terminologii technicznej

Umiejętności

- poprawnie posługuje się urządzeniami technicznymi i narzędziami, popełniając błędy w granicach tolerancji
- poprawnie opanował umiejętności technologiczne

Organizacja i bezpieczeństwo

- stosuje zasady organizacji i bezpieczeństwa pracy
- wykorzystuje czas pracy zaplanowany przez nauczyciela
- nie zawsze przestrzega zasad eksploatacji narzędzi i urządzeń
- realizuje zadania zgodnie z założonym harmonogramem
- zna i stosuje zasady bezpiecznego korzystania z dróg publicznych jako pieszy i rowerzysta

Dokumentacja

- potrafi wykonać poprawną dokumentację techniczną
- poprawnie interpretuje proste dokumentacje techniczne
- zeszyt przedmiotowy prowadzi w granicach normy

Wytwory praktycznej działalności

- wykonuje zgodnie z projektem
- sprawia, że wytwory są funkcjonalne
- wykonuje prace tak, że dokładność wykonania mieści się w granicach tolerancji
- nie w pełni ekonomicznie wykorzystuje materiały
- jego prace posiadają drobne uchybienia w estetyce wykonania

Dostateczny

Wiadomości

- nie opanował w pełni wiadomości określonych programem nauczania
- nie potrafi uchwycić spraw najistotniejszych w danym zagadnieniu
- ma trudności w logicznym operowaniu wiadomościami
- ma trudności w interpretacji zagadnień technicznych na podstawie wskazanej literatury
- zna zagadnienia jedynie w niezbędnym zakresie umożliwiającym wykonanie zadań praktycznych
- ma trudności w posługiwaniu się terminologią techniczną
- rozwiązuje z pomocą nauczyciela zadania o średnim stopniu trudności
- nie przejawia inicjatywy w zdobywaniu wiadomości

Umiejętności

- ma trudności w poprawnym posługiwaniu się narzędziami, urządzeniami i przyrządami
- opanował umiejętności technologiczne o średnim stopniu trudności
- popelnia błędy podczas montażu według ścisłej instrukcji prostych modeli układów i urządzeń

Organizacja i bezpieczeństwo

- stosuje zasady bezpieczeństwa pracy
- organizacja jego pracy indywidualnej i zespołowej ma charakter nieskoordynowany
- mało efektywnie wykorzystuje czas pracy
- zna i stosuje zasady bezpiecznego korzystania z dróg publicznych jako pieszy i rowerzysta

Dokumentacja

- wykonuje podstawową dokumentację lecz jest ona niestaranna i prowadzona mało systematycznie
- opanował czytanie dokumentacji urządzeń w zakresie minimum wymagań

-zeszyt przedmiotowy jest prowadzony niesystematycznie i budzi zastrzeżenia pod względem estetycznym

Wytwory praktycznej działalności

- jego prace odbiegają w znacznym stopniu od projektu
- wykonuje prace niedbale i mało estetycznie
- nie poświęca właściwej uwagi ekonomicznemu wykorzystaniu materiałów
- nie przejawia inicjatywy w celu lepszego wykonania czynności

Dopuszczający

Wiadomości

- opanował w bardzo ograniczonym zakresie podstawowe wiadomości
- zna typowe zagadnienia w minimalnym zakresie
- nie potrafi logicznie operować posiadanymi wiadomościami
- z ograniczeniami rozumie zapamiętane wiadomości
- nie opanował terminologii technicznej
- rozwiązuje zadania o niewielkim stopniu trudności jedynie według ścisłej instrukcji i pod bezpośrednim nadzorem nauczyciela
- nie podejmuje żadnych wysiłków w celu uzupełnienia braków w wiadomościach

Umiejętności

- posługuje się prostymi przyrządami, narzędziami i przyborami często myląc ich przeznaczenie
- ma trudności w poprawnym wykonywaniu operacji technologicznych (myli kolejność wykonywania czynności)
- w minimalnym zakresie opanował zasady działania i obsługi typowych narzędzi, urządzeń i przyrządów
- do wykonywania zadań praktycznych jest mu niezbędna pomoc nauczyciela

Organizacja i bezpieczeństwo

- bezpieczeństwo i higiena jego pracy wymagają stałego nadzoru
- nie potrafi zorganizować swojego stanowiska pracy (panuje na nim nieład)
- nie potrafi pracować w zespole
- w bardzo ograniczonym zakresie zna i stosuje zasady bezpiecznego korzystania z dróg publicznych jako pieszy i rowerzysta

Dokumentacja

- nie potrafi samodzielnie wykonać jakiejkolwiek dokumentacji technicznej
- dokumentacja wykonana pod nadzorem nauczyciela jest mało czytelna i zawiera poważne błędy
- zeszyt przedmiotowy prowadzi niesystematycznie, niedbale i nieestetycznie

Wytwory praktycznej działalności

- wykonuje prace niezgodnie z projektem
- bardzo często nie kończy rozpoczętych zadań
- cechuje go brak troski o oszczędne wykorzystanie materiałów

-prace charakteryzują się brakiem staranności i estetyki wykonania

Niedostateczny

Wiadomości

- nie opanował niezbędnego minimum podstawowych wiadomości, mimo dużej pomocy nauczyciela i innych uczniów
- braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy z danego przedmiotu
- nie rozumie wiadomości, myli je i zniekształca
- nie zna i nie rozumie terminologii technicznej
- nie jest w stanie nawet przy pomocy nauczyciela rozwiązać zadania o elementarnym stopniu trudności
- cehuje go zdecydowanie lekceważący stosunek do przedmiotu

Umiejętności

- nie przejawia chęci w zdobywaniu jakichkolwiek umiejętności technicznych
- nie potrafi posługiwać się narzędziami i urządzeniami technicznymi
- nie umie wykonać prostych operacji technologicznych pomimo pomocy innych uczniów i nauczyciela
- unika podejmowania jakiegokolwiek aktywności w celu nabycia określonych umiejętności

Organizacja i bezpieczeństwo

- nie zna i nie stosuje żadnych zasad bezpieczeństwa i higieny pracy
- jego działania w trakcie zajęć wymagają stałego nadzoru
- nie potrafi sobie zorganizować stanowiska pracy
- nie potrafi pracować w zespole, a jego działania dezorganizują pracę innych uczniów
- nie zna zasad bezpiecznego korzystania z dróg publicznych nawet jako pieszy

Dokumentacja

- nie potrafi wykonać i nie prowadzi (nie posiada) jakiegokolwiek dokumentacji
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego

Wytwory praktycznej działalności

- przejawia brak zainteresowania w wykonywaniu jakiegokolwiek pracy
- nie wykonał żadnego zadania wytwórczego

**Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia/uczennicę
poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
z WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KLASA VI**

Wymagania edukacyjne dotyczące wiedzy i umiejętności obejmują:

- 1) znajomość przepisów i zasad bezpieczeństwa, w tym zasady zachowania na obszarach zielonych, w tym obszarach chronionych;
- 2) naukę i doskonalenie techniki ruchu (np. w biegach, grach zespołowych),
- 3) rozwijanie świadomości swojego ciała i zmian zachodzących w sprawności fizycznej (monitorowanie sprawności fizycznej);
- 4) kształtowanie pozytywnych postaw społecznych (współpraca, rozwiązywanie konfliktów, akceptacja różnorodności w grupie);
- 5) umiejętność planowania i oceny własnej aktywności fizycznej (korzystanie z przyborów, narzędzi pomiarowych, aplikacji mobilnych).

Treści nauczania - wymagania szczegółowe obejmujące wiedzę i umiejętności.

Dział I. Ćwiczenia ogólnorozwojowe.

Uczeń:

- 1) wykonuje co najmniej cztery wybrane ćwiczenie zwinnościowo-akrobatyczne;
- 2) wykonuje statyczne i dynamiczne ćwiczenia wzmacniające mięśnie posturalne oraz ćwiczenia gibkościowe – indywidualnie i z partnerem;
- 3) wykonuje ćwiczenia rozwijające zdolności koordynacyjne – indywidualnie i z partnerem;
- 4) wykonuje ćwiczenia kształtujące nawyk prawidłowej postawy ciała w pozycji stojącej, siedzącej i leżącej oraz w trakcie wykonywania różnych codziennych czynności;
- 5) wskazuje grupy mięśniowe odpowiedzialne za prawidłową postawę ciała;
- 6) omawia znaczenie rozgrzewki i opisuje jej zasady, a także przeprowadza jej część.

Dział II. Gry zespołowe i rekreacyjne.

Uczeń:

- 1) omawia i stosuje przepisy wybranych gier sportowych i rekreacyjnych, w tym posługuje się nazewnictwem specyficznym dla poszczególnych gier zespołowych;
- 2) potrafi w:
 - a) koszykówce – poruszać się po boisku, kozłować i podawać piłkę oraz rzucać do kosza,
 - b) piłce nożnej – poruszać się po boisku, prowadzić piłkę, podawać i strzelać do bramki,
 - c) piłce ręcznej – poruszać się po boisku, kozłować piłkę, podawać piłkę i rzucać do bramki,

d) siatkówce – przyjmować postawę siatkarską, odbijać piłkę, rozgrywać i wykonywać zagrywkę oraz uczestniczyć w rzucance siatkarskiej;

3) uczestniczy w co najmniej dwóch grach zespołowych innych niż wymienione w pkt 2, wybranych zgodnie z preferencjami uczniów, tradycją szkoły i środowiska lokalnego oraz warunkami organizacyjnymi szkoły;

4) uczestniczy w mini-grach oraz grach szkolnych i uproszczonych;

5) organizuje w gronie rówieśników co najmniej jedną grę sportową lub rekreacyjną.

Dział III. Lekkoatletyka.

Uczeń:

1) uczestniczy w grach i zabawach szybkościowych, rozwijających czas reakcji i wybieg startowy (prędkość biegu);

2) wykonuje bieg krótki ze startu niskiego;

3) wykonuje bieg przez przeszkody;

4) wykonuje pchnięcie i rzut zamachowy piłką z miejsca i krótkiego rozbiegu;

5) wybiera i pokonuje trasę marszobiegu lub biegu terenowego;

6) wykonuje przekazanie pałeczki w miejscu i lekkim biegu;

7) wykonuje skok w dal jednonóż z krótkiego rozbiegu.

Dział IV. Taniec.

Uczeń wykonuje proste kroki i figury tańców tradycyjnych i nowoczesnych.

Dział V. Relaksacja i odprężenie.

Uczeń:

1) wykonuje ćwiczenia oddechowe i rozciągające o charakterze relaksacyjnym;

2) omawia korzyści płynące z podejmowania aktywności fizycznej na świeżym powietrzu, ze szczególnym uwzględnieniem jej wpływu na redukcję stresu i poprawę samopoczucia.

Dział VI. Monitorowanie aktywności i sprawności fizycznej.

Uczeń wykonuje testy sprawności fizycznej, pozwalające ocenić szybkość, wytrzymałość tlenową, siłę i gibkość, a z pomocą nauczyciela interpretuje wyniki

Dział VII. Bezpieczeństwo w aktywności fizycznej.

Uczeń:

1) przygotowuje się właściwie do wybranej formy aktywności fizycznej, uwzględniając miejsce jej realizacji, odpowiedni strój sportowy i rozgrzewkę;

2) wyjaśnia, dlaczego należy przestrzegać ustalonych reguł w trakcie rywalizacji;

3) omawia, jak postępować przy najczęstszych kontuzjach, związanych z podejmowaniem aktywności fizycznej;

4) korzysta bezpiecznie ze sprzętu i urządzeń sportowych;

- 5) wykonuje elementy samoasekuracji w różnych formach aktywności fizycznej, uwzględniając własne bezpieczeństwo;
- 6) omawia i stosuje zasady bezpiecznego zachowania nad wodą, w górach i na terenach zielonych, w różnych porach roku, oraz wyjaśnia, jak jego postawa i działania mogą wpływać na bezpieczeństwo własne, innych oraz stan środowiska naturalnego.

Dział VIII. Kompetencje społeczne.

Uczeń:

- 1) rozumie znaczenie idei olimpizmu oraz wynikającej z niej zasady fair play;
- 2) uczestniczy w rywalizacji sportowej jako zawodnik, przestrzegając zasad fair play;
- 3) okazuje szacunek wobec przeciwnika, sędziego i współuczestników gry przez przestrzeganie przepisów gier zespołowych poznanych podczas zajęć;
- 4) współdziała w grupie, wiedząc, że sukces drużyny zależy od zaangażowania wszystkich uczestników;
- 5) komunikuje się efektywnie w grupie i buduje relacje przez gry zespołowe i ćwiczenia w parach;
- 6) pełni funkcję organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych;
- 7) wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania;
- 8) wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych;
- 9) traktuje problem jako motywację do działania, a nie barierę nie do pokonania;
- 10) przez doświadczenia, takie jak wygrana czy przegrana, nazywa i rozumie emocje towarzyszące rywalizacji sportowej, co przekłada się na codzienne funkcjonowanie społeczne;
- 11) współpracuje w grupie, szanując poglądy i wysiłki innych uczniów, wykazując asertywność i empatię;
- 12) motywuje innych uczniów do uczestniczenia w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych;
- 13) przeciwdziała wykluczeniu uczniów mniej sprawnych fizycznie i promuje wzajemne wsparcie;
- 14) rozwiązuje nieporozumienia w sposób bezkonfliktowy zarówno w trakcie rywalizacji, jak i sytuacjach pozasportowych;
- 15) wzmacnia poczucie własnej wartości;
- 16) buduje pozytywny obraz siebie przez współpracę i wsparcie grupy.

KRYTERIA OCENIANIA Z WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Przy ustalaniu oceny z wychowania fizycznego należy w szczególności brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wykonanie określonych zadań wynikających ze specyfiki tych zajęć.

Ocenie podlegają:

- sumienne i staranne wywiązywanie się z obowiązków,
- przygotowanie się do zajęć, właściwy ubiór, dostosowany do wymogów lekcji wychowania fizycznego,
- postawa, aktywność i zaangażowanie na lekcji wychowania fizycznego (w tym m.in. przestrzeganie zasady fair play, przestrzeganie regulaminu sali gimnastycznej i korzystania ze sprzętu sportowego, stosowanie się do zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania ćwiczeń),
- stosunek do partnera i przeciwnika,
- stosunek do własnego ciała,
- aktywność fizyczna,
- stopień opanowania wymagań programowych, osiągnięte wyniki w sportach wymiernych, dokładność wykonania zadań i poziom zdobytej wiedzy,
- postęp w opanowaniu umiejętności i wiadomości przewidzianych dla klasy 6 zgodnie z indywidualnymi możliwościami i predyspozycjami.

ZASADY OCENIANIA

1. Na początku roku szkolnego (semestru) nauczyciele wychowania fizycznego informują uczniów i rodziców/prawnych opiekunów o ogólnych wymaganiach edukacyjnych i kryteriach oceniania z wychowania fizycznego.
2. Podstawą oceny ucznia jest systematyczna i konsekwentna kontrola jego pracy oraz postępy w usprawnianiu.
3. Ocena semestralna lub roczna ustalana jest na podstawie ocen cząstkowych za określony poziom wiadomości, umiejętności i kompetencji społecznych w procesie szkolnego wychowania fizycznego.
4. Ocena semestralna lub roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.
5. Przy ustalaniu oceny semestralnej i rocznej uwzględnia się przede wszystkim wysiłek ucznia, wynikający z realizacji programu nauczania oraz systematyczny i aktywny udział w lekcjach wychowania fizycznego.
6. Oceny są jawne zarówno dla ucznia, jak i jego rodziców/opiekunów prawnych.

7. Oceny bieżące (częstkowe) oraz semestralne i roczne wyrażone są w stopniach wg następującej skali ocen: celujący 6, bardzo dobry 5, dobry 4, dostateczny 3, dopuszczający 2, niedostateczny 1.

8. Za aktywność i pracę na lekcji nauczyciel może nagradzać ucznia plusami („+”) lub upominać minusami („-”) a następnie zamienić je na ocenę odpowiednio:

+ + + + = 6; + + + + - = 5; + + + - - = 4; + + - - - = 3; + - - - - = 2; - - - - - = 1.

9. Umiejętności ruchowe ucznia oceniane będą na podstawie zadań kontrolno-oceniających zgodnie z wymogami podstawy programowej, pozwalających na ustalenie poziomu opanowania tych umiejętności.

10. Wiadomości oceniane będą poprzez zadawanie pytań, dyskusje tematyczne związane z treściami wymaganymi w podstawie programowej.

11. Ocena ze sprawności fizycznej będzie przede wszystkim wynikać z postępów ucznia, a nie z poziomu, jaki aktualnie reprezentuje.

12. Nie wystawia się oceny niedostatecznej za próby sprawności fizycznej z wyjątkiem sytuacji, w której uczeń nie podejmuje się wykonania próby lub rezygnuje z niej w trakcie i nie ma to związku z jego złym samopoczuciem psychofizycznym lub urazem.

13. Jeżeli z przyczyn losowych (np. zwolnienie lekarskie) uczeń nie może podejść do sprawdzianu, jest zobowiązany do zaliczenia sprawdzianu w terminie ustalonym z nauczycielem prowadzącym.

14. Nauczyciel jest zobowiązany na podstawie pisemnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej poradni specjalistycznej obniżyć wymagania edukacyjne w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe, uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym z programu nauczania.

15. Cztery razy w semestrze uczeń może zgłosić nieprzygotowanie. Każde następne nieprzygotowanie będzie miało wpływ na obniżenie oceny śródrocznej/rocznej .

16. Ocena z wychowania fizycznego może być podniesiona za dodatkową aktywność ucznia, np. udział w zajęciach rekreacyjno-sportowych, zawodach sportowych, turniejach i rozgrywkach pozaszkolnych oraz stały postęp ucznia w usprawnianiu.

17. Uczeń może być zwolniony z zajęć wychowania fizycznego decyzją administracyjną dyrektora szkoły na podstawie opinii o ograniczonych możliwościach uczestniczenia w tych zajęciach, wydanej przez lekarza, na czas określony w tej opinii.

18. W przypadku zwolnienia ucznia z zajęć wychowania na okres uniemożliwiający wystawienie oceny semestralnej lub klasyfikacyjnej na koniec roku szkolnego, zamiast oceny nauczyciel wychowania fizycznego wpisuje „zwolniony” albo „zwolniona” .

Inne wytyczne

1. Uczeń ma obowiązek poznać zasady bhp na lekcji wychowania fizycznego i ich przestrzegać.
2. Uczeń ma obowiązek posiadać na lekcji wychowania fizycznego strój sportowy i obuwie sportowe, dostosowane tylko do ćwiczeń na sali gimnastycznej i boiskach zewnętrznych.
3. Zwolnienie z ćwiczeń na lekcji wychowania fizycznego nie zwalnia ucznia z obecności na tej lekcji.
4. Uczeń, który ma zwolnienie lekarskie może być zwolniony z lekcji, jeżeli jest to jego pierwsza lub ostatnia lekcja, po uprzednim przedstawieniu nauczycielowi i dyrekcji oświadczenia rodziców, że w tym czasie biorą za niego odpowiedzialność.
5. Zwolnienia krótkotrwale muszą być przedstawione przed lekcją, której dotyczą.
6. Uczeń i rodzice/prawni opiekunowie zobowiązani są do zgłaszania nauczycielowi wszelkich przeciwwskazań do wykonywania ćwiczeń (przebyte i obecne choroby, urazy).
7. Uczniowie nie mają prawa przebywać na sali gimnastycznej w czasie przerwy bez opieki nauczyciela.
8. Wychodzenie ucznia z lekcji możliwe jest jedynie za zgodą nauczyciela.

WYMAGANIA PROGRAMOWE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- Systematycznie uczestniczy w obowiązkowych zajęciach z wychowania fizycznego oraz jest zawsze przygotowany do lekcji (posiada wymagany strój sportowy).
- Jest aktywny na lekcji.
- Rozwija własne uzdolnienia sportowe, uczestniczy w pozalekcyjnych zajęciach sportowych.
- Wykazuje zdyscyplinowanie w czasie trwania zajęć z wychowania fizycznego oraz przed i po ich zakończeniu (dotyczy pobytu w szatni).
- Dokładnie wykonuje ćwiczenia i zalecenia przekazywane przez nauczyciela, dba o bezpieczeństwo własne i współwiczących.
- Ma godną naśladowania postawę koleżeńską i sportową, pomaga słabszym i mniej sprawnym uczniom.
- Zadania kontrolne wykonuje na ocenę bardzo dobrą i celującą.
- Dokonuje oceny własnego rozwoju fizycznego.
- Osiąga wysoki poziom postępu w osobistym usprawnianiu.

- Wykazuje się dużym zakresem wiedzy na temat rozwoju fizycznego, motorycznego oraz zdrowego stylu życia.
- Prowadzi sportowy i higieniczny tryb życia.
- Jest inicjatorem różnych form aktywności dla swoich rówieśników.
- Reprezentuje szkołę w Finale Wojewódzkim lub wielokrotnie w zawodach niższego szczebla w danym roku szkolnym.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- Systematycznie uczestniczy w obowiązkowych zajęciach z wychowania fizycznego oraz jest zawsze przygotowany do lekcji (posiada wymagany strój sportowy), jest aktywny na lekcji.
- Jest zdyscyplinowany w trakcie zajęć z wychowania fizycznego oraz przed i po ich zakończeniu (dotyczy pobytu w szatni).
- Dokładnie wykonuje ćwiczenia i zalecenia przekazywane przez nauczyciela, stosuje zasady bezpiecznej organizacji zajęć w stosunku do siebie i pozostałych ćwiczących.
- Ma godną naśladowania postawę koleżeńską i sportową (pomoc słabszym i mniej sprawnym).
- Wykonuje zadania kontrolne na ocenę dobrą i bardzo dobrą.
- Systematycznie doskonali sprawność motoryczną i robi widoczne postępy.
- Posiada dużą wiedzę na temat rozwoju fizycznego i motorycznego, zdrowego stylu życia.
- Stara się prowadzić zdrowy i higieniczny tryb życia.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- Systematycznie uczestniczy w obowiązkowych zajęciach z wychowania fizycznego oraz jest przygotowany do lekcji (posiada wymagany strój sportowy). Jest aktywny na lekcji.
- Wykazuje zdyscyplinowanie w czasie trwania zajęć z wychowania fizycznego oraz przed i po ich zakończeniu (dotyczy pobytu w szatni).
- Ma właściwą postawę koleżeńską i sportową.
- Zadania kontrolno-oceniające wykonuje co najmniej na dostateczną lub dobrą.
- Uczeń robi postępy na miarę swoich możliwości.
- Sporadycznie angażuje się w życie sportowe klasy i szkoły.

- Wykazuje się przeciętną znajomością wiedzy na temat rozwoju fizycznego i motorycznego.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- Niesystematycznie uczestniczy w obowiązkowych zajęciach z wychowania fizycznego oraz nie zawsze jest przygotowany do lekcji (często nie posiada wymaganego stroju sportowego).
- Jest mało aktywny na lekcji i ma kłopoty z dyscypliną, wymaga dodatkowej interwencji wychowawczej prowadzącego zajęcia.
- Nauczane elementy techniczne i taktyczne wykonuje poniżej swoich możliwości.
- Osiąga niewielki postęp w opanowaniu umiejętności i wiadomości.
- Nie bierze udziału w klasowych i szkolnych zawodach sportowych. Nie uczęszcza na zajęcia sportowo – rekreacyjne.
- Wykazuje się przeciętnym zakresem wiedzy przedmiotowej.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- Często z własnej winy opuszcza obowiązkowe zajęcia z wychowania fizycznego.
- Często nie jest przygotowany do lekcji (nie posiada wymaganego stroju sportowego).
- Jest mało aktywny, niezdyscyplinowany, ma nieobecności nieusprawiedliwione oraz lekceważący stosunek do zajęć.
- Narusza zasady dyscypliny w czasie trwania zajęć oraz przed i po ich zakończeniu,
- Często nie dba o bezpieczeństwo własne i kolegów, nie współpracuje z nauczycielem, nie wykonuje ćwiczeń i zaleceń przekazywanych przez nauczyciela.
- Dużo poniżej swoich możliwości wykonuje zadania kontrolno-oceniające.
- Nie uzyskuje żadnego postępu w próbach sprawnościowych.
- Posiada niewielką wiedzę w zakresie wychowania fizycznego.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- Bez usprawiedliwienia opuszcza zajęcia z wychowania fizycznego oraz nie jest przygotowany do lekcji.
- Ma lekceważący stosunek do przedmiotu, wykazuje brak aktywności na lekcji.
- Rażąco narusza zasady dyscypliny w czasie trwania zajęć oraz przed i po ich zakończeniu, nie dba o bezpieczeństwo własne i kolegów.
- Nie wykonuje ćwiczeń i zaleceń przekazywanych przez nauczyciela.

- Nie potrafi wykonać ćwiczeń nawet o bardzo niskim stopniu trudności.
- Nie posiada żadnej wiedzy w zakresie nauczanego przedmiotu.